

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM**

MOSONMAGYARÓVÁR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2024-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	7
Célok.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	37
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	57
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	65
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	73
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	82
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	84
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	85
1. A HEP IT részletei.....	85
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	85
Jövőképünk.....	85
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális).....	86
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	91
3. Megvalósítás.....	95
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	95
3.2 A megvalósítás folyamata.....	95
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	97
3.4 Nyilvánosság.....	98
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	99
4. Elfogadás módja és dátuma.....	100

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

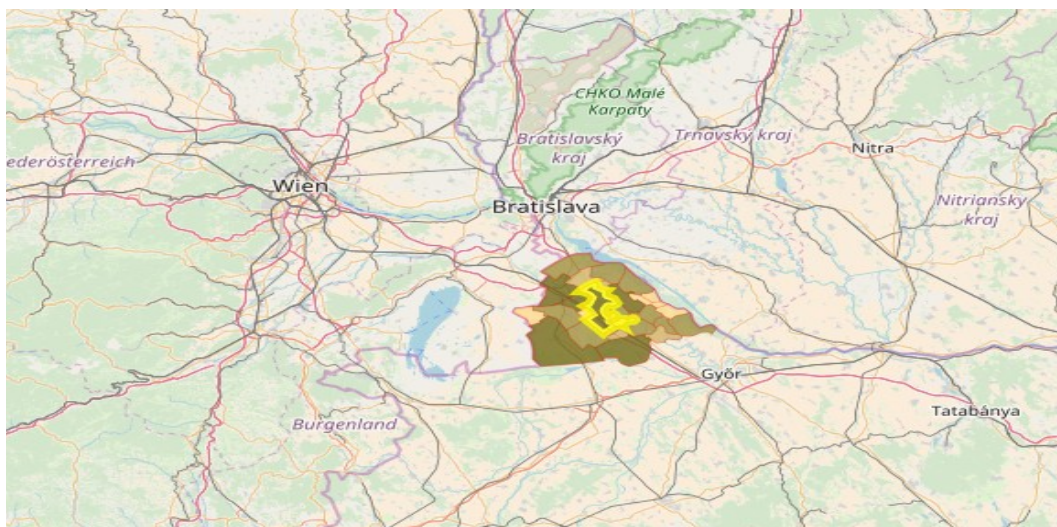
Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Mosonmagyaróvár Magyarország – a Közép-magyarországi Régió után – legfejlettebb Nyugat-dunántúli Régió legfejlettebb vármegyéjének (Győr-Moson-Sopron Vármegye) harmadik legnagyobb városa. Az ország nyugati kapujának gazdasági teljesítménye és különösen annak növekedése, nemcsak a régióján belül, de országos összehasonlításban is kiemelkedő, ami kedvező foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetképben is tükröződik. A kedvező életlehetőségek és a kiváló vállalkozási környezet miatt egyre többen költöznek a vármegyébe.

Az EU-csatlakozással és az országhatárok megszűnésével Mosonmagyaróvárnak a nemzetközi megmértetés során a Bécs–Pozsony–Győr térségben kell helytállnia. A három ország (Ausztria Szlovákia és Magyarország) találkozási pontjából eredő korábbi 'kapu szerepkör' ugyan egyre inkább veszített fontosságából, a helyét azonban a regionalitás felértékelődésével átveszi a térségi ipari kereskedelmi és szolgáltatási-rekreációs szerep.

Forrás: TelR-Helyzet-Tér-Kép

A gazdasági-fejlődési folyamatok, a települési kapcsolatok ma már sokkal inkább a természetes és az infrastrukturális adottságok alapján kialakuló térségi szerveződések szerint alakultak.

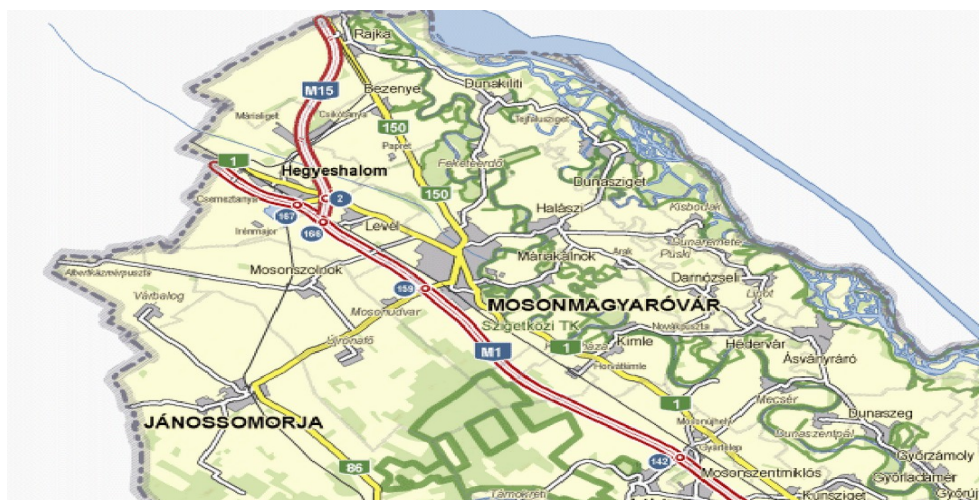
A közlekedési infrastruktúra szempontjából Mosonmagyaróvár jó helyen, fő közúti útvonalak kereszteződésénél fekszik, a kelet-nyugati nemzetközi vasútvonal mentén fekszik, és három repülőtér is könnyedén elérhető.

A város további kedvező, gazdaságilag is hasznosítható földrajzi/természeti adottságai az értékes táji környezet és a természeti kincsnek tekinthető gyógyvíz, valamint a város közigazgatási területének nagy része alatt megtalálható ivóvízbázis. Mosonmagyaróvár – a Lajtával, Mosoni-Dunával a vizek városa és egyben a Szigetköz kapuja is a Szigetközbe vezető több út és híd révén. Termálvize a nemzetközileg is egyre fontosabb és jövedelmezőbb egészségturizmus, gazdag táji és természeti környezete, folyóvizei az ökoturizmus és a sportturizmus fejlesztésének lehetőségét biztosítják.

Mosonmagyaróvár jó közlekedési helyzete a turisztikai adottságok kihasználását is segíti, a nagyvárosok (Bécs, Pozsony, Győr) közelsége megfelelő fogyasztói keresletet biztosít a rekreációs- és szabadidőipar valamint a turizmus számára. Az ivóvízbázis egyre nagyobb gazdasági kincs, „a jövő olaja.” Ezért megőrzése, az elszennyeződéstől való megóvása a városnak és az egész térségnek elsődleges érdeke.

Mosonmagyaróvár földrajzi elhelyezkedése jelentősen befolyásolja szerepét is. A közigazgatási reform kapcsán kistérségi központ szerepköréből kifolyólag helyzete erősödött és a kistérségi közigazgatás központjává is vált, 2013. január 1-jével járási központ.

A mosonmagyaróvári kistérség területileg és településszámát tekintve is nagy kiterjedésű: területe 931 km² és 27 (társulás) településéből áll.

Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

A település lélekszáma, hagyományai és egyéb szerepköre alapján nem tekinthető pusztán járásközpontnak. Ugyan igazgatási funkciók tekintetében nem rendelkezik vármegyei jogkörrel, ám a gazdasági életben annál inkább, illetve a csornai járás egyes igazgatási ügyei is ide tartoznak. Vármegyei és regionális ügyekben Győrhez tartozik, ami a két város közötti közlekedésföldrajzi kapcsolatok szempontjából igen kedvező.

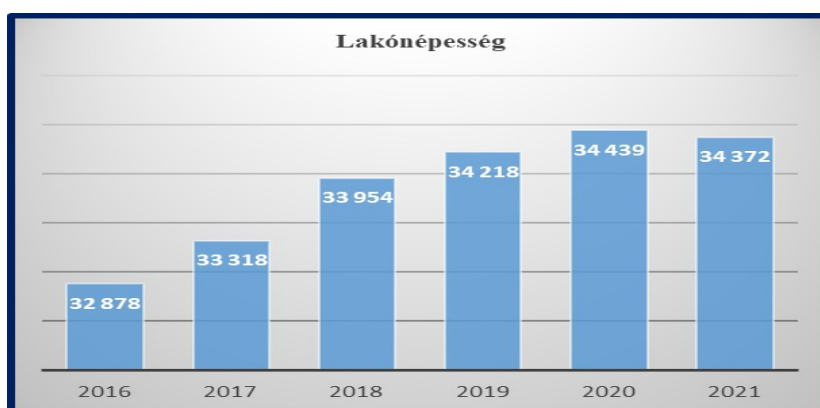
Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési Konceptiója (2021-2027) dokumentációjában Mosonmagyaróvár, mint gazdasági célterület, a területi specifikumokkal meghatározható célterületek szempontjából, mint agglomerációs település és táj, örökség, turizmus célterület szerepel.

Mosonmagyaróvár népessége 2022. január 1-jén 33 551 fő volt. Mosonmagyaróvár ezzel

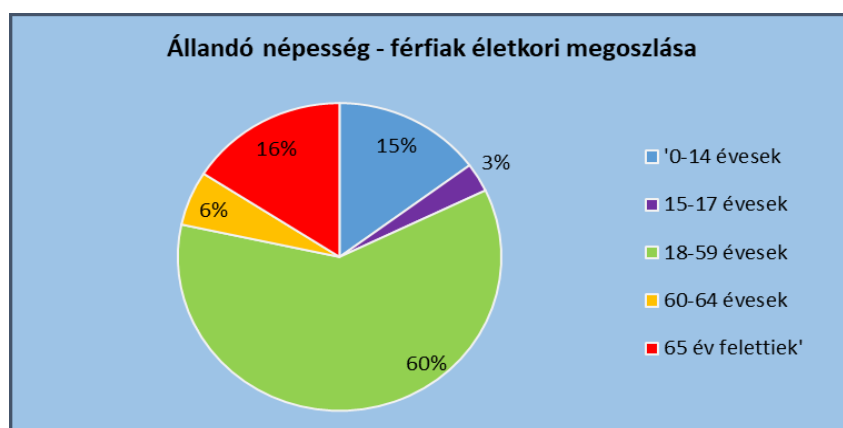
Győr-Moson-Sopron vármegyében a harmadik legnépesebb, a Mosonmagyaróvári járásban pedig a legnépesebb település. A városban élők valós száma azonban akár több ezerrel is meghaladhatja ezt a népességszámot.

A település lakónépességi adatát mindig több tényező együttese határozza meg:

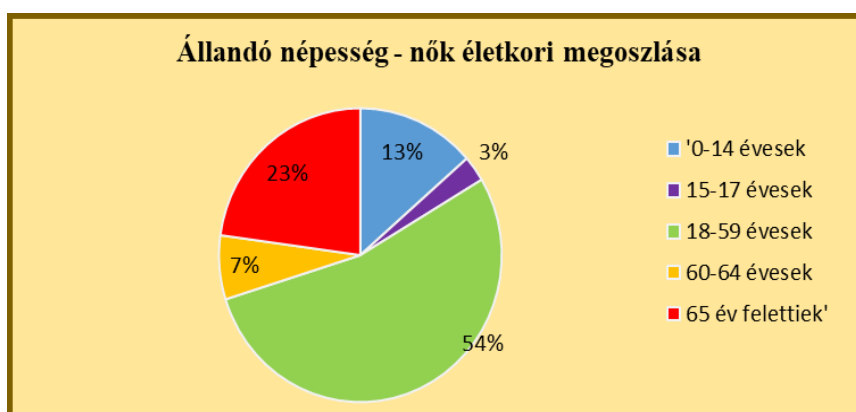
- Természetes szaporodás adatok: élve születések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve;
- Vándorlási egyenleg: vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

1. táblázat - Lakónépesség

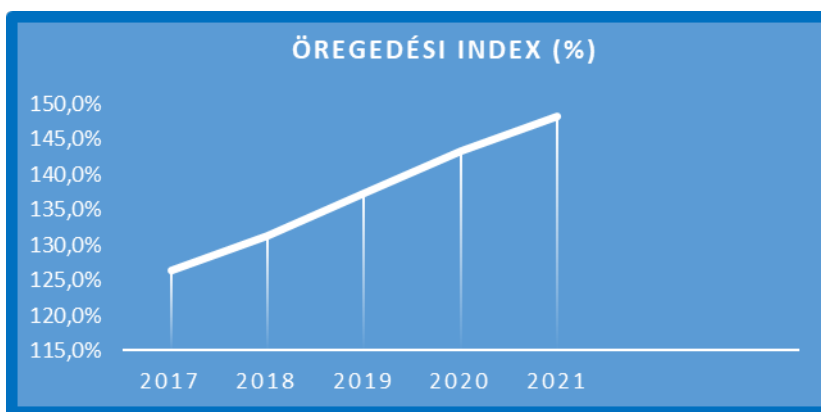
2. táblázat – Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint

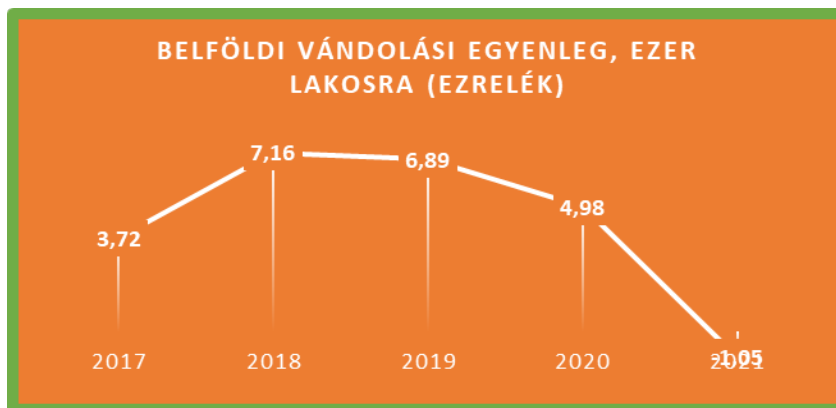
Mosonmagyaróvár állandó népességének száma 2011 és 2021 között lényegében stagnált, 32 és 34 ezer fő között mozgott. A városban természetes fogyás a jellemző (mértéke 0,7 és 3,7‰ között változott, 2020-ban ez az érték 2,1‰).

Mosonmagyaróváron az öregedési index értéke (legalább 65 éves népességnek a 0-14 éves népességhez viszonyított aránya) folyamatosan emelkedett 2011 és 2021 között, 2021-ben 148% volt. Az öregedési index értéke a 100%-ot Mosonmagyaróváron 2010-ben lépte át, míg az országos érték már 2006-ban haladta meg a 100%-ot.

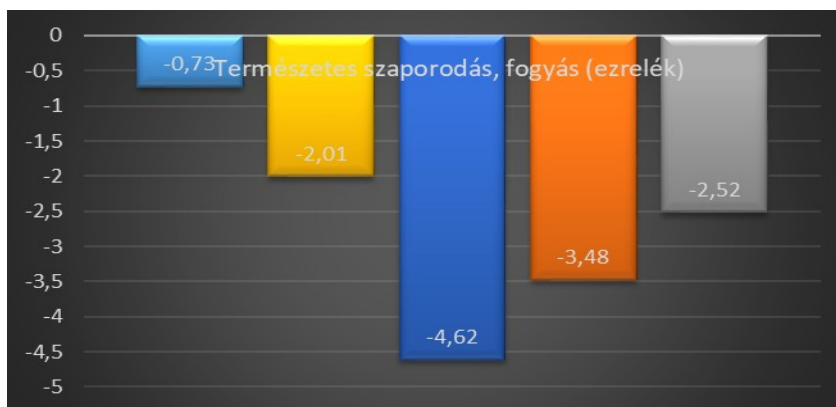
A mosonmagyaróvári népesség előregedésének gyors ütemét jelzi, hogy bár az öregedési index értéke országos és vármegyei szinten is később haladta meg a 100%-ot, mint Mosonmagyaróvár esetében. Jelenleg a városi mutató értéke magasabb, mint az előbbiek. Mosonmagyaróvár népessége előregedő, a legalább 65 évesek aránya az állandó népességből magasabb, mint a járási (24,0%) és a vármegyei (25,2%) átlagérték, az országos átlagértékhez (26,1%) képest viszont alacsonyabb.

3. táblázat – Öregedési index

4. táblázat – Belföldi vándorlások

5. táblázat – Természetes szaporodás

Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési Konceptiója (2021-2027) dokumentációban Mosonmagyaróvár, mint gazdasági célterület, a területi specifikumokkal meghatározható célterületek szempontjából agglomerációs település, táj, örökség és turizmus célterület szerepel.

A város hosszú távú jövőképe, hogy 2030-ra Mosonmagyaróváron a fejlett, környezetkímélő ipari vállalkozások, illetve a természeti és épített örökségre épülő egészségmegőrző turizmus megerősödésével a lakosság életminőségét meghatározó közlekedési, környezeti és lakhatási állapot javulásával a város népességének dinamikus növekedése mellett a helyi társadalom szerkezete kedvező irányban mozdul el, kohéziója erősödik.

A jövőkép eléréséhez kapcsolódóan, a fejlesztési irányokhoz illeszkedően négy átfogó cél fogalmazódott meg.

1. Élhető város: A város élhetősége javul a lakókörnyezet, a lakhatási helyzet, illetve a helyi és környéki lakosság ellátottsági színvonalának emelkedése miatt.
2. Befogadó város: A társadalom kohéziója a helyben lakók identitástudatának erősödésével, a beköltözők befogadásával és a vonzáskörzeti kapcsolatok megerősödésével növekszik.
3. Versenyképes város: A helyi, képzett munkaerőt foglalkoztató, magas hozzáadott értéket teremtő, környezetkímélő iparágak megerősödnek.
4. Város a vízen: A város vizekhez kapcsolódó hagyományaira, természeti kincseire, épített örökségére alapító aktív és egészségturizmus alakul ki.

Az élhető várost nem kizárólag anyagi források, sokkal inkább jó ötletek révén lehet kialakítani. Ha emberek és szervezetek fognak össze pontosan meghatározott célok érdekében, akkor a kívánt eredmény nem maradhat el.

Mosonmagyaróváron az Önkormányzat kitartóan törekszik arra, hogy valódi párbeszédet folytasson a város lakóival, biztosítva ezzel, hogy a közösségek szintjén felvetődött problémák és feladatok közvetlenül juthassanak el oda, ahol a megoldásukra rendelkezésre állnak a feltételek.

Az élhető város átfogó cél, amelynek elérése az jelenti, hogy a város magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, minőségi lakókörnyezetet tud nyújtani a lakói és a beköltözők számára. A demográfiai változásokhoz alkalmazkodva az intézményrendszert is a kereslethez igazítja, úgy hogy az a különböző kor- és célcsoportok életminőségének javulásához hozzájáruljon, miközben a fenntartható városüzemeltetés szempontjai is érvényesülnek.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a Győri Tankerületi Központtal és a Győri Szakképzési Centrummal.

Fontos, hogy egy-egy felismert komplex társadalmi-gazdasági probléma megoldására ugyanolyan komplex fejlesztési beavatkozás szülessen, az intézkedések ne csak részproblémák megoldására irányuljanak. Egyedi projektek, pontszerű városi fejlesztések helyett egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek.

A fizikai, infrastrukturális fejlesztések mellett gyakran háttérbe szorulnak a soft-jellegű (általában társadalmi területre irányuló) beavatkozások, a következő időszakban a nagyobb hatékonyság érdekében együttes kezelésük ösztönzendő. Az integrált megközelítésre a projektek teljes „élettartama” alatt szükség van, tehát nemcsak a tervezéskor, hanem a finanszírozás terén, s a megvalósítás során is.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése értelmében a helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit.

Mosonmagyaróvár társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból nem kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel nem sújtott település a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet értelmében, tehát nem minősül a mélyszegénység szempontjából hátrányos helyzetű településnek.

A jogszabályban meghatározottak szerint Helyi Esélyegyenlőségi Programunkban a mélyszegénységben élők/romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők célcsoportja jelenik meg.

A programban használt fogalmak:

Asszimiláció:

A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció:

Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció:

A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeparáció:

A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció:

A társadalomkülönböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió:

Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés:

Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékékként építve alakít ki befogadó környezetet.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat. A HEP Fórum működik, de hatékonyságát jelentősen befolyásolja a célcsoportok aktivitása illetve annak hiánya.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az önkormányzat a feladat – és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A HEP célcsoportokat érintő helyi rendeletek:

- Az Önkormányzat tárgyévi évi költségvetéséről szóló önkormányzati rendelete;
- 1/2022. (IV. 28.) önkormányzati rendelet az Önkormányzat testnevelési és sport feladatairól;
- 29/2023. (IX.22.) önkormányzati rendelet a lakások és helyiségek bérletéről;
- Az önkormányzati tulajdonban lévő lakások bérleti díjának megállapításáról és a lakbértámogatásról szóló 15/2006. (V. 31.) önkormányzati rendelet;
- Az intézményi ételmezési térítési díjakról szóló 28/2018. (XI. 16.) önkormányzati rendelet;
- A szociális igazgatás és a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet;
- A pályázati alapokról szóló 4/2016. (II. 12.) önkormányzati rendelet;
- A településfejlesztéssel, a településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól szóló 2/2018. (II.8.) önkormányzati rendelet;
- Mosonmagyaróvár város településképeinek védelméről szóló 2/2017. (XII.18.) önkormányzati rendelet;

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

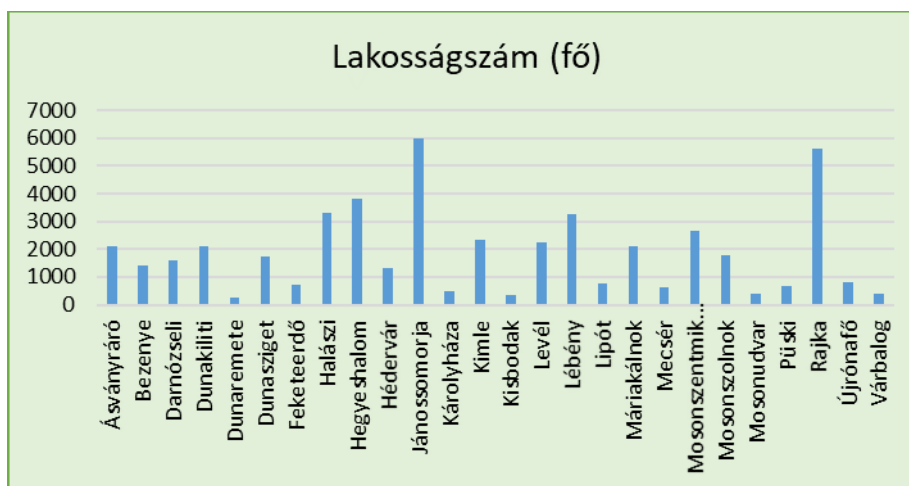
Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia
- Megalapozó vizsgálat
  - II. Településfejlesztési koncepció
  - III. Integrált településfejlesztési stratégia
- Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) és TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP):
  - FVS Megalapozó munkarész
  - FVS Stratégiai munkarész
  - TOP Plusz Városfejlesztési Programterv
  - FVS Antiszegregációs terv
  - FVS Antiszegregációs terv mellékletei
  - FVS Partnerségi dokumentáció
  - FVS Intézményi kérdőív kiértékelés
  - FVS Lakossági kérdőív kiértékelés
  - Határozat FVS-TOP

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mosonmagyaróvár a Mosonmagyaróvár Térségi Társulás gesztor önkormányzata. A társulás területe megegyezik az egykori mosonmagyaróvári járás területével, 27 település a tagja, legfőbb szerve a Térségi Tanács, ahol a települések polgármesterei képviselik közösségüket, vezetőit a tanács tagjai választják, működésében számtalan hasonlóság lelhető fel egy helyi önkormányzattal. A Társulás működését a Társulási Megállapodásban és a Társulás szabályzataiban rögzítettek határozzák meg.

Táblázat: Térségi Társulás település adatai

A jogelőd Kistérségi Társulás 2004. évi megalakulásakor a székhely település, Mosonmagyaróvár Város Polgármesteri Hivatala látta el azt a munkát, amely a társulás által szervezett szolgáltatások előkészítéséhez, lebonyolításához volt szükséges. A később létrehozott munkaszervezet feladatait 2013. évben ismételten a város polgármesteri hivatala látja el.

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Stratégiájában fejlesztési célként fogalmazódik meg Mosonmagyaróvár gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi, szolgáltató és innovációs központi szerepének erősítése.

Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az értelemben egésként szükséges kezelni.

A Mosonmagyaróváron és környékén élők jó életminőségéhez hozzátartozik a megfelelő színvonalú humán szolgáltatások (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) elérhetősége. Alapvető fontosságú, hogy az önkormányzatok összefogásán alapuló, jól működő kistérségi szociális ellátórendszer továbbra is fennmaradjon.

A humán ellátásoknak egyrészt a szükségletekre kell reagálni: ez olyan területeket érint, amelyek demográfiai meghatározottságúak. Az életkor meghosszabbodásával – ezen belül a nyugdíjas kor meghosszabbodásával – a társadalomban egyre nagyobb arányt képviselnek az időskorú emberek. Ezért az időskorúak védelmére – ezen belül az egészségügyi ellátásra, otthoni gondozásra, az elszegényedés megakadályozására, az egyedüllét enyhítésére és a megnövekedett szabadidő eltöltésének biztosítására – az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani.

A Társulás a szociális és gyermekjóléti feladatokat 2005. óta látja el a térségben, korábban a városi fenntartású szakintézményekkel kötött megállapodás alapján, 2010. január 1-jétől pedig a Társulás fenntartásában működő Kistérségi Egyesített Szociális Intézményen (KESZI), valamint a Család - és Gyermekjóléti Központon (CSGYK) keresztül. Az elérhető szolgáltatások részletes bemutatására az egyes célcsoportokhoz kapcsolódóan kerül sor.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP-ben adatforrásként az intézményi beszámolók, önkormányzati adatszolgáltatási kötelezettség révén rendelkezésre álló adatok, OSAP, KIR, KSH illetve TEIR rendszer adatai szolgáltak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mosonmagyaróvár nem minősül a mélyszegénység szempontjából hátrányos helyzetű településnek, ami azonban nem jelenti azt, hogy a településen nincsen mélyszegénységben élő.

A mélyszegénység háttérében álló tényezők között kiemelt szerepe van a képzettségnek, „iskolázottságnak”, pontosabban az ilyen erőforrások korlátozott voltának. Az alacsonyan iskolázott népességet számos statisztikai mutatóval lehet mérni. A nyolc osztálynál alacsonyabb végzettségűek száma és aránya kiindulópont lehet.

Az alacsony érdekérvényesítési képességgel rendelkezők elnevezés összefoglaló elnevezés, az ebbe a körbe tartozókra az előbbieken felsoroltak jellemzők.

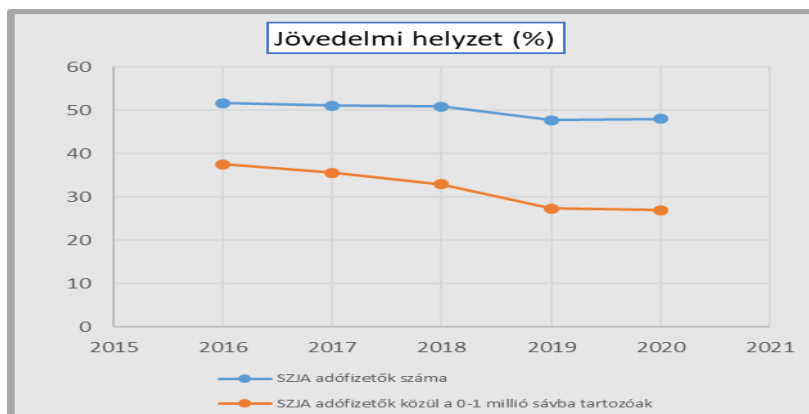
A társadalmi igazságosság jegyében a városnak külön gondot kell fordítani azon rétegek és egyének segítésére és felkarolására, akik valamilyen oknál fogva hátrányban vannak. Fontos a hajléktalankérdés rendezése, melyhez éjszakai szálló építése szükséges, amit jelenleg konténer ház biztosít. A törvényi előírásoknak nem tudott városunk maradéktalanul eleget tenni, mert a törvény értelmében kötelező szolgáltatások hiányoznak. Jelenleg zajlik a pályázati forrásból történő projekt előkészületi szakasza, illetve a jelenlegi épületek korszerűsítése.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak érvényesülése miatt.¹

A roma közösségek helyzetének elemzése során, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény által rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését vizsgáljuk. Közvetlen illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

¹ Forrás: Cserti-Csapó-Orsós 2012

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1.táblázat – Jövedelmi helyzet

Az Europa 2020 stratégia keretében, melynek egyik célja a szegénységben és a társadalmi kirekesztettségben élők számának csökkentése, kidolgozták a két társadalmi tényező mérésének egységes, valamennyi uniós tagállamra vonatkozó összetett mutatóját. Ez a mutató túllép azon, hogy csupán a jövedelmi viszonyokat vizsgálja, helyette több tényező együttes jelenlétét veszi figyelembe, így mérve azt, hogy kik élnek a szegénység és a kirekesztés kockázatában.

Az összetett szegénységi mutató három részindikátort foglal magába:

1. relatív jövedelmi szegénységben élők aránya,
2. súlyos anyagi deprivációban (megfosztottság) élők aránya,
3. nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya (munkaszegénység)

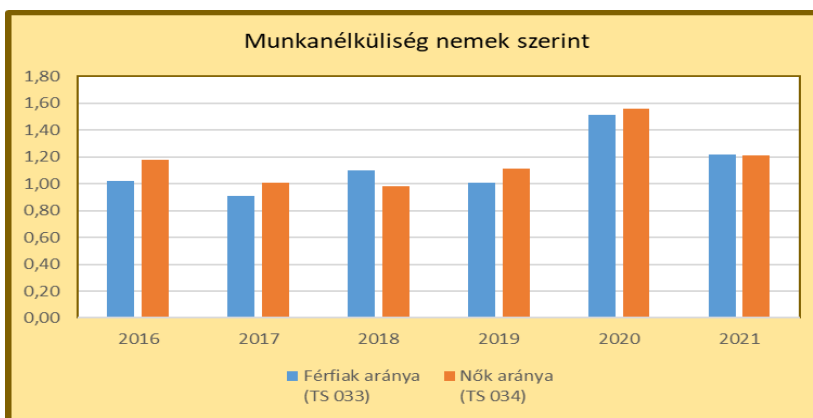
A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettnek tekintjük azokat, akik a három részmutató közül legalább egyben érintettek. A szegénységi küszöb egy olyan jövedelemszint, amely alatti jövedelemmel rendelkezőket szegénynek tekintjük. A mérőszám relatív jellege abból adódik, hogy nem az egyének abszolút életszínvonaláról árulkodik, hanem elsősorban a társadalomban tapasztalható jövedelmi egyenlőtlenségről, a jövedelem eloszlásról.

A szegénységet előidéző legfontosabb kockázati tényezők a legtöbb roma háztartásban halmozottan jelennek meg, körükben a gyermekek száma jóval az átlag feletti, igen magas a legfeljebb alapfokú vagy az az alatti iskolázottság, valamint a munkanélküliség aránya. Mindhárom szegénységi dimenzióban javulás következett be, amit elsősorban a korábban nem dolgozók közmunkaprogramba való bevonása eredményezett.

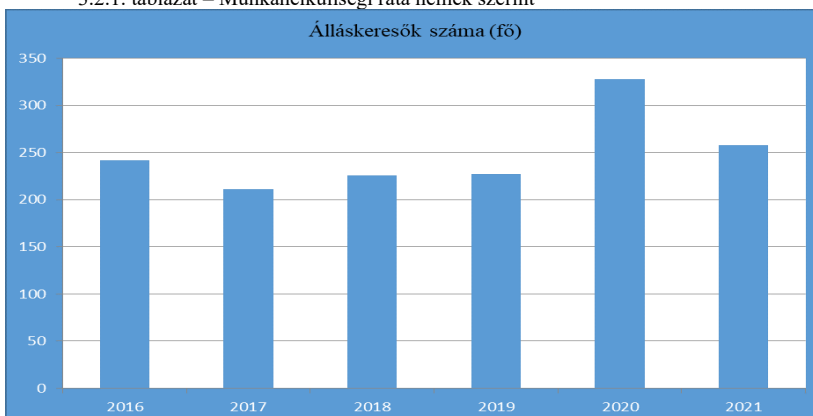
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

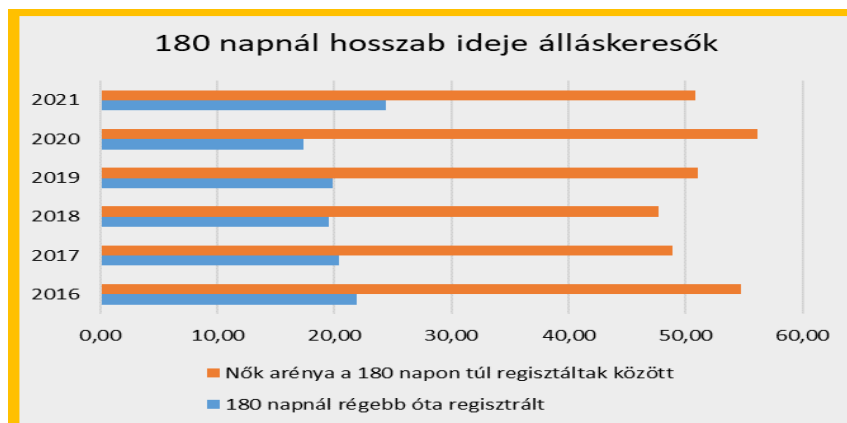
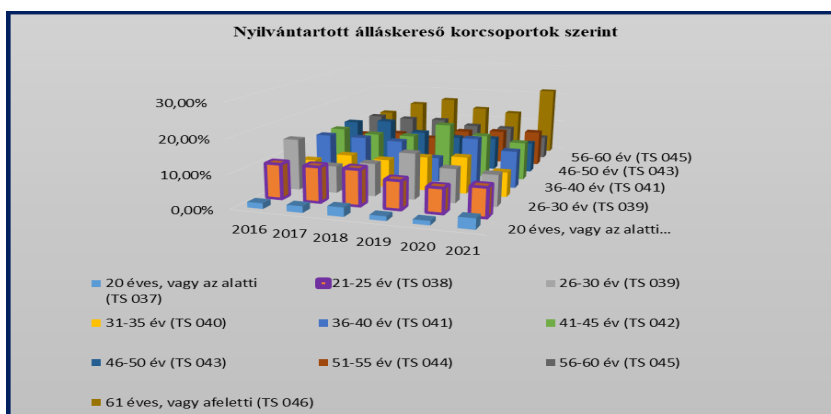
- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2.1. táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

3.2.3. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A munkaerő piaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a munkanélküliek, a szegregátumban és környékén élők jelenlegi iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját. Első lépésként meg kell ismerni, hogy milyen tudásszinttel, munkatapasztalattal és tanulási kedvvel, érdeklődéssel rendelkeznek a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területen élők. Az előzetes tapasztalatok szerint különböző szintű képzések indítása javasolt a felnőttképzés területén.

Az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők esetében támogatni kell az alapfokú végzettség megszerzését, az olvasás-írás, számítógép használat elsajátítását. Az alapfokú végzettségűek esetében szakmaszerzés javasolt.

Javasolt olyan szakképzési programok indítása, melyek Mosonmagyaróváron és környékén nagymunkaerő igényel rendelkeznek, vagy hiányszakmaként jelentkeznek. Ehhez az önkormányzat felmérést készített a helyi vállalkozók bevonásával a járásban jelentkező hiányszakmákról.

Mosonmagyaróváron több évvel ezelőtt létrejött egy konzorciumi partnerség (TOP-5.1.2-15-GM1-2016-00001projekt) azzal a céllal, hogy a Mosonmagyaróvári térségi foglalkoztatási együttműködés megalakításával hozzájáruljon a térség foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez, a vállalkozások szakképzett munkaerő-hiányának csökkentéséhez, ezáltal elősegítve a térség gazdasági fejlődését. A projektben dolgozó mentorok, csoport és szakmai vezetők feladata volt, hogy elérjék a munkáltatókat és a munkakeresőket és az igényekhez igazodva összehozzák őket.

A Munkakeresők között 10 célcsoporttal foglalkoztak kiemelten:

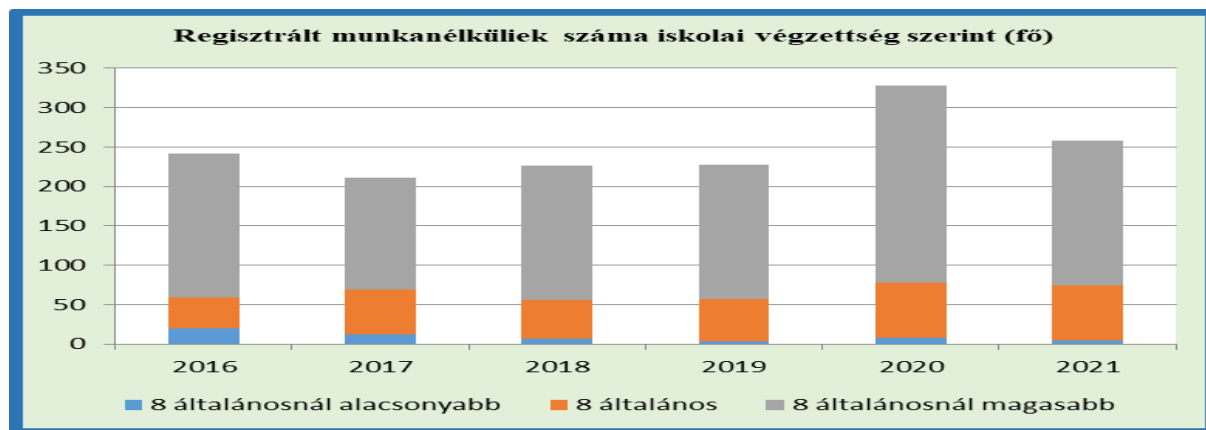
- alacsony iskolai végzettségű személyek,
- 25 év alatti fiatalok vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők, (gyakornoki programmal érintett kiemelt célcsoport)
- 50 év felettek,
- GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők,
- tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek,
- megváltozott munkaképességű személyek,
- roma nemzetiséghez tartozó személyek,
- inaktív emberek,
- közfoglalkoztatott emberek

Több mint 50 céggel, vállalkozással vették fel a kapcsolatot, akik nyitottak voltak a projekt célkitűzéseire, de az látszik, hogy olyan problémákkal küzd térségünk munkaerő piaca, amelyeket csak fokozatos szemléletformálással lehet megoldani mind munkáltatói mind pedig munkavállalói oldalról. Az egyik nagy probléma a határ közelsége aminek „köszönhetően” többnyire csak a problémásabb munkavállalói réteg marad itthon. Az ügyfelek többsége gyermeknevelési támogatást igénybevevő anyuka vagy megváltozott munkaképességű illetve alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. Visszavezetésük a munka világába nehéz feladat.

A Paktumon belül az egyik fő tevékenység a képzésfejlesztés. A Partnerségi Fórumon több cég és vállalkozás képviseltette magát, akik egyhangúan egyetértettek abban, hogy sajnos az

alacsony iskolai végzettség alapvető probléma, melyre nem építhetők speciális „gyorstalpalós” képzések. Sajnálatos tapasztalat továbbá, hogy az alacsony képzettségű fiatalokat többnyire érdektelenség jellemzi, nehéz érdeklődésüket és figyelmüket felkelteni.

A projektnek természetesen voltak sikertörténetei, azonban a térség problémái mélyebben gyökereznek, nem oldódnak meg a család az oktatás, a társadalom együttese nélkül, de a projekt elindította azt a folyamatot, mely hosszútávon célt tud érni.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

A Győr-Moson-Sopron Vármegyei Önkormányzat támogatást nyert a „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések Győr-Moson-Sopron megyében” című, TOP_PLUSZ-3.1.1-21-GM1-2022-00001 azonosító számú pályázatra. A röviden csak „Vármegyei paktum” projektként ismert megvalósítás érdekében 22 partner által volt szükséges aláírni a dokumentumot. Ebben azt vállalták, hogy a három célcsoport (foglalkoztatás szempontjából inaktívok, az 50 év feletti álláskeresők és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők) érdekében együttműködik a többi Önkormányzattal és egyéb Szervezettel. 2023. február 27-én Mosonmagyaróvár város Önkormányzata is aláírta ezt az együttműködési megállapodást, melyben a résztvevő tagok kiemelten fontos feladatnak tartják Győr-Moson-Sopron vármegye társadalmi-gazdasági fejlődésének támogatását a humán erőforrás fejlesztéssel, a vállalkozások humán erőforrás lehetőségeinek erősítése, új munkahelyek teremtése, valamint a munkavállalók elhelyezkedésének segítése útján.

A Konzorcium tagjai, mint kezdeményezők és a velük együttműködő szervezetek az együttműködési megállapodás aláírásával Győr-Moson-Sopron Vármegye Foglalkoztatási Paktuma elnevezéssel foglalkoztatási partnerséget hozott létre, azzal a céllal, hogy

1. megismerjék Győr-Moson-Sopron vármegye foglalkoztatási nehézségeit, a munkanélküliség okait;
2. foglalkoztatást elősegítő programokat valósítsanak meg,
3. összehangolják a térségi szereplők gazdasági és humán erőforrás-fejlesztési elképzeléseit és céljait, valamint megoldást keressenek a problémákra,
4. összehangolják a pénzügyi forrásokat a foglalkoztatáspolitikai célok eredményes megvalósításának érdekében.

A Paktum által meghatározott cél a vármegye gazdaságának és munkaerő-piacának fejlesztésében érdekelt felek támogatása és együttműködése által kialakított partneri hálózat működtetése, a vármegyei foglalkoztatási stratégia és rövidtávú akcióterv, valamint az ezekben megfogalmazott projektötletek megvalósítása, mellyel a partnerek a vármegye foglalkoztatásbővítését kívánják elérni.

Győr-Moson-Sopron Vármegye Foglalkoztatási Paktumának az Európai Unió elvárásaihoz, az országos és vármegyei foglalkoztatáspolitikai célokhoz igazodó célkitűzései a következők:

- o A foglalkoztatási színvonal növelése és a munkanélküliség csökkentése.

- Új munkahelyek teremtése a helyi vállalkozói és nonprofit szektor bevonásával.
- A munkahelyek megőrzése a piaci, foglalkoztatói igényekhez igazodó képzések indításával.
- A vármegye gazdaságfejlesztési elképzeléseihez, valamint a mindenkori munkaerő-piaci igényekhez igazodó szakképzés biztosítása, megteremtve ez által az egyes gazdasági szektorokon belül a munkaerő-kínálat és munkaerő-kereslet egyensúlyát.
- A hátrányos helyzetű és a munkaerőpiacról kiszorult rétegek integrációjának elősegítése, az esélyegyenlőség erősítése.
- A közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő reintegrálása oktatással, tudásuk fejlesztésével.
- Állást keresők és munkaadók egymásra találásának elősegítése.
- A munkaerő-piaci szereplők közötti partnerség erősítése.
- Nemek közötti esélyegyenlőség érvényesítése a munkaerő-piacon.
- Győr-Moson-Sopron vármegye meglévő adottságaira figyelemmel a foglalkoztatási lehetőségek fejlesztése az idegenforgalom, sport-szabadidő, szociális szolgáltatások és a kultúra területén.
- A foglalkoztatók munkaerőigénye kielégítésének segítése képzéssel, munkaerő-piaci szolgáltatásokkal és egyéb eszközökkel.

A Foglalkoztatási Paktum célcsoportjai:

- célcsoport: inaktívak
- célcsoport: 50 év feletti, legalább 30 napja folyamatosan regisztrált álláskereső
- célcsoport: Alacsony iskolai végzettségű ISCED 1-2, szakképzettséggel nem rendelkező regisztrált álláskereső

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011 előtt a közfoglalkoztatás alapvetően három formában (közhasznú munka, központi közmunkaprogramban való részvétel és közcélú munka) működött Magyarországon, amelyek tartalmilag (az elvégzett munka jellegében) kevésbé különböztek egymástól, finanszírozásban és az irányító, felügyelő intézmény kilétében viszont igen. A közhasznú munka esetében a munkaügyi központok és kirendeltségek hozták meg a támogatási döntést, és közvetítették ki a regisztrált munkanélkülieket, akik munkaviszony keretében legfeljebb egy évig végezhettek a települések közfeladatait érintő munkákat.

A *közmunkaprogramokat* 1996-tól kezdődően hirdették meg, többnyire szezonálisan végezhető, nehéz fizikai munkák végzésére, például ár- és belvízvédelmi rendszerek helyreállítási és fenntartási munkáira, a közúthálózat karbantartására vagy környezetvédelmi munkákra. A közmunkaprogramok finanszírozása éves pályázati rendszeren keresztül történt, a pályázatokat a szaktárca, illetve 2003-tól az újonnan létrehozott Közmunka Tanács írta ki.

A *közcélú foglalkoztatást* a szociális törvény 1999. évi módosítása során, 2000 májusától vezették be azzal a céllal, hogy a rendszeres szociális segélyre jogosultakat átmeneti munkába vonják be: az ellátás odaítélésénél feltételként legalább 30 napos közcélú foglalkoztatásban való részvételt írtak elő. A három közfoglalkoztatási forma közül a közcélú foglalkoztatás finanszírozása volt a legkedvezőbb az önkormányzatok számára.

Az *Út a munkához* programot 2008-ban hirdették meg a közcélú foglalkoztatás finanszírozására, amelynek keretében 2009-től az önkormányzatok számára jelentősen megnövekedtek a finanszírozási források. További változás volt, hogy az általános iskolát nem befejezett, 35 éven aluliakat közcélú munka végzése helyett képzésben való részvétellel kötelezték. Emellett a településeknek évente január 31-ig – a területileg illetékes kirendeltséggel egyeztetve – közfoglalkoztatási tervet kellett készíteniük, amelynek tartalmaznia kellett a közfoglalkoztatásban részt vevők képzettség szerinti összetételét, az

ellátandó közfeladatok megjelölését és ütemezését, továbbá az ellátásukhoz szükséges létszámot és a közfoglalkoztatás finanszírozására rendelkezésre álló forrásokat. A program elindításával egy időben az aktív korúak ellátásának rendszere is átalakult: az addig rendszeres szociális segélyben (rszs) részesülőket két csoportra – munkavégzésre alkalmas és nem alkalmas – osztották, előbbieket az újonnan bevezetett rendelkezésre állási támogatásra (rát) lettek jogosultak, és közcélú foglalkoztatásba vonták őket.

A második, egészségügyi vagy egyéb okokból munkavégzésre alkalmatlannak nyilvánított csoport tagjai pedig továbbra is a rendszeres szociális segélyt kapták. Utóbbiak kötelesek együttműködni a települési önkormányzat által kijelölt szervvel, jellemzően a családsegítő szolgálattal, míg a rendelkezésre állási támogatásra jogosultaknak a munkaügyi kirendeltségnél kellett regisztrálniuk magukat, mint nyilvántartott álláskeresők.

2011. szeptember elsejétől a korábbi három közfoglalkoztatási formát az „egységes közfoglalkoztatás rendszere” váltotta fel. Az új közfoglalkoztatási rendszer szabályozását a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), az új támogatási formák leírását pedig a 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet tartalmazza. 2011. július 1-jétől a közfoglalkoztatás szakmai irányítását a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium vette át.

A 2011. szeptember 1-jét követően közfoglalkoztatásba lépők – a korábban érvényes minimálbér, illetve garantált bérminimum helyett – rendeleti úton meghatározott közfoglalkoztatási bérben (a nettó minimálbér körülbelül 76–88 százalékában) vagy a minimum középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakörben foglalkoztatottak számára fizetendő garantált közfoglalkoztatási bérben (a nettó minimálbér körülbelül 84–86 százalék) részesüljenek.

Az új rendszerben tovább szigorították a közfoglalkoztatás célcsoportjára vonatkozó együttműködési kötelezettséget: a foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénylő álláskereső iskolai végzettségére és szakképzettségére való tekintet nélkül köteles elfogadni a felajánlott munkalehetőséget, míg korábban a segélyezett csak akkor volt erre kötelezhető, ha a felajánlott munkakör a végzettségének, szakképesítésének megfelel, vagy attól eggyel alacsonyabb végzettséget kíván meg.

Emellett azoknak a 35 éven aluli képzetleneknek, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak, eltérően az Út a munkához programban bevezetett szabálytól, már nem a képzésben való részvétel az elsődleges kötelezettségük.

2013. január elsejétől további szigorítás lépett érvénybe a közfoglalkoztatottak együttműködési kötelezettségét érintően: törölődik a munkanélküli-nyilvántartásból, és kizáródik a közfoglalkoztatásból az, aki nem fogadja el a felajánlott közfoglalkoztatást. Szeptember elsejétől pedig szintén kizárható a közfoglalkoztatásból az az álláskereső, aki a lakókörnyezet rendezettségére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, vagy tanköteles korú gyermeke mulasztása miatt szabálysértés elkövetéséért jogerősen elmarasztaltak.

A központi költségvetésből közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható, amelyet az illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani. A finanszírozás forrása a Munkaerő-piaci Alap, majd a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata, a kapcsolódó képzések esetében pedig a TÁMOP 1.1.2/1.1.4 programok előirányzatai illetve a TÁMOP 2.1.6 Újra tanulok! program forrásai.

Az Út a munkához program elindításával a kormányzat tovább kívánta erősíteni a 2000-től kezdődően egyre hangsúlyozott „segély helyett munka” elvet. Ez a szemlélet folytatódott 2011-től, a közfoglalkoztatás rendszerének átalakítása után is: a közfoglalkoztatás volumene még tovább bővült, majd tovább szigorították a tartósan állást keresők együttműködési kötelezettségét is.²

² Forrás www.econ.core: Közlelkép:A közfoglalkoztatás intézményi környezete – történeti áttekintés Bördös Katalin

A közfoglalkoztatásban évek óta együttműködő szerepet vállal a Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat a Győr-Moson-Sopron Vármegye Kormányhivatal Mosonmagyaróvári Járási Hivatal Munkaügyi Osztályával, illetve a Polgármesteri Hivatallal.

3.2.5. számú táblázat: Foglalkoztatáspolitikai

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok: lásd b) pontban .
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Év	Nyilvántartott álláskeresőik száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőik száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	242	4
2017	211	4
2018	226	10
2019	227	3
2020	328	3
2021	258	4

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok: lásd b) pontban
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása: Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve közfoglalkoztatás keretében történik foglalkoztatás a Városüzemeltetési és Fenntartási Kft-nél.
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén: nincs tudomásunk arról, hogy az önkormányzat bármelyik intézményében történt volna negatív diszkrimináció a foglalkoztatásban.
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei. Nincs rendelkezésre álló adat.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakult. Az aktív korúak ellátásának megállapítása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

A fentiek értelmében a rendszeres szociális segély, mint az aktív korúak ellátásának egyik formája megszűnik.

A járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:

1. alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj),
2. időskorúak járadéka,
3. alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás,
4. egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A felsorolt, állami felelősségi körben nyújtott, és 100%-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az új elemként az önkormányzati segély helyett létrejövő települési támogatás keretében.

A Szociális törvény által jelenleg szabályozott ellátások közül 2015. március 1-jétől nem tartalmaz szabályozást:

1. lakásfenntartási támogatás,
2. adósságkezelési szolgáltatás,
3. méltányossági ápolási díj,
4. méltányossági közgyógyellátás.

2015. március 1-jétől tehát az önkormányzatok egységesen a települési támogatás keretében, a támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást.

Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Sztv. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Év	Nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	242	1,08%	137	56,61%
2017	211	0,93%	122	57,82%
2018	226	0,97%	141	62,39%
2019	227	0,97%	153	67,40%
2020	328	1,40%	229	69,82%
2021	258	1,10%	174	67,44%

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

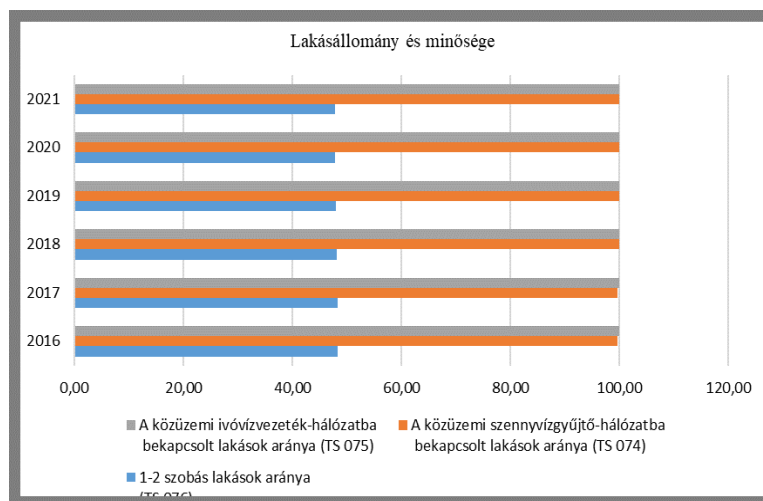
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	47
2018	42
2019	38
2020	49
2021	42

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Ebben a fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A város figyelmet fordít arra, hogy a funkcióbővítő város rehabilitáció során a területről önkormányzati tulajdonú lakásból új önkormányzati bérlakás felajánlásával elköltöztetett alacsony státuszú háztartások ne koncentrálódjanak a város vagy város környék településein, ne hozzanak létre ott szegregátumokat.

Ilyen szempontból különös figyelmet érdemelnek azok a városrészek, ahol már most is él alacsony státuszú népesség, ha nem is nagy számban (pl. külterületek, ipari park területe, ipartelepek). Esetleges szegregátumok kialakulásának elkerülése érdekében a város különböző pontjain ajánl fel a kiköltöző bérlőknek cserelakást, ügyel arra, hogy a felajánlott lakások ne egy területen legyenek megtalálhatók. A város célul tűzi ki a területen élő, rendezetlen lakhatási jogviszonyú lakosság lakhatási jogviszonyának rendezését. Aki ebbe a kategóriába kerül, azoknak igyekszik megadni minden lehetőséget arra, hogy tartozásukat rendezzék, azonban ha ez nem vezet eredményre, a jogszabályokban meghatározott eljárást az Önkormányzat kénytelen végrehajtani.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

a) bérlakás-állomány

Az alábbi táblázat kitöltése során a bérlakás állomány adatok az önkormányzat tulajdonában álló lakások számát mutatja illetve azon belül a szociális bérlakások arányát.

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	14 406	n.a.	521	24	408	24	0
2017	14 837	n.a.	514	37	409	37	0
2018	15 014	n.a.	500	34	401	34	0
2019	15 158	n.a.	498	44	407	44	0
2020	15 516	n.a.	500	2	343	2	0
2021	15 676	n.a.	497	4	332	4	0

b) szociális lakhatás

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata tulajdonában álló lakások bérbeadásának szabályait Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Képviselő-testületének 24/2021. (VI. 25.) önkormányzati rendelete tartalmazza.

Az önkormányzat a tulajdonában álló lakásokat szociális rászorultság, nyugdíjasházi bérlakásokat időskori szükséglet figyelembe vételével, továbbá bérlőkijelölés útján, szociális alapon, a szolgálati lakás ingatlanokat elsősorban költségelven, illetve meghatározott esetben szociális alapon, piaci alapon hasznosított, bérlőkijelölési joggal érintett lakások külön ingatlanhasznosítási megállapodás keretében, a bérlőkijelölési jog átadásával, az ingatlankezelő útján piaci alapon hasznosítja.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Szociális és Esélyegyenlőségi Bizottsága dönt a rendelet hatálya alá tartozó szociális alapon kiutalható ingatlan bérlőjének kijelöléséről, a kijelölt bérlő bérleti jogviszonyának meghosszabbításáról, lakáscseréről, bérleti jogviszony folytatásáról, a bérlő jogos lakásigényét meghaladó vagy a meglévő lakásánál nagyobb alapterületű lakás kijelöléséről, a szociális bérlakásra vonatkozó tartási szerződés jóváhagyásáról. A polgármester a szakembert foglalkoztató intézmény vezetőjének kérelmére

dönt a költségelví bérlakás szakember részére történő bérbeadásáról, és az e tárgyú bérleti jogviszony meghosszabbításáról.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok: Nem releváns

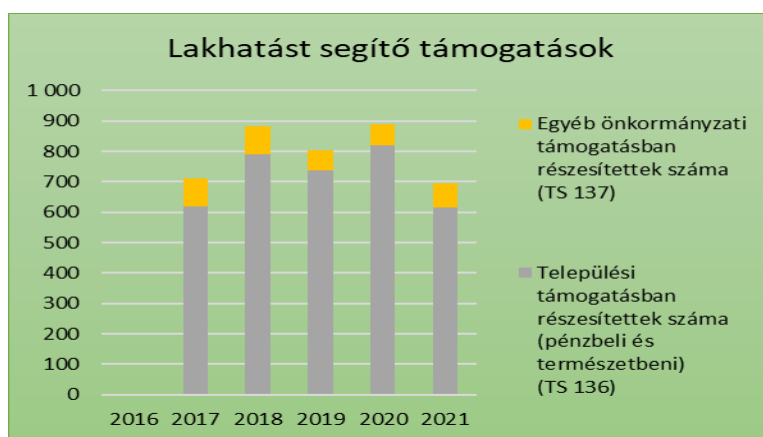
d) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzati tulajdonban lévő lakások bérleti díj megállapításának és a lakbértámogatásának szabályait a 15/2006.(V.31.) önkormányzati rendelet tartalmazza. A rendelet értelmében a lakás lakbérét lakás alapterületének és komfortfokozatának figyelembe vételével kell megállapítani. A lakbér összege a rendeletben meghatározottak szerint csökkenthető, illetőleg növelhető.

A havi lakbér összegét az alábbi mértékkel csökkenteni kell:

- a) 15%-kal, ha a lakás a felvonó nélküli lakóépület IV. vagy ennél magasabb emeletén van,
- b) 10%-kal, ha a lakás
  - nem rendelkezik előszobával, előtérrel,
  - összkomfortos, de fűtése szilárd (pl. szén, fa) fűtőanyagú berendezésekkel biztosított.

Lakbértámogatásban részesíthető az a bérlő, aki a lakások és helyiségek bérletéről szóló 14/2006. (V. 31.) rendeletben meghatározott jogos lakásigény mértékét meg nem haladó szobaszámú önkormányzati tulajdonú bérlakásban lakik és a családban az egy főre eső nettó jövedelem alapján szociális bérlakásra jogosult. Lakbértámogatásban részesíthető az a bérlő is, aki a 65. életévét betöltötte, a lakás egyedüli bérlője, egyedül él, tartásra köteles hozzátartozója nincs és az általa bérelt és egyedül lakott lakás a rendeletben meghatározott jogos lakásigény mértékét legfeljebb egy lakószobával haladja meg.

1.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

A lakbértámogatás mértéke a jövedelem függvényében ha a családban az egy főre jutó átlagos jövedelem a mindenkori nyugdíjminimum másfélszeresét nem haladja meg - a havi lakbér 20%-a, egyedülállóknál az egy főre jutó átlagos jövedelem a mindenkori nyugdíjminimum kétszeresét nem haladja meg - a havi lakbér 20%-a. A lakbértámogatás megállapítása a Szociális és Esélyegyenlőségi Bizottság hatáskörébe tartozik.

e) eladósodottság:

Az önkormányzati bérlakásokra vonatkozó lakbérhátralék összegét, illetve az érintett lakások számát tartalmazza az alábbi táblázat:

Év	Tárgyévben keletkezett lakbérhátralék (Ft)	lakbérhátralékkal érintett lakások száma
2019	5440000	174
2020	3192000	89
2021	1021000	49
2022	2201000	66

Az önkormányzati bérlakásokat kezelő önkormányzati cég feladata a lakbérhátralék folyamatos figyelemmel kísérése. Első lépés a bérlő figyelmének felhívása a lakbérfizetés elmaradásáról, és az esetleges részletekben történő kiegyenlítés lehetőségének felajánlása. A 3 hónapnál nagyobb elmaradás esetén ügyvédi felszólítás történik a hátralék rendezése érdekében. Abban az esetben, ha a bérlő egyáltalán nem együttműködő és nincs fizetési hajlandósága, eljárás indul a bérleti szerződés felmondására.

- f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata tulajdonában külterületeken és nem lakó övezetben elhelyezkedő lakások nincsenek.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Belügyminisztériummal megkötött adatszolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján Mosonmagyaróvár város esetében is lehatárolta a szegregátumokat, illetve a szegregációval veszélyeztetett területeket. A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A lehatárolás hivatkozott Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékét eléri. Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Mosonmagyaróvárra, mint járasszékhely városra a következő szegregációs mutatók érvényesek:

Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke:	Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke:
legalább 35%	legalább 30%, de kisebb, mint 35%

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. Mosonmagyaróvár Integrált Városfejlesztési Stratégiájában korábban nem került a KSH által szegregátum beazonosításra, ám 2008-ban a helyzetelemzés készítői néhány városrészben beazonosítottak olyan területeket, melyek a későbbiekben – azok magára hagyása esetén –

veszélyeztetett területekké válhatnak. Elsősorban a Moson belvárosban néhány tömb, illetve az ipari park környezete lehet veszélyeztetett. Az itt élők, illetve a külterületen lakók társadalmi elszigeteltsége magas fokú. Az IVS adatai szerint mintegy 100 halmozottan hátrányos helyzetű ember élt rossz fizikai környezetben, nehéz szociális helyzetben. A szociálisan veszélyeztetettek aránya MOFÉM telep városrész, Moson belváros, valamint a Lőporgyár és környékén szintén kiemelkedő volt. (IVS, 2008: 147) A 2011. évi népszámlálási adatai alapján Mosonmagyaróváron egy a város szövetbe ékelődő (belterületi) és egy a városközponttól kívüli (külterületi) szegregátum található.

A belterületi szegregátum: Lajtaszer u. - Dobó Katica u. - Névtelen u. - Szekeres Richárd utca által határolt terület. A szegregátum az Integrált Városfejlesztési Stratégiában 10. számú MOFÉM – Lajta lakókert városrészként megnevezett területen található. A városrésze egy vegyes beépítés jellemző, a terület az utóbbi időben átalakulóban van. A rosszabb helyzetű házak a Lajtaszer utca mentén, Dobó Katica utca és a Terv utca által határolt részen koncentrálnak. A KSH által megküldött, a szegregátumokat jelző kartogramokhoz tartozó, automatikusan generált táblázat szerint a területen 31 lakásban 62 fő él.

A szegregációs mutató értéke 47,5 %, ami jóval alacsonyabb, mint a külterületi szegregátum esetében mért érték.

A szegregátumban – a lakott lakásokon belül – a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakások aránya 13,8 %, amely a városi átlag ötszöröse. A 0-14 éves korú gyermekek aránya 17,7 %, kissé meghaladja a városi átlagot (15,2 %). A 60 éves vagy annál idősebbek aránya (17,7 %) pedig kissé alatta marad a városi átlagnak (22,3 %), így az elöregedés erre a területre nem jellemző. A lakhatási szegénység szoros összefüggést mutat a foglalkoztatási helyzettel és az iskolai végzettséggel. Az itt élő népesség iskolai végzettsége jelentősen rosszabb a városi átlagnál: a 25 éves és idősebb népességnek csak 2,2 %-a szerzett felsőfokú végzettséget, az aktív korúak 62,5 %-a ugyanakkor legfeljebb az általános iskolát végezte el. Ennek köszönhetően a terület foglalkoztatási helyzete is rosszabb a városi átlagnál: a foglalkoztatási arány 45,7 % (a városi átlag 65,2 %), a munkanélküliségi ráta pedig 18,5 %, ami majdnem háromszor magasabb a városi átlagnál (6,6 %). Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (81,8 %) majdnem kétszerese a városi átlagnak (41,3 %). A külterületi szegregátumok a szegregációs mutató nagysága ellenére sem biztos, hogy valódi szegregátumok, ennek eldöntése további vizsgálatot igényel! A külterületi szegregátumról a KSH nem készített térképet. A szegregációs mutató 40 %, és a terület minden mérvadó jellemzője kedvezőtlenebb képet mutat, mint a fent bemutatott Lajtaszer utcai szegregátumban. A területen 62 fő lakik. A 0-14 éves korú gyermekek aránya 37,1 %, a 60 éves vagy annál idősebbek aránya pedig rendkívül alacsony (6,5 %), így a korszerkezet sokkal fiatalosabb a megszokottnál. Az itt élők között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül igen magas, 62,9 %, ez ötször nagyobb, mint a városi mutató. A gazdaságilag nem aktív népesség lakónépességen belüli aránya a három terület közül itt a legmagasabb (75,8 %). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 62,9 %, a munkanélküliségi ráta 13,3 %, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 36,1 %. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (84,6 %) kétszerese a városi átlagnak (41,3 %). A KSH adatai szerint a terület lakásállománya 17 darab, amelynek közel negyede alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások aránya 21,4 %.

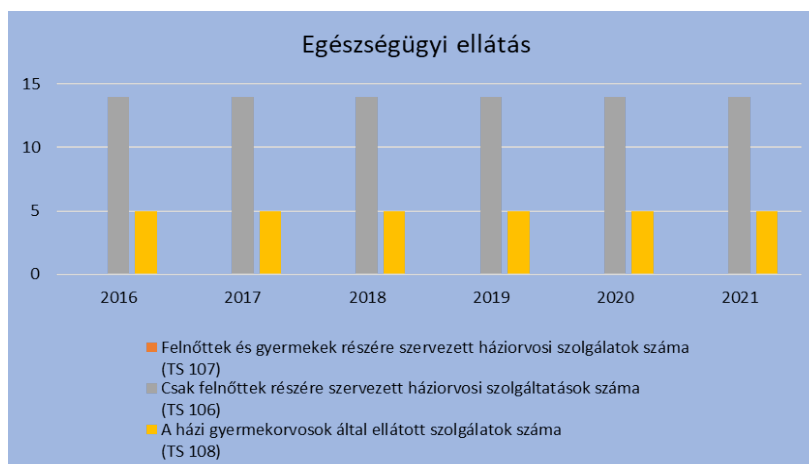
Az IVS-ben meghatározott nyolc akcióterület közül a mosoni belváros rehabilitációja lényegében megvalósult, ahogyan a MoWinPark. A maradék hat területen nem történt annyi változás, ami indokolná, hogy ne legyenek továbbra is akcióterületek. Területi lehatárolásuk esetleg változhat, a magyaróvári belváros beavatkozási területe például kibővíthet a vár és a Malom-ági Lajta irányában. Új akcióterület talán a Vasútállomás környezete lehet, azonban

ennek kiterjedése és a lehetséges beavatkozások funkcionális egysíkúsága kérdésessé teheti akcióterületként való kijelölését.³

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Mosonmagyaróvár város területén jelenleg 14 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi körzet működik. A fogorvosi alapellátást 8 fogorvosi körzet biztosítja. 2023. évtől az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (kivéve fogorvosi ügyelet), valamint a védőnői szolgálat állami irányítással látja el feladatát. Az iskola-egészségügyi ellátás valamennyi iskolában biztosított.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Városunkban széleskörű a lakosság egészét felölelő egészségmegőrzést célzó programok, rendezvények, tanácsadó napok, egészségnapok szerveződnek, nagy nyilvánosságot kapnak, mindenki számára biztosítva a részvétel lehetőségét.

A célcsoport helyzetelemzése során beazonosított probléma az aktív részvétel hiánya az egészségmegőrzés érdekében szervezett szűrőprogramokon, rendezvényeken, egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésről nem hatékony a tájékoztatás.

Javaslat a megoldásra a roma nemzetiségi önkormányzat tagjainak közreműködésével aktív részvétel ösztönzése a prevenció programokon való részvételre, folyamatos információ biztosítása az aktuális lehetőségekről, a részvétel szervezése, összefogása.

³ Forrás: Mosonmagyaróvár Integrált Településfejlesztési Stratégia | I. kötet: Megalapozó vizsgálat/

- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés: nincs rendelkezésre álló adat.
- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az ételmezési ellátásról a fenntartónak kell gondoskodnia. Mosonmagyaróváron a gyermekétkeztetés és a közétkeztetés önkormányzati fenntartású és működtetésben álló (illetve társulás által fenntartott) főző – és tálalókonyhák révén biztosított.

A közétkeztetés, mint a táplálkozási magatartásnevelés egyik formája, képviseli az egészséges táplálkozás szemléletét és gyakorlatát, annak megismertetésével, elfogadtatásával hozzájárulhat az egészség megőrzéséhez. Különösen fontos szerepe van a gyermek- és oktatási intézményekben folyó gyermekételmezésnek, hisz az 1-14 évesek egészségtudata, táplálkozási magatartása, szokásai és ízlése alakulóban van, amit természetesen az óvodai étkezés is befolyásol. Az ételmezésvezetők számára a hatályos jogszabályoknak, illetve a fogyasztóknak való megfelelés nem egyszerű feladat, ezért fontos a közétkeztetési lánc minden egyes résztvevőjének összefogása és elengedhetetlen az állami szintű támogatás.

A minőségromlásból adódó probléma csökkentése és az étkeztetés ételminőségbiztonsági színvonalának javítása érdekében indította el 2015-ben a Minőség-vezérelt Közétkeztetés Programját a Nemzeti Ételmiszerlánc-biztonsági Hivatal a NÉBIH. Az óvodai és iskolai közétkeztetésről 2013-ban második alkalommal végzett országos felmérést az Országos Ételmezés- és Táplálkozástudományi Intézet az Országos Tisztifőorvosi Hivatallal és a Kormányhivatalok Népegészségügyi Szakigazgatási Szerveivel közösen. Az eredmény pozitív változást mutatott a 2009-es vizsgálathoz képest. A fejlődés legfontosabb tényezői: az óvodások naponta legalább egyszer fogyaszthattak nyers zöldséget és gyümölcsöt; halételek és teljes kiőrlésű pékáruk szolgáltatása 10 nap átlagában legalább egyszer biztosított volt; új ételeket és nyersanyagokat használtak; kényelmi termékek felhasználása a felére csökkent; a diétás étkeztetés az óvodák 70%-ban megoldódott. Mivel a gyermekek idejük jelentős részét az óvodában, iskolában töltik, és a napi energiabevitelük 35-65 százalékát itt fogyasztják el, a köznevelési intézményeknek kiemelt jelentőségük van az egészséges táplálkozás feltételeinek biztosításában és az egészséges életmód kialakításában. Az intézmények táplálkozás-egészségügyi környezetének javítása és egészségessé tétele hosszú távú befektetést jelent az egészségbe, aminek pozitív hatásai a felnőttkorra is kihatnak. A köznevelési intézmények feladata nemcsak abban rejlik, hogy a közétkeztetés keretein belül biztosítsák az egészséges életmód alapjait, hanem abban is, hogy kialakítsák az egészségtudatosságot, egészségmagatartást az oktatási-nevelési munka révén. Az óvodai nevelési alapprogram tartalmazza az értelmi és érzelmi nevelést, illetve az egészséges életmód kialakítását, mert az ezekkel összefüggő feladatok a testi és lelki egészségre közvetlen módon irányulnak, és ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermek hogyan fejlődik tovább. Az egészségnevelő tevékenység egyik fontos eleme az egészségfejlesztésnek, az egészségfejlesztés viszont azonos az elsődleges prevencióval, aminek hangsúlyja kiemelkedően fontos már ebben az életkorban is. Az egészségfejlesztésen belül az egészségnevelő programok első szintjéhez tartozik az egészséges életmód különböző összetevőinek, mint az egészséges táplálkozás és a testmozgás ismertetése.⁴

- e) sportprogramokhoz való hozzáférés

---

⁴ Forrás: Molnár Szilvia Az óvodai közétkeztetés, - mint az egészségtudatosság formálásának, a táplálkozási magatartásnevelés egyik színterének - megítélése a szülők és az ételmezésvezetők részéről oktori értekezés

A sport bár egyre erőteljesebben megnyilvánuló üzleti oldalát is mutatja, alapvetően önszerveződésre épülő autonóm civil tevékenység, a magyar és az egyetemes kultúra része, a nemzeti egészségfejlesztés alapvető eszköze, valamint a szabadidő eltöltésének társadalmilag is hasznos módja, amely sportegyesületek, sportági szakszövetségek, sportszövetségek, és egyéb sportszervezetek tevékenységi keretében folyik. Az iskolai testnevelés kötelező jelleggel a nevelési és oktatási intézmények feladata. A sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában és hozzájárul a testi-lelki jóléthez. A sport részterületei összefüggő, egymással kölcsönhatásban álló egészet alkotnak, az oktatási rendszerek reguláris sportja, az iskolai testnevelés az egyetemi és diáksport szilárd alapot jelent, amelyre a sport más ágazatai is épülhetnek.

Az önkormányzat a helyi sporttevékenység támogatása során arra törekszik, hogy megőrizze Mosonmagyaróvár sporttörténeti hagyományait, értékeit, biztosítsa a helyi társadalom sport iránti igényeinek kielégítését, lehetőséget teremtsen a szabadidő aktív eltöltésére és az egészség megőrzésére, fejlesztésére. A fenti célok elérése valamint, a város polgárainak sporthoz való jogaik gyakorlása érdekében, meghatározza a sportfeladatok ellátásának támogatási formáit és lehetőségeit. A testi nevelés, mint pozitív társadalomformáló eszköz megkülönböztetett figyelmet kell, hogy élvezzen.

Az önkormányzat a helyi sportkoncepció céljainak megvalósítása során hangsúlyos feladatának tekinti az alábbiakat:

- A testi és lelki egészséghez, a sportoláshoz, a rendszeres testedzéshez való jog az állampolgárok alapvető joga.

- A fiatalok korosztályában minden óvodás és iskoláskorú gyermek számára biztosítani kell, hogy a testneveléshez, a sportoláshoz, a rekreációhoz megfelelő program, idő és létesítmény álljon rendelkezésre.

A település polgárai számára a szabadidősport keretében, elsősorban a környezeti infrastrukturális feltételek (uszoda, közparkok) megteremtésével, rendszeres sportolási (versenyzési) lehetőségek megteremtésével, megszervezésével, a sportkoncepcióban meghatározott feltételek mellett - esetenként - anyagi segítségnyújtással vállal szerepet az önkormányzat. A lakosság egészségmegőrzése érdekében a szabadidősport fejlesztésével a polgárok széles rétegeit kell motiválni az egészséges életforma kialakítására. A sportszervezetekkel együttműködésben mindenki számára biztosítani kell a sportolási és rekreációs lehetőséget.

Figyelemmel az esélyegyenlőségre minden állampolgár számára biztosítani kell a sportoláshoz való jogot, továbbá a tehetséges fiatalok, valamint a hátrányos helyzetű, vagy fogyatékkal élő személyek és csoportjaik számára a sportolási lehetőségek hatékony kihasználását. A sporttevékenység gyakorlása során nem lehet különbséget tenni a személyek között a nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb nézet, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez való tartozás, vagyoni, születési vagy bármilyen helyzet alapján.

A város fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket, megteremti az önkormányzati iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlásának feltételeit.

A települési önkormányzat ezen kívül - a köznevelésről szóló törvényben meghatározottak szerint - biztosítja az önkormányzati iskolai sportkörök működéséhez, vagy az ezek feladatait ellátó diáksport-egyesületek feladatainak zavartalan ellátásához szükséges feltételeket.

A város sportlétesítményeinek helyzete javuló, fejlődő tendenciát mutat. Az UFM Aréna megvalósulása, a Bauer Rudolf Egyetemi Sportcsarnok felújítása jelentősen javított a város sportcélú ingatlanainak helyzetén. Az UFM Aréna a megnyitástól kezdődően 80% feletti kihasználtsággal üzemel, ami az országos mutatókat tekintve kiemelkedő.

A város sportot szerető lakossága nem egyesületi keretek között sportol, hanem a sport informális, a sportszervezeteken kívüli területét választja. Bár a szabadidősport kultúra fejlődésében az egyén felelőssége áll az első helyen, az önkormányzat szerepe a

kommunikációban és a mindenki számára elérhető infrastrukturális környezet javításában, fenntartásában megfogalmazható. Ennek hozadéka már rövidtávon is lemérhető a lakosság egészségügyi állapotának javulásában. Továbbá meg kell említeni, hogy a generációk számára a sportaktivitás átörökítésének elsődleges színtere a család. A felelősség az, hogy milyen mintát mutatnak a felnőttek a fiatalság számára, akik hosszú távú biztosítékai lehetnek a mosonmagyaróvári sport minőségi növelésének. A város számára egyaránt fontos a sport formális és informális területeinek támogatása. A formális sport területén a direkt támogatások mellett a létesítményfejlesztésekkel és a szakember állomány erősítésével elérhető a nevesített területek eredményeinek erősítése. A lakosság általános egészségi állapotának növelése érdekében azonban az informális sport területének támogatása a különböző szabadidős sportrendezvényének szervezésében és rendezésében jelölhető meg.⁵

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény igénybevétele a városban biztosított, a feladatellátás térségi társulási megállapodás alapján történik. A Mosonmagyaróvár Térségi Társulás 27 társult település együttműködését jelenti, a társulás **két intézmény** fenntartója.

Mosonmagyaróvár településen a szociális és gyermekjóléti ellátásokat az alábbi intézmények biztosítják

- **Család- és Gyermekjóléti Központ (CSGYK) – kistérségi feladatokat lát el**
- **Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény (KESZI) – kistérségi feladatokat lát el**
- Pszichiátriai és szenvedélybetegeket ellátó nappali központ – Bابتista Tevékeny Szeretet Misszió
- Családok Átmeneti Otthona I., II., Kríziskezelő ambulancia– Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvány/Pápai Sarokkő Bابتista Gyülekezet

Mint arra már a bevezetőben kitértünk, Mosonmagyaróvár társulási formában tesz eleget a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások kötelezettségének a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény (továbbiakban: KESZI) keretein belül.

Az intézmény az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

Szociális alapszolgáltatások

- Étkeztetés/népkonyha
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Nappali ellátások
  - Idősek Klubjai / Demens személyek nappali ellátásai
  - Fogyatékossgal Élők Nappali Intézménye
  - Hajléktalanok Nappali Melegedője
- Utcai Szociális Munka

Szociális szakellátások

- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények
  - Idősek Gondozóháza
  - Hajléktalanok Átmeneti Szállása

⁵ Forrás Mosonmagyaróvár Város Sportkonceptiója 2018-2023

- Éjjeli Menedékhely
- Tartós elhelyezést nyújtó intézmények
- Aranykor Idősek Otthona
- Virágoskert Idősek Otthona

Ellátotti csoportok szerint a KESZI-n belül négy szakmai egység működik:

- I. Alapszolgáltatási Centrum – otthonukban élő idős, beteg emberek segítése, otthon közeli szolgáltatásokkal.
étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
Idősek klubjai - 5 telephelyen
demens személyek nappali ellátása – 2 telephelyen
- II. Fogyatékosággal Élők Nappali Intézménye – Fogyatékkal élő és autista személyek nappali ellátása
Fejlesztő foglalkoztatás – az a fogyatékosággal élő, pszichiátria beteg, szenvedélybeteg, hajléktalan ember vonható be, aki szociális szolgáltatást vagy ellátást vesz igénybe.
- III. Hajléktalanokat Segítő Szolgálat – a kistérség területén életvitelszerűen élő hajléktalan személyek ellátása
Nappali Melegedő, Hajléktalanok Átmeneti Szállása, Éjjeli Menedékhely utcai szociális munka, népkonyha
- IV. Idősek bentlakásos intézményei – Önmaguk ellátására nem képes idős személyek ellátása átmeneti és tartós lakhatást biztosító ellátással
Idősek Gondozóháza, Aranykor Idősek Otthona, Virágoskert Idősek Otthona

g) drogprevenációs szolgáltatások;

A DrogPont Szenvedélybetegeket Segítő Szolgálat a Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egysége. A szolgáltatás a függőség problémáját, a droghasználathoz társuló, azt előidéző szociális és pszichés gondok megoldását célozza meg. Anonim módon és ingyenesen vehető igénybe. Az igényekhez könnyen alkalmazkodó szolgáltatásokat nyújt Mosonmagyaróvár és a Térségi Társulás tagtelepüléseinek lakói számára. A megelőző-felvilágosító szolgáltatás esetében a vármegye egész területén ellátási kötelezettséggel rendelkezik.

Iskolai prevenciós tevékenység:

Az iskolai prevenció keretében előadást, közös beszélgetéseket biztosítanak a szerhasználatról, függőséghez kötődő témakörökben a diákokkal.

A prevenciós tevékenység folyamatos fejlődést igényel, mert új trendek, mint pl. elfbar jellenek meg a szerhasználatban, s a diákok a modern technikának köszönhetően nagyon hamar tudomást szereznek ezekről az új trendekről, szerekről, eszközökről.

Megelőző – felvilágosító szolgáltatás (elterelés):

Az elterelés alapját a 42/2008. (XI. 14.) EüM-SZMM együttes rendelet, valamint a „Módszertani levél megelőző-felvilágosító szolgáltatók számára” adja. Az ASI / ADAD kérdőív felvétele során a szerhasználó életterületeinek problémás részei kerülnek feltérképezésre, mely az egyéni beavatkozási terv alapját adja. Az elterelés végén az igazolás kiadásával, az utánkövetési lehetőség megbeszélésével, valamint az elégedettségi kérdőív kitöltésével zárul a segítő kapcsolatot.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos bejelentésekről az önkormányzat által fenntartott intézmények munkatársainak nincs információjuk.

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szociális ellátásokat évek óta maximális kihasználtság jellemzi. Az alapszolgáltatások is rendkívül népszerű szolgáltatások, várólista van. Az idősek otthonaiban pedig éveket kell várni a kérelmezőnek. A szociális ellátásban dolgozók rendkívül nehéz helyzetben – társadalmi-, anyagi- megbecsültség hiányában – végzik munkájukat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai;

Városunk közösségi életének színterei, fórumai minden korosztály számára elérhető lehetőségeket kínálnak:

A **Flesch Károly Nonprofit Kft.** Mosonmagyaróvár és vonzáskörzete legnagyobb közművelődési, kulturális, rendezvényszervező cége, amely 2008 januárja, azaz megalakulása óta jelentős szerepet kíván betölteni Mosonmagyaróvár és a régió kulturális életében. Közhasznú társaságként célja Mosonmagyaróvár és vonzáskörzete könyvtári, közművelődési és kulturális igényeinek maximális kielégítése. Folyamatosan arra törekszik, hogy még izgalmasabb programokkal, még több embert szólítson meg, hogy a közönség még elégedettebb, Mosonmagyaróvár és térsége pedig még kedveltebb turisztikai úticél legyen. A 2021 januárjában elnyerte Közművelődési Minőség Címet. A minősítési folyamat egy több éve zajló munka elismerése volt a Kft-nél, mely a stratégiai tervezéstől, a látogatók véleményének, visszacsatolásának méréséig, elemzéséig tart. Küldetését az „Érték és élmény” szlogennel fogalmazta meg, ami 2008 óta egy tudatos fejlesztés és program része. A közművelődési alapszolgáltatások közül egyre hangsúlyosabbá vált a kulturális alapú gazdaságfejlesztés. A térség gyarapodik gazdasági és humán erőforrás terén, a közösség egyre sokszínűbb. Ezekhez a folyamatokhoz kell alkalmazkodni, és a társadalmi változások hullámára felszállni. Az első szakaszban kommunikáció terén és jól képzett humán erőforrással segítette a térség fejlesztéseit, a városmarketing kialakítását. Elindította a város turisztikai zászlóshajóját, a FUTURA-t, mely azóta 2021. évtől önálló intézményként funkcionál. Létrehozta a térség legnagyobb média központját, rendezvényszervező vállalkozását. Forrást teremtett és összefogta a művelődő közösségeket.

Huszár Gál Városi Könyvtár feladata, az olvasáskultúra fejlesztése, az olvasás és a könyvtár szolgáltatásainak minél szélesebb körben való népszerűsítése, és a potenciális könyvtárhasználók megszólítása. A megújult olvasói térrel, valamint a tudatosan tervezett kommunikáció és arculat kialakításának köszönhetően a könyvtár egyre kedveltebb célpontja a különböző korú és érdeklődésű embereknek. A Huszár Gál Városi Könyvtár elkötelezett kollégáinak szakszerű munkájával és sokrétű szolgáltatásaival szerepet vállal az oktatás, tanulás támogatásában, illetve a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésében. Ellátja a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 54. – 55. §- ban foglalt nyilvános könyvtári feladatokat. Éves beszámolóban ad számot tevékenységéről, a beszerzett könyv, DV, CD, hangoskönyv állományról, a könyvhasználók igényeinek figyelemmel kísérése mellett. Naprakészen figyeli az új könyvmegjelenéseket, trendeket. A dezideráta-jegyzék vezetésével, a minél szélesebb dokumentumválasztékkal igyekszik növelni az olvasók számát.

Jelenleg a regisztrált használók száma: 3370 fő, aktív használók száma: 1933 fő; Személyes könyvtári látogatások száma: 24.910 alkalom; Kölcsönzött dokumentumok száma: 67.608 db; Hosszabbított dokumentumok száma: 32.382 db; Helyben használt dokumentumok száma: 86.048 db; Távhasználat (OPAC, honlap, telefon, e-mail): 43.798 alkalom.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
13	igen	80 607	5

A **Fehér Ló Közösségi Ház**, minden korosztály számára kínál programokat a csecsemőktől a nyugdíjasokig. Mindemellett törekszik arra, hogy az emberek életét tegye könnyebbé közösségfejlesztő csoportok létrehozásával. Ezt árnyalja a mozgáskultúra fejlesztését szolgáló közösségek működtetése. Ezen csoportok nemcsak próba helyet kapnak, hanem sorozatos bemutatkozási lehetőségekkel szakmai fejlődésük is biztosított.

A **Hansági Múzeum** területi múzeum besorolású muzeális intézmény, amely 1882-es alapítása révén az ország legnagyobb múltra visszatekintő múzeumának egyike. Feladata működési területén a kulturális javak gyűjtése, feldolgozása és hozzáférhetővé tétele, ezzel Mosonmagyaróvár és az egykori Moson Vármegye történetének, kultúrájának megismerése. Tudományos és közművelődési munkája révén erősíti a lokális identitástudatot, hozzájárul a helyi értékeknek a hazai és az egyetemes kultúrába való integrálásához. Tevékenységével hozzájárul Mosonmagyaróvár sokszínű kulturális életéhez, programokat kínálva minden korosztály számára. Rendezvényeivel nemcsak a helybéli polgárokat szólítja meg, hanem programot kínál az ide látogatóknak is és ezzel növeli a város turisztikai vonzerejét. Együttműködik a nevelési-oktatási intézményekkel és múzeumpedagógiai programjaival segíti az iskolai és az iskolán kívüli oktató- és nevelőmunka céljainak elérését, a kultúra iránti fogékonyság elmélyítését. Speciális programjaival hozzájárul a fogyatékkal élők társadalmi integrációjához. Együttműködik a városban és a gyűjtőterületét alkotó településeken működő kulturális intézményekkel, szervezetekkel, hogy minél szélesebb rétegek számára biztosítsa a kultúra befogadásának élményét. Szervezi a kortárs képzőművészeti életet s bemutatkozási lehetőséget biztosít a helyi alkotóknak.

A **Futura Élményközpont és a Part Rendezvényház (Futura Szolgáltató Központ)** az Élményközpontban egy folyamatosan megújuló interaktív természettudományi kiállítást üzemeltet. A Futura országosan egyedülálló, nemzetközi szinten is versenyképes intézmény, mely elősegíti, hogy Mosonmagyaróvár és a Szigetköz változatos, attraktív turisztikai desztináció legyen. Az élményközpont interaktív, újszerű kiállításával játékos módon ismerteti meg a látogatókkal a természettudományok jelenségeit és a Szigetköz élővilágát. Egyedülálló és exkluzív szolgáltatást nyújt az iskolán kívüli kreatív oktatásban, aktívan részt vesz a tudományos ismeretterjesztésben. További célja, hogy hosszú távon hozzájáruljon a Mosonmagyaróvárra érkező turisták tartózkodási időtartamának növeléséhez, illetve hazánk egyik legkiemelkedőbb turisztikai projektje legyen. A Part Rendezvényház nívós közösségi teret nyújt céges, önkormányzati, civil és családi rendezvényeknek. Helyet biztosít előadások, koncertek, filmvetítések, bálók, konferenciák, kiállítások, vállalati találkozók, tréningek megtartásához. Kulturális programokat szervez. A helyi lakosságnak és vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatáson túl működtetésének további célja, hogy Mosonmagyaróvár konferencia-turisztikai célponttá váljon.

UFM Aréna multifunkcionális sportcsarnok hozzájárul a városi szórakozási lehetőségek élénkítéséhez és egyben segít számos további szabadidős tevékenység kínálatának bővítésében. Az UFM Aréna a női MKC kézilabda csapat új otthonát adó csarnoka.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösségi együttélés megítélése nem könnyű, a jó példa mellett rossz példa is van. Az együttélés minőségét az egyéni habitus is jelentősen befolyásolja, de összességében elmondható, hogy településünkön kirívó etnikai konfliktusok nem jellemzőek, nincsenek. Az emberek egymás iránti toleranciája az elvárható irányba fejlődik.

A közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának következményeiről helyi rendelet van érvényben, mely rendelet az alábbi területekre vonatkozóan tartalmaz rendelkezést:

- Zajjal járó tevékenységekkel kapcsolatos szabályok megszegése,
- Zöldfelületek, közterületek rendeltetéstől eltérő használata
- Köztisztasággal kapcsolatos szabályok megsértése
- Védett városi jelképekkel és elnevezések használatával kapcsolatos szabályok megsértése
- A házzámok kihelyezésével kapcsolatos szabályok megszegése

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásáról elsősorban a Család- és Gyermejkölési Központ beszámolóiból nyerhető információ. A karitatív és civil szervezetek is oroszánrészt vállalnak az adományok gyűjtésben, és bárki rászorulóknak - tekintet nélkül nemzetiségi identitásra - segítséget nyújtanak. Mosonmagyaróváron 68 civil szervezet, 28 alapítvány és 2 közalapítvány működik. A civil szervezetek, egyházak és a város között szoros összefogás van. Rendszeres a közös projekt szervezés, adománygyűjtés.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A települési önkormányzat a települési nemzetiségi önkormányzattal megkötött együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően biztosítja a nemzetiségi önkormányzat működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A települési önkormányzat a települési nemzetiségi önkormányzat részére előzetes egyeztetés alapján havonta igény szerint, de legalább tizenhat órában ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladatellátáshoz szükséges helyiséghasználatot.

Mosonmagyaróváron négy nemzetiségi önkormányzat működik, kulturális identitásuk megőrzésének céljával:

- Mosonmagyaróvári Horváth Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat

A Német Nemzetiségi Önkormányzat 2017/2018-as tanévtől kezdődően a Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola fenntartója és működtetője.

A nemzetiségi önkormányzatok részére az önkormányzati működéshez szükséges tárgyi és személyi feltételeket Mosonmagyaróvár város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati hivatala biztosítja, melynek keretében a hivatal ellátja:

- a nemzetiségi önkormányzat testületi üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat (meghívók, előterjesztések, hivatalos levelezés előkészítése, postázása, a testületi ülések jegyzőkönyveinek előkészítése, postázása);
- testületi és tisztségviselők döntéseinek előkészítésével kapcsolatos feladatok, a döntéshozatalhoz szükséges nyilvántartási, sokszorosítási és postázási feladatokat;
- a nemzetiségi önkormányzat működésével, gazdálkodásával kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatokat.

A nemzetiségi önkormányzat feladatai megvalósítása érdekében együtt működik Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Képviselő-testületével.

e) helyi lakossági önszerveződések:

Mosonmagyaróvár civil közössége sokszínű, akik képesek folyamatosan megújulni, tenni közös céljaik sikeréért, mások megsegítéséért, városunkért. Tevékenységük során vonzókat régi és újonnan csatlakozó tagjaik számára. Van, akit a fűvőzene, az ének és tánc, van, akit az egészségvédelem, a kertészkedés vagy a helytörténet vonz, mindenki találni tud érdeklődési körének megfelelő társaságot. [/Civilek_adatai_honlapra_20230301.pdf \(mosonmagyarovar.hu\)/](#). A civil egyesületek programjainak megvalósításában a saját forrásuk mellett elengedhetetlen az önkormányzati támogatás. Az éves költségvetésben pályázati alapok keretében forrás kerül elkülönítésre a civil szervezetek támogatására. Fontos megemlíteni a nagy-közép – és kisvállalkozások szponzori tevékenységét. 1999. óta minden évben megrendezésre kerül a Városi Civil Nap, ahol 2010. óta átadják a Képviselő-testület által adományozott „Mosonmagyaróvár Város Civil Társadalmáért” Díjat azon személy vagy szervezet részére, aki huzamosabb időn át kiemelkedő tevékenységet folytat Mosonmagyaróvár civil társadalmának fejlesztéséért vagy, kimagasló módon hozzájárul Mosonmagyaróvár közösségi életéhez és a város jó hírének ápolásához. 2018. évtől a Civil Szövetség külön díjjal ismeri el a civil szervezetek támogatóit a Mosonmagyaróvári Mecénás Díj adományozásával. 2016. évben városunk képviselte hazánkat a Communities in Bloom világversenyen közösségépítési nemzetközi különdíját elnyerve, melyből egyet ítélnék oda az egész világon. Ez a díj, virágzó városunk virágzó közösségeinek érdeme.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A nemzetiségi önkormányzat kapcsolatot tart a roma nemzetiség területi és országos szervezeteivel, a megyei önkormányzattal és más társadalmi és civil szervezetekkel, alapítványokkal.

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2022. évre az alábbi munkaterv alapján szervezte meg feladatait és fogadta el a beszámolót:

„7/2022. (II.28.) RNÖ

h a t á r o z a t

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete az alábbiak szerint fogadja el a 2022. évi munkatervét:

- 2022. március hónapban hagyományörzés keretében nőnap rendezvény cigányzenével, melyen a hölgyeket köszöntik 1 szál virággal,
- 2022. május 1.-én majális,
- 2022. júliusban roma nap futballozással egybekötve,
- 2022. szeptember hónapban részvétel a csatka búcsún.

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat 4 igen (egyhangú) szavazattal az alábbi határozatot hozta:

11/2022. (V.19.) RNÖ h a t á r o z a t

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja Bertók Béla elnök beszámolóját a 2022. március-május hónapokban megvalósított és az alábbiakban felsorolt programok teljesítéséről úgy, mint

- 2022. március 5-én megtartották a nőnap rendezvényüket a Kühne étteremben. 50-55 fő vett részt az eseményen. A hölgyek 1 szál virágot kaptak, a vacsora hidegtál volt. A terembérleti díj: 300.000 Ft volt.
- 2022. április 17-én húsvét alkalmából locsolóbált rendeztek a Kühne étteremben. A bálon 60 fő vett részt akik vacsorát kaptak. A zenész nagyon jó hangulatot teremtett. A terembérleti díj: 270.000 Ft volt.
- 2022. május 1-én a Wittmann parkban sütögetést tartottak, este a Kühne étteremben tartottak zenés bált.”

„19/2022. (XI.16.) RNÖ h a t á r o z a t

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja id. Bertók Béla elnök beszámolóját a 2022. március-szeptember hónapokban megvalósított és az alábbiakban felsorolt programok teljesítéséről és azok pénzügyi jóváhagyásáról úgy, mint:

- 2022. március 5-én nőnap alkalmából a hagyományok szerint köszöntötték a hölgyeket, az eseményen 40 fő vett részt
- 2022. április 1-én 10 fővel elindult a közmunka program, melynek során a nemzetiségi önkormányzat folyamatosan egyeztet a mosonmagyaróvári önkormányzattal
- 2022. április 17-én Húsvét alkalmából 50 fős roma rendezvényt szerveztek
- 2022. május 1-én a Wittmann Antal Parkban 50 fővel vettek részt a városi majálison
- 2022. júniusában a Városüzemeltető és Fenntartó Kft. meghívására a piaci szemetelés problémája ügyében tartott rendkívüli értekezleten vett részt. Meghívtak voltak továbbá: Bán József őrsparancsnok, dr. Gál Gellért rendszervezető, Kosár Tibor VÜF ügyvezetője.
- 2022. július 15-én Győr-Moson-Sopron Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat ülésén vett részt Győrben, ahol egyeztettek a további megyei eseményekről
- 2022. július 24-én a Roma hitnap keretében iktatták be hivatalosan Mosonmagyaróvár vajdáját. Horváth Elemér a hagyományoknak megfelelően átvette a vajdák szimbólumának számító kalapot és botot. Több mint húsz év után lett újra vajdája Mosonmagyaróvárnak. Hagyományosan a vajdák feladata helyben a romák segítése, érdekeinek képviselete, köztük lévő vitás helyzetek megoldása, valamint segíti a nemzetiségi önkormányzat munkáját is.
- 2022. július 25-én Mosonmagyaróváron a BOKSZ GÁLÁN vettek részt közel 30 fővel, ahol a helyi roma világbajnokot Nutut mutatták be a fiatal generációnak példaként.
- 2022. július 29-én Szlovákiában, Dunaszerdahelyen vettek részt 30 fővel az ott megrendezett labdarúgótornán, erősítve a nemzetiségi kapcsolatokat.
- 2022. július 30-án megrendezték a szokásos horgászversenyt, a verseny nagyon jól sikerült.
- 2022. szeptemberben rendezték a csatai búcsút, ami a Kárpát-medencei cigányok legfontosabb ünnepe. A kis Komárom megyei településre Kisboldogasszony napján a világ minden tájáról érkeznek zarándokok, romák ezrei. 50 fővel ünnepelték meg a jeles napot.”

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során
---

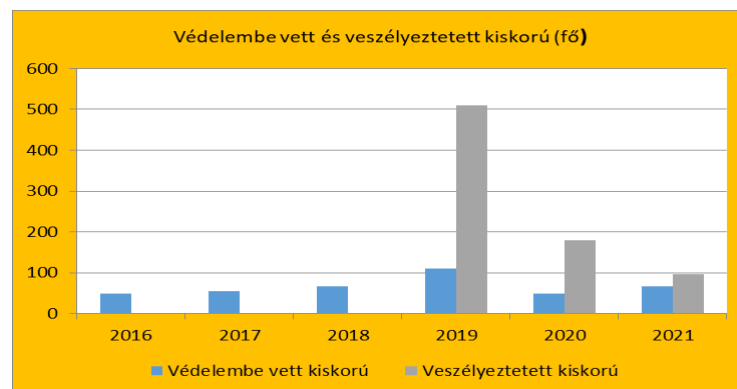
településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az információ nem jut el megfelelő módon a célcsoporthoz	Könnyen érthető nyelven eljuttatni az információt a célcsoport számára az RNÖ aktív közreműködésével
Egészségtudatosság alacsony szintje	Prevenció fontosságának hangsúlyozása, a szűrőprogramokon való részvétel ösztönzése a RNÖ példamutatásával

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	15 561	16 695	32256	48,24%	51,76%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)				2,59%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 310	2 265	4575	7,16%	7,02%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	473	476	949	1,47%	1,48%

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

A veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi,

érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében tartozik, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét; meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében kezdeményezi a gyermek védelembevételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét. Javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembevételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére. A gyermek veszélyeztetettségének mielőbbi észlelése nagyban függ az észlelő- és jelzőrendszer működésétől. A jelzőrendszer tulajdonképpen ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, melynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása érdekében.

A jelzőrendszeri tagok az észlelt krízishelyzetet -a Család- és Gyermejjóléti Központ nyitvatartási idején túl - a Család- és Gyermejjóléti Központ készenléti szolgálatának telefonszámán (06-20/313-3090) is jelezhetik.

1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktívkorúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

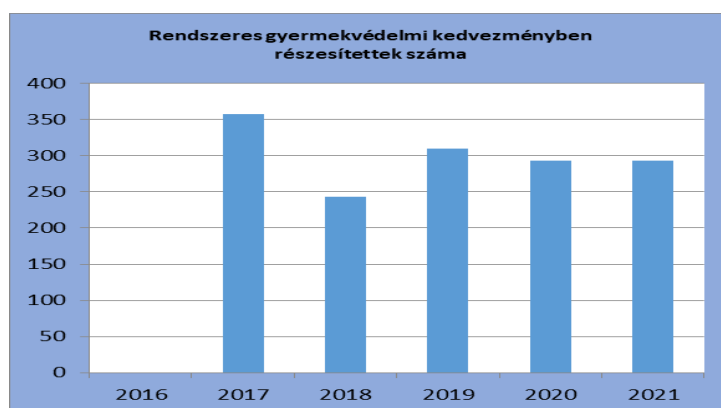
2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az 1) a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

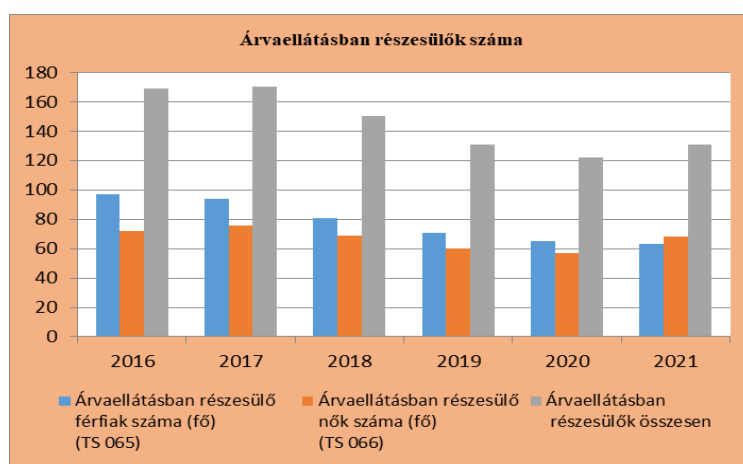
c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A települési önkormányzat vagy a fenntartó Gyvt-ben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést. Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

- aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- ae) nevelésbe vették;
- b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
  - bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, illetve szakképzésben részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata 2017. évtől kezdődően ingyenesen biztosította az étkeztést valamennyi mosonmagyaróvári lakóhellyel rendelkező valamennyi óvodás és bölcsődés gyermek részére. Tekintettel a 2023. évet érintő megszorításokra a költségvetés ettől az évtől erre forrást biztosítani már nem tudott.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete; nincs rendelkezésre álló adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői: nincs rendelkezésre álló adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Család- és Gyermekjóléti Központ folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek helyzetét, sorsát.

Mosonmagyaróvár családsegítés szempontjából 5 nagyobb körzetre osztható (Mosoni városrész, Városközpont, Mofém telep, Ipartelep, Majorok). Minden területnek vannak sajátosságai, nehézségei. Elmondható, hogy mind az 5 körzetre jellemző a rossz anyagi helyzet, munkanélküliség, kapcsolattartási nehézségek, problémák jelenléte. A legtöbb ügyfél

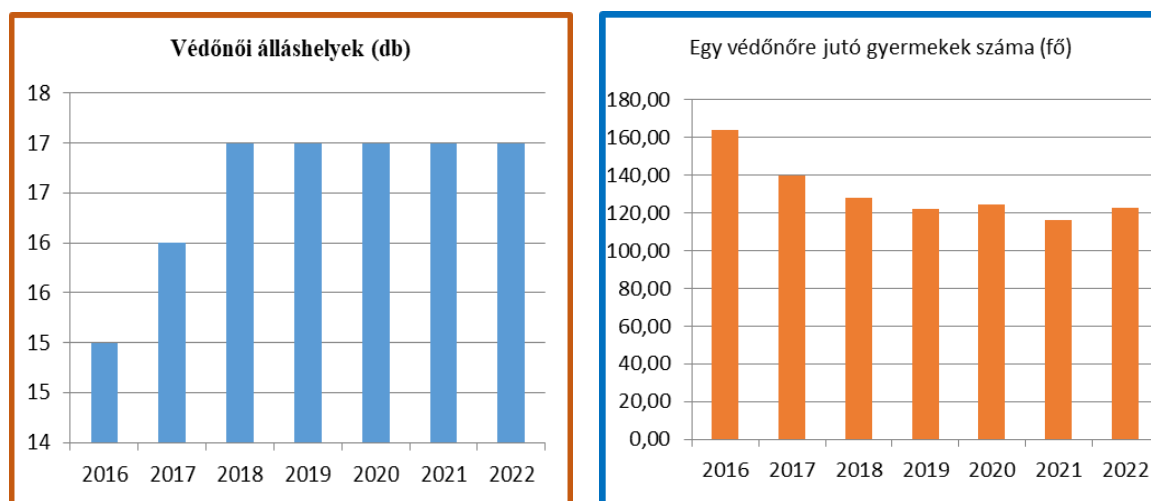
a Mosoni városrészből, és a Városközpontból kerül ki. Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett településrészek ugyan nincsenek, de vannak lakótömbök, utcácskák, amelyek különös figyelmet érdemelnek a slummosodás elkerülése miatt. A Család- és Gyermekjóléti Központ szakemberei ezeken a részeket folyamatosan látogatják, tájékoztatják az ottélőket a szolgáltatás lehetőségeiről, támogatásokról.

2022. június hónaptól került bevezetésre az intézmény új szolgáltatása az utcai- és lakótelepi szociális munka. A szolgáltatást egy fő látja el osztott munkakörben. A szolgáltatás célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidőt utcán töltő kallódó, csellengő gyermek speciális segítése, illetve a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás nélkül maradó gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának, vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése. A szociális munkás az érintett gyermekek lakókörnyezetében, az általuk látogatott bevásárlóközpontokban, vagy a saját szolgáltatási körében szervezi a gyermekeknek szóló, beilleszkedésüket, szabad idejük hasznos eltöltését segítő programokat, melyekbe lehetőség szerint a gyermek családját is bevonja.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Városunkban jelenleg 14 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi körzet működik. A fogorvosi alapellátásról 8 fogorvosi körzet gondoskodik. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról a város szolgáltatási szerződés keretében gondoskodik. Az ügyeleti ellátás rendszere átalakult és az OMSZ feladatkörébe - a fogorvosi ügyelet kivételével- került az ellátás biztosítása. Az iskola-egészségügyi ellátás valamennyi iskolában biztosított. Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Védőnői Szolgálat 17 védőnővel látja el az iskolai és területi védőnői feladatokat. Jogszabályváltozás következtében 2023. július 1-jétől a védőnői szolgálat állami fenntartásba került és az OKFŐ irányításával látják el munkájukat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	14	5	5295	0
2019	0	14	5	5384	0
2020	0	14	5	5245	0
2021	0	14	5	5073	0
2022	0	14	5	4633	0

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Korai fejlesztés MEBI (fő)						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SNI 2 év alatti	1	2	1	0	0	0
SNI 2 év feletti	4	6	15	19	15	4
KF 2 év alatti	0	2	1	0	1	1
KF 2 év feletti	9	8	5	7	5	5

A kisgyermek egészséges fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű a korai időszak. Kutatási eredmények szerint az első hat évben olyan, akár adott életkorban még apróbbnak tűnő fejlődési, idegrendszeri, mozgásszervi vagy viselkedési rendellenességek felismerésére és hatékony terápiájára adódik lehetőség, amelyek, ha kezeletlenül maradnak, negatívan befolyásolhatják a gyermek teljes későbbi életét. Ha túl későn derül fény a problémákra vagy a család nem kapja meg időben a megfelelő segítséget, akkor ezek a kezdeti nehézségek, lemaradások egyre nagyobb mértékben éreztethetik hatásukat az iskolában, a munkaerőpiacon, a családi életben és társadalmi szinten egyaránt. A tudomány jelenlegi álláspontja az, hogy – bár szellemi képességeinket egy életen át építjük, bővítjük – agyunk és idegrendszerünk fejlesztésére első, kezdeti szakaszában nyílik szinte korlátlan lehetőségünk.

Az óvodai nevelés feladatait a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény (továbbiakban Nkt.) tartalmazza a feladatellátás részletszabályaival együtt. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda finanszírozott időkerete magában foglalja a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokhoz, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásokra fordítható heti ötven óra időkeretet. A fenntartó heti tizenegy órás időkeretben köteles megszervezni a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátását, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását.

A mosonmagyaróvári járásban egyedüli, szegregált gyógypedagógiai nevelés-oktatást biztosító intézmény, a nem körzetes intézményként működő Mosonmagyaróvári Éltes Mátyás Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény. Az intézménybe a megyei és országos illetékességű szakértői bizottságok intézmény kijelölése alapján kerülhetnek felvételre tanulók. Az intézmény

férőhelykihasználtsága 55% körül mozog, ami 125 fő tanulólétszámot jelent. A megfelelő szakosellátottság biztosítása óraadók, áttanító, külsős munkavállalók alkalmazásával történik.

Áttanító pedagógusok (fő)		Áttanítással ellátott órák		Óraadó pedagógusok (fő)		Óraadókkal ellátott órák	
2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021
1	0	1	0	1	1	10	10

Az EFOP-3.1.6-16-2017-00031- „Győri TK célzott fejlesztési terve az SHF tanulók az SNI tanulók hatékonyabb ellátása és a megye pedagógiai szakszolgálat szakmai megújulása érdekében” indult projekt keretében az intézmény és a szakszolgálat helyi tagintézménye gyógypedagógusai és pszichológusai képzéseken vettek részt, mint

- Műhelymunka-Felkészítés érzékenyítő foglalkozás vezetése;
- Digitális kompetenciák fejlesztése;
- Szakemberek mentálhigiénéjének erősítése, a burn out megelőzése, stresszt csökkentő képzések szervezése, lebonyolítása;
- Hiperaktivitás figyelemzavar viselkedésterápiája;
- Matematika tanulás zavarai;
- Óvodás és kisiskolás korú gyerekek kortárs közösségben tapasztalható magatartás problémáinak hatékony megoldási stratégiái;
- Önismeretei csoport vezetése serdülők részére;
- Tanulástechnikai képzés;
- WPPSI-IV diagnosztikai tanfolyam.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Mosonmagyaróvár 2015.év óta vesz részt sikeresen a Tanoda programban. A Mosonmagyaróvári Tanoda az önkormányzat támogatásával a Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület fenntartásában állami pályázat (GYE_20-ALT-TAN-2-2015) keretében működik. A Tanoda általános iskola felső tagozatos és alsó tagozatos, összesen 30 fő tanulóból áll. A Tanodában 4 fő pedagógus délután 2-6 óra közötti időszakban foglalkozik a gyerekekkel. A Tanoda kiemelt célja, hogy pedagógiai eszközzel hozzájáruljon a társadalmi leszakadás megakadályozásához és a társadalmi integrációhoz. Az általános iskolába járó tanulók esetébe az alapvető cél az, hogy a tanoda segítse képességeik kibontakozásán keresztül iskolai előre haladásukat annak érdekében, hogy érettségit nyújtó középiskolában, vagy a helyi mutatók alapján perspektivikus elhelyezkedési lehetőséget nyújtó szakiskolában folytathassák tanulmányaikat. A Tanoda pedagógiai eszközzel elemi fejlesztést megvalósító programot azokkal a szempontokkal egészíti ki, amelyek a felzárkóztatás pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Leginkább a differenciálásra alkalmas szervezési módok, kooperatív technikák alkalmazását jelenti ez.

Az önálló tanulást segítő fejlesztés: a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző program; az önálló tanulási képességet kialakító program; a tanulók önálló – életkornak megfelelő- kreatív tevékenységére épülő foglalkozások; tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek;

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése: tantárgyi képességfejlesztő program; kommunikációs képességeket fejlesztő program; komplex művészeti program;

Szociális kompetenciák fejlesztése: közösségfejlesztő, közösségépítő programok; mentálhigiénés programok; előítéletek kezelését szolgáló programok;

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek: patrónusi, mentori rendszer működtetése; együttműködés civil programmal;

Az integrációt elősegítő módszertani elemek: egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés; kooperatív tanulásszervezés; projekt módszer; drámapedagógia;

Továbbhaladás feltételeinek biztosítása: pályaorientáció; továbbtanulásra felkészítő program;

Eredmények: az elmúlt tanévben a lemorzsolódás minimális mértékű volt, az általános iskolában iskolaelhagyás nem történt, bukás nem volt, a tanulók több mint fele javított a tanulmányi eredményén, társas kapcsolatok, a szociális kompetenciák fejlődtek.

Korai fejlesztésre azoknak a 0-5 év közötti gyerekeknek van szükségük, akiknek a fejlődése eltér a velük azonos korúakétól. A célcsoportba tartoznak megkésett vagy eltérő fejlődésű, sajátos nevelési igényű gyerekek és családjaik is.

A kora gyermekkori beavatkozás ezen gyermekek tervszerűen felépített fejlesztőprogramja, amely diagnosztikai vizsgálatot, gyógypedagógiai fejlesztést, tanácsadást, pszichológiai segítségnyújtást és terápiás szolgáltatásokat foglal magába. Minden fejlesztési program egyéni, összeállításakor figyelembe veszik a gyermek állapotát és a család körülményeit is. A folyamatban számos szakember vesz részt, többek között gyermekorvos, gyógypedagógus, mozgásterapeuta, konduktor, pszichológus és integrációs szakember. Az időben megkezdett komplex segítségnyújtás javít a gyermek állapotán, a család életminőségén, hozzájárul a gyermek kortárs közösségbe való zökkenőmentesebb beilleszkedéséhez.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Mosonmagyaróvár Egyesített Bölcsődék Intézménye (továbbiakban: MEBI) három városrészben (Moson, MOFÉM-telep, Városközpont) található telephelyekből áll, melyek elhelyezkedése ideális és lefedi a város egész területét. Az öt bölcsődében egységes szakmai munka folyik. A MEBI 304 engedélyezett férőhelyen biztosítja 20 hetes kortól a bölcsődei ellátást. Az intézményi telephelyek nyitva tartása igazodik a szülők munkarendjéhez: munkanapokon 5.30-17.30 óráig vállalják a gyermekek nevelését-gondozását. A bölcsődék azonos gazdasági és szakmai program, illetve egységes vezetés alatt üzemelnek, különbözőségük csak az épület jellegében és a helyi szokásokban van. Mind az öt bölcsőde felújított, a helységek kialakítása, kapcsolódása, betöltött funkciója szervesen illeszkedik a gondozási-nevelési célok megvalósításához, a napi életritmus kialakításához. Nagy hangsúlyt fektetnek a bölcsődések egészséges táplálkozására.

A MEBI saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol biztosítani tudják a kisgyermek életkorának, fejlődésének és a szakmai előírásoknak megfelelő ételek elkészítését. A telephelyeken tálaló konyha működik. Az étkeztetés biztosítása korszerű csecsemő és kisgyermek táplálási elvek alapján, az eddigi tapasztalatokra és a legfrissebb kutatási eredményekre építve, az országos tisztí főorvos ajánlatának megfelelően működik. Az esetleges táplálkozási intolerancia miatt szükséges diétás étkeztetést is biztosítani tudja, a legújabb közétkeztetési szabályozásnak megfelelően, dietetikus szakember felügyeletében készülnek az ételek.

A bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni gondozását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli olyan kisgyermek szociális vagy egyéb ok miatt felvételi lehetőségét, akinek egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés. A bölcsődei nevelés, gondozás igénybevétele a szülő vagy törvényes képviselő kérelmére indul.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe felvételre jelentkező gyerekek száma
	db	Fő
2018	252	284
2019	278	294
2020	278	280
2021	278	305
2021	278	305
2022	304	310

A szülőknek a központi beíratás során van lehetőségük jelentkezni az intézménybe, melynek időpontját az óvodai beíratásokkal egyeztetik össze. Ennek eredményeként a következő nevelési év a férőhelyek tekintetében és csoportok létszámában jól átlátható, szervezhető. Egy bölcsődei csoportban 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján 24 hónapnál fiatalabb gyermekek esetében maximum 12 fő, 24 hónapnál idősebb gyermekek esetében maximum 14 fő nevelhető-gondozható. Ha a bölcsődei nevelési év közben a gyermek bölcsődébe, mini bölcsődébe történő felvételére veszélyeztetettsége miatt kerül sor, a bölcsődére, mini bölcsődére az e rendeletben meghatározott csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető. A Gyvt. alapján „A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és b) a védelemben vett gyermeket. A bölcsődei felvétel során továbbá előnyben kell részesíteni azon gyermekeket, akikre vonatkozóan jelzőrendszeri tagtól érkezik javaslat vagy jelzés, az alábbiak tekintetében: - a gyermek egészségi állapotára, vagy fejlődésére vonatkozóan, - a gyermek és családja szociális helyzetére vonatkozóan, - a család krízishelyzetére vonatkozóan. A MEBI az alapellátáson túl szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelettel, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segíti a családokat térítési díj ellenében: - időszakos gyermekfelügyelet (Napsugár Bölcsőde 10 fő, Micimackó Bölcsőde 10 fő, Napraforgó Bölcsőde 8 fő) - baba-mama játszótér (Gólyahír Bölcsőde 20 fő) - sószoja használat (bölcsődéseknek és külső igénylőknek egyaránt). Az intézmény minőségpolitikája a kisgyermekek igényeinek szem előtt tartása, az ő érdekeiknek szolgálata. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésben lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése. Fejlődésben lemaradások esetén az intézmény lehetőséget biztosít a kisgyermek szakszerű fejlesztésére a Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködés által.

- f) gyermekvédelem; – A Mosonmagyaróvári Család- és Gyermekjóléti Központ személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti alapellátásokat és szociális alapszolgáltatást végző intézmény. Cél, hogy a szolgáltatásokat igénybe vevő gyermekek, felnőttek, családok részére magas szakmai színvonalú ellátást nyújtson.

Munkájuk során az alábbiakról gondoskodnak:

- Az egyének és családok szociális és gyermekvédelmi ellátása és védelme
- Testi, lelki, mentálhigiénés gondozás
- Teljes nyitottság az ellátottak egyéni igényeire, problémáira

A Család- és Gyermekjóléti Központ a jogszabályban meghatározott illetékességi területen, Mosonmagyaróvár és térsége (26 település), valamint Mosonszentmiklóson látja el feladatait.

Ez a feladatellátás integrált, vagyis a családsegítés és a gyermekjóléti alapellátás keretébe tartozó feladatokat látunk el, és bizonyos speciális szolgáltatásokat, tanácsadásokat kell biztosítanunk. Egyrészt tehát az Szt. 64. § (1) bekezdésében foglalt személyes gondoskodást nyújtja szociális alapszolgáltatásként, ezen belül is családsegítést. A családsegítés keretében biztosítani kell szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást, az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését, szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, valamint közösségfejlesztő programok szervezését, egyéni és csoportos készségfejlesztést. Tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssággal és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószerproblémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását, kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

A Központ emellett ellátja a Gyvt.-ben meghatározott gyermekjóléti alapellátási feladatokat. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. E szolgáltatási feladat keretében, a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében a szolgáltatás tájékoztatást nyújt, segíti a támogatásokhoz való hozzájutást, családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást nyújt vagy az ezekhez való hozzájutást megszervezi. Támogatja a válsághelyzetben lévő várandós anyát, segíti elhelyezését átmeneti otthonban.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer koordinálását járási szinten, segítséget nyújt a jelzőrendszer tagjai és a család- és gyermekjóléti szolgálat közötti konfliktusok megoldásában, megteszi a Gyvt. 17. § (4) bekezdése szerinti jelzést, a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal. A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát (DrogPont szakmai egységén keresztül valósult meg, 2022. júliusától külön kolléga látja el a feladatot),
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
- ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot (ügyfélfogadási időn kívül működtetett, elsősorban telefonos információnyújtás és mozgósítás),
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet,

- valamint elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

Az alábbi táblázat a hatósági intézkedésekben érintett gyermekek számának alakulását mutatja meg településenként:

	Védelembé vett			Ideiglenes hatállyal elhelyezett			Nevelésbe vett			Utógondozás, szakellátásból kikerült			Családba fogadott		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Ásványráró	4	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezenye	-	2	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1
Darnózséli	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dunakiliti	3	-	-	2	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Dunaremete	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dunasziget	-	-	-	-	-	-	3	3	3	-	-	-	-	-	-
Feketeerdő	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halászi	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hegyeshalom	6	5	4	-	-	1	2	2	3	-	-	-	3	4	3
Hédervár	1	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1
Jánossomorja	14	16	5	-	-	-	4	1	1	1	3	2	5	2	4
Károlyháza	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kimle	3	-	3	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Kisbodak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Levél	3	6	5	-	-	-	-	1	1	2	1	-	-	4	4
Lébény	4	3	2	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-
Lipót	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Máriakálnok	2	-	1	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mecsér	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Mosonmagyaróvár	127	93	142	6	13	14	52	62	60	5	6	7	30	41	33
Mosonszolnok	-	1	1	-	-	-	5	4	4	-	-	-	3	2	-
Mosonudvar	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	2	2	2
Püski	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rajka	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1
Újrónafó	1	5	9	-	-	-	2	2	3	-	-	1	-	-	-
Várbalog	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Minden település	175	144	189	13	17	18	74	81	78	9	11	11	48	57	49

A Gyermekek Átmeneti Otthona a Család-és Gyermejkölési Központ szakmai egysége. Az Otthon által nyújtott szolgáltatás az ideiglenesen nehéz helyzetbe került családok gyermekeinek átmeneti gondozását vállalja fel a városban illetve a térségben élők számára. Lehetőség van befogadni csecsemőt édesanyjával, ahol a gyermek nevelésében, gondozásában ideiglenesen akadályba ütközik az édesanya (eszközök -ruhák- élelmiszer hiánya), annak pótlásáig. A kistérség 27 településéről igényelhető az ellátás. Az elhelyezést kiváltó okok minden esetben összetetten jelentkeznek, és sokszor annyira összefüggésben vannak egymással, hogy a szakember számára is komoly mérlegelést kíván a pontos besorolása. Nemcsak a szülők életvezetési nehézségeiről beszélhetünk, vagy a gyermek magatartás problémájáról. Ennek függvényében kerül kidolgozásra egy komplex gondozási terv, ki kell tűzni a célokat, és motiválni e célok megvalósításához szükséges feladatok elvégzését karöltve, a Család- és Gyermejkölési Központ munkatársaival. Az utóbbi évekhez képest sajnos tovább nőtt a családon belüli bántalmazás, szexuális abuzálás miatt bekerült gyermekek száma. Sajnos az is megfigyelhető, hogy ezek a családok a munkahely keresés reményében és megélhetési nehézségek elől költöznek a városba és környező településekre. Egyre több az SNI -s, ADHD – s, kezelt vagy kezeletlen pszichés beteg gyermekek, akik egyéni gondozásra szorulnak, akik speciális odafigyelést igényelnek. Ez a gyermekek gondozásában folyamatos nehézségeket jelent, ami a beilleszkedési folyamatokban, társas kapcsolatokban, a gyermekekkel folyó munkát nagyba megnehezíti. Számíthatnak a Család és Gyermejkölési Központ intézményi pszichológusának segítségére, falcolás, suicid hajlam észlelésénél a gyermekpszichiáter szaksegítségére. A szülő a problémákról ugyan beszámol beköltözéskor, de vagy a tanult tehetetlenség miatt, vagy a gyermek elhanyagolása miatt nem tett semmit az Otthonban történő elhelyezést megelőzően.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A Család- és Gyermekjóléti Központ a nyitvatartási idején túl felmerülő krízis helyzetekben a készenléti ügyelet szolgáltatás keretében a munkatársai által egész évben tanácsot ad, tájékoztatást nyújt elérhetőségekről, tevékenységekről, teendőkről, valamint szükség esetén segítséget mozgósít (elsősorban a rendőrséget).

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A Család- és Gyermekjóléti Központ évről-évre megszervezi „Nyári Napközis Táborát”, melynek keretében hetente 40 gyermek (összesen 200 fő) számára biztosítanak – szabadidő hasznos eltöltése mellett – napi egyszeri, meleg étkezést. Cél, hogy a tábor ideje alatt minden résztvevő gyermek tartalmas szabadidős elfoglaltságban, közösségi élményt szerezzen. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának támogatásával a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek a tábort ingyenesen vehetik igénybe.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az Egyesített Bölcsőde központi konyával rendelkezik, és négy tálalókonyhával oldja meg a bölcsődések étkeztetését. 2002. január 1-jétől HACCP rendszer működik. Figyelembe veszik szakorvosi ajánlás mellett a különböző igényeket is (diétás, vallási, illetve étel allergia szempontokat).

Az Önkormányzat által fenntartott óvodákban, a városi iskolákban és a Dunaszigeti Gyermektáborban a gyermekétkeztetési feladatokat az önkormányzat saját intézménye látja el 2 főző-tálalókonyha, 8 óvodai és 7 iskolai tálalókonyha, valamint a tábori konyha üzemeltetésével.

A közétkeztetés feladata az élelmezést igénybe vevők táplálkozási igényeinek mennyiségi és minőségi kielégítése, egészséges, korszerű, betegséget megelőző táplálkozás biztosítása mellett. Az élelmezés napi többszöri étkeztetést biztosít annak érdekében, hogy az egész napi tápanyagszükséglet megfelelő hányada biztosított legyen az ellátottak korának, egészségi állapotának megfelelően, jogszabályi háttere a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

1. a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
2. az 1. pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Év	Gyvt.21/C.§ (1) a) alapján (fő)	Gyvt.21/C.§(1) b) alapján (fő)
2019	55	62
2020	31	37
2021	20	27
2022	5	38

Szünidei gyermekétkeztetés 2019-2022

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok; Tekintettel a nevelési-oktatási intézményekben (óvoda, iskola) folyó érzékenyítő nevelésre, az integrált nevelésre való ösztönzésre, a gyermekek együtt tanulnak eltérő kultúrájú, és/vagy hátrányos helyzetű társaikkal, közösen vesznek részt óvodai, iskolai programokon. Természetesen az egyes kultúrákhoz kötődő hagyományőrzést célzó városi programok minden érdeklődő számára elérhetőek.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Napjainkban egyre több halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett kisgyermek kerül bölcsődébe, akiknek ellátása megkülönböztetett figyelmet és nagyobb szakértelmet igényel a kisgyermeknevelő részéről. A szülőkkel való bánásmód, kommunikáció is nehezebb, mivel ezek a családok sokkal érzékenyebbek. Feladatuk a prevenció és a lehetséges korrekció, elsődleges észlelő- és jelzőrendszer, a kisgyermek jólétének biztosítása, a gyermekvédelmi problémák megelőzése. Ezeket a feladatokat egyrészt saját kompetencia határainkon belül, másrészt- mint elsődleges észlelő és jelzőrendszer – más külső intézmények bevonásával, a velük való együttműködés biztosításával valósulnak meg. Az Gyvt. értelmében a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmére Érdekvédelmi Fórumot (továbbiakban: fórumot) kell létrehozni. A szülő vagy a törvényes képviselő a gyermek érdekeinek védelme, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén panaszjoggal élhet a bölcsőde vezetőjénél, vagy az érdekképviseleti fórumnál. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panasz orvoslásának módjáról, a megtett intézkedéséről 15 napon belül írásban értesíti a panasszal élőt. Ha a szülő, törvényes képviselő nem ért egyet a vizsgálat eredményével, vagy a megtett intézkedéssel az intézmény fenntartójához fordulhat. Az érdekképviseleti fórum megvizsgálja a hatáskörébe tartozó panaszokat, intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartóval. Az érdekképviseleti fórum véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben, javaslatot tehet az intézmény működésével kapcsolatban. A házirend elfogadásánál egyetértési jogot gyakorol. A fórum tagjai az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői közül 9 fő az intézmény dolgozói közül 4 fő a fenntartó képviselőjében 1 fő. A fórum testületként működik.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül. Lásd korábbi pontokban.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

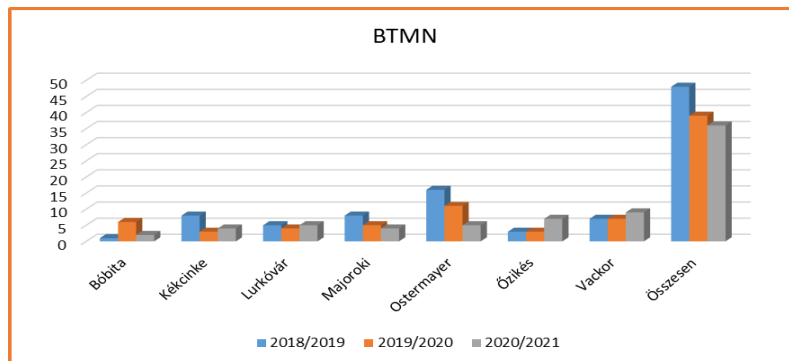
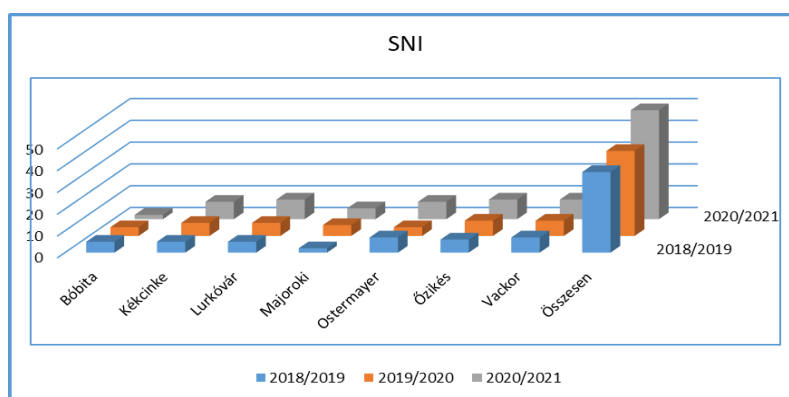
Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékossg együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd (BTMN), fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult. A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, vagy sajátos nevelési igényű, a szakértői bizottság hivatalból, hatósági megkeresésre, szülői kérelemre, vagy a gyermek nevelését ellátó óvoda kérelme alapján felülvizsgálati eljárást folytat le.

Önkormányzati óvodák SNI és BTMN adatai

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	1 220	19	1,56
2019	1 214	2	0,16
2020	1 159	9	0,78
2021	1 135	3	0,26

Az állami oktatási rendszer jelenlegi felépítése alapján a mosonmagyaróvári általános iskolák, középiskolák és szakképző iskolák a Győri Tankerületi Központ illetve a Győri Szakképzési Centrum fenntartásában működnek. Ezen kívül egy általános iskola a Német Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működik továbbá egy általános iskola, egy gimnázium valamint egy óvoda egyházi fenntartású.

Győri Tankerületi Központ	
Általános Iskolák	Mosonmagyaróvári Fekete István Általános Iskola Ujhelyi Imre Általános Iskola
Alapfokú művészeti Iskola	Mosonyi Mihály Zenei Alapfokú Művészeti Iskola
Gyógypedagógiai	Éltes Mátyás Általános iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, EGYMI
Középiskola	Mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnázium és Kollégium
Győri Szakképzési Centrum	
Általános Iskolák	Győri SZC Bolyai János Általános Iskola Győri SZC Haller János Általános Iskola
Középiskola	Győri SZC Bolyai János Technikum Győri SZC Glück Frigyes Turisztikai és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola Győri SZC Hunyadi Mátyás Technikum
Német Nemzetiségi Önkormányzat	
Általános Iskola	Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola

A Győri Tankerületi Központ fenntartásában működő intézmények kiemelten kezelik a tanulók tehetségének felismerését, kibontakoztatását. Jelentős számban vesznek részt a különböző programokban a tehetségek felismerése, kibontakoztatása és támogatása érdekében (LEGO program, Nemzeti Tehetség Program, MATEHETSZ program, MATELENT program).

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2019	2421	30	1,20
2020	2434	33	1,35
2021	2305	22	0,95
2022	2313	32	1,38
2023	2294	n.a.	n.a.

Városunkban működő Családok Átmeneti Otthona (továbbiakban CSÁO) a körzethatárokat tekintve a Mosonmagyaróvári Fekete István Általános Iskola felvételi körzetébe esik. A Győri Tankerületi Központ azzal a módosító javaslattal élt a körzethatárok megállapítását érintően az illetékes Kormányhivatal felé, hogy a településen működő négy állami köznevelési intézményben az objektív intézményi adatok (jellemzően létszámadatok) figyelembevételével történhessen az Otthonban lakó tanulók elhelyezése.

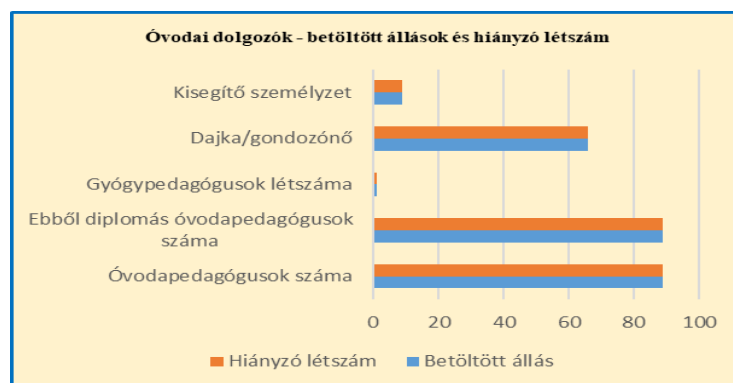
A CSÁO, az állami fenntartók és intézményeik, az Önkormányzat és az ellátórendszerek vezetői között létrejött megállapodás alapján egy olyan kialakított eljárásrend szerint vette kezdetét a HH/HHH tanulók intézményekbe sorolása, mely alapján a CSÁO havi aktuális

létszámadatokról kap tájékoztatást valamennyi intézményt érintően, és az aktuális létszámadatok ismeretében dönt a tanulók intézményekbe történő irányításáról.

Az alkalmazott gyakorlat hatékonyságát tekintve egyenletes leterheltséget biztosít napjainkban is a térség iskoláit érintően, jó gyakorlatnak tekinthető, a több fenntartó, több intézmény, önkormányzat és intézmények szoros együttműködése sikeresnek tekinthető.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A Pedagógiai Szakszolgálatok működését az 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet szabályozza. Az SNI-s gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Az Önkormányzat fenntartásában működő óvodák tekintetében sajnos a fejlesztést biztosító gyógypedagógusok száma nem áll arányban az igényekkel, az óvodavezetőkre nagy terhet ró olyan kötelező feladat ellátása, melyhez a személyi feltételek egyáltalán nem biztosítottak.

Az SNI és BTMN gyermek száma minden nevelési évben egyre több és Mosonmagyaróvár város Önkormányzata évről évre egyre növekvő mértékben különít el éves költségvetésében (2023.évben 35 millió forintot) az SNI és BTMN gyermekek ellátásának biztosításra.

SNI típus/létszám	2018/2019	2019/2020	2020/2021
látássérült	3	2	0
beszédfogyatékos/fejlődési zavar	9	9	24
autizmus spektrumzavar	6	4	3
motorikus funkciók specifikus fejlődési zavarai	2	0	4
mozgásszervi fogyatékos	2	8	5
pszichés fejlődési zavar	11	2	8
kevert pszichés fejlődési zavar	4	5	3
enyhe értelmi fogyatékos	2	0	0
fejlesztés heti óraszám	83	125	156

Összefoglaló táblázat óvodai SNI típusok

Óvoda	Gyermek létszám (fő)	SNI és BTMN (fő)
-------	----------------------	------------------

Mosonmagyaróvári Bóbita Óvoda	97	3+3
Mosonmagyaróvári Kékcinke Óvoda	215	11+7
Mosonmagyaróvári Lurkóvár Óvoda	144	13+2
Majoroki Óvoda	110	9+11
Ostermayer Óvoda	109	13+10
Mosonmagyaróvári Özikés Óvoda	169	7+10
Mosonmagyaróvári Vackor Óvoda	145	10+7

2022/2023-as nevelési év adatai önkormányzati fenntartású óvodák

Az intézményi álláshelyek tekintetében a Tankerületi Központ feladatellátáshoz szükséges, jogszabályi elvárásokat és lehetőséget, valamint a mindenkori költségvetést szem előtt tartó létszámgazdálkodást veszi figyelembe. Az intézményekben a megfelelő szakos ellátás biztosítása áttanító és óraadó pedagógusokkal minden intézményben megoldott volt a 2021/2022-es tanévben.

A mosonmagyaróvári járásban egyedüli, szegregált gyógypedagógiai nevelés-oktatást biztosító nem körzeti intézményként működik az Éltes Mátyás Általános iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény. Az intézménybe megyei és országos illetékességű szakértői bizottságok intézménykijelölése alapján kerülhetnek felvételre tanulók. A korábbi évekhez viszonyítva emelkedett az intézmény férőhelykihasználtsága (68%) és az utazó gyógypedagógiai hálózat intézményegysége által ellátott tanulók száma is növekedést mutat a mosonmagyaróvári járásban (56fő).

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők nappali oktatásban

A Győri Tankerületi Központ mellett működő Tankerületi Tanács Antiszegregációs munkacsoportja 2018-ban alakult. A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet értelmében a tankerületi központ a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programját is figyelembe véve megalkotja a tankerületi szintű esélyegyenlőségi intézkedési tervet (TEIT) az állami köznevelési feladatellátás vonatkozásában. A TEIT célja, az oktatási szegregáció illetve az iskolai lemorzsolódás megelőzését, csökkentését, a befogadó oktatás javítását célzó – lehetőség szerint konkrét és megvalósítható – intézkedések tervezése, hozzájárulva a tanulók iskolai karrierjének sikerességéhez. A TEIT Intézkedési tervének része az Antiszegregációs Munkacsoport

működtetése. A Tankerületi Központ helyzetelemzést, majd helyzetértékelést készített minden érintett intézményről 2020. 08. 31-ig. A köznevelési intézmények három évre szóló intézményfejlesztési tervet készítettek 2021. 06. 30-ig. Az intézményfejlesztési tervek megvalósítása 2025.08.31-ig történik. Az intézményfejlesztési terv megvalósításának értékelése 2026.06.30-ig fejeződik be. A Tankerületi Központ negyedévente értékeli az intézkedési terv végrehajtását. Az Antiszegregációs Munkacsoport félévente értékeli az intézkedési terv végrehajtását és szükség esetén javaslatot tesz a Tankerületi Tanács számára. A Tankerületi Tanács évente értékeli a terv végrehajtását, és szükség esetén javaslatot fogalmaz meg a tankerületi igazgató számára.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az Antiszegregációs munkacsoport beszámolójában az Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv elkészültéről számolt be. A helyzetelemzés alapján konkrét intézkedések kerültek meghatározásra a dokumentumban, melyek közül több megvalósítására abban az évben sor is került. A tankerületi fenntartású intézményekben hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók aránya három feladatellátási helyen volt 25 százalékpontot meghaladó, és ezek közül egyik intézmény sem városunkban található. A Tankerületi Központ nem érintett szegregációs perben, és ebben kiemelt szerepe van a megelőző intézkedéseknek: folyamatos monitoring rendszer működtetése, fenntartói támogatás biztosítása az intézmények prevenció, esélyteremtő tevékenységéhez, illetve az ezt szolgáló programok bevezetéséhez, működtetéséhez. Az egyenlő bánásmód érvényesítése érdekében deszegregációs intézkedéseket igénylő többszörös településen működő általános iskolai feladatellátási helyek tekintetében Győr városa érintett.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A Tankerületi Központ kiemelt figyelmet fordít a tanulói előmenetel monitorozására, a kompetencia mérések eredményeinek nyomon követésére. Országos összehasonlításban a kompetenciamérések eredményei tankerületi szinten átlag feletti. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók tekintetében a korai jelző- és támogatórendszerének bevezetése óta a Tankerületi Központ a Győri Pedagógiai Oktatási Központtal együttműködve félévente elemzi és értékeli az adatokat. Országos összehasonlításban az eredmények jók. A mutatók évről évre folyamatosan javulnak és Győr-Moson- Sopron vármegye Budapest után a második legalacsonyabb lemorzsolódási mutatóval rendelkezik. A vármegyén belüli járási intézményeit tekintve a Győri járás iskoláiban a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 4,16%, a Téti járásban 7,54%, a Mosonmagyaróvári járásban 7,64%, a Pannonhalmi járásban 7,86%. Feladatellátás szerint a tankerületi fenntartású általános iskolák rangsorában Győr-Moson-Sopron vármegye a negyedik legjobb eredményt mutatja, vármegyén belül a Győri Tankerületi Központ intézményei a kevésbé veszélyeztetettek.

Az Antiszegregációs munkacsoport konkrét célja, hogy a köznevelési intézményekben egyenlő eséllyel és magas színvonalon részesüljenek a tanulók (HH, 3H, RGYK, SNI tanulók is) oktatás-nevelésben. Hosszú távú cél, hogy az illetékességi területen működő intézményekben a hátrányos helyzetű tanulók aránya kiegyenlítetté váljon. A fenntartó és a munkacsoport is elérendő célként határozta meg gyenge eredményt mutató intézmények esetén konkrét intézkedések történnének. Tankerületi szinten 46 intézmény érintett az oktatási eredményesség vagy a tanulói lemorzsolódási mutatók alapján beavatkozást igénylő általános iskolai feladatellátási helyek tekintetében. Mosonmagyaróváron két intézményben (Mosonmagyaróvári Fekete István Általános Iskola, Ujhelyi Imre Általános Iskola) van

szükség intézményfejlesztési folyamatok elindítására, melyek a tanulói eredményességi mutatók javítását szolgálják.

A Győri SZC fenntartásában működő Haller Általános Iskola a szabadon felhasználható órakeretet az alsó tagozatban az alapkészségek fejlesztésére, felső tagozatban a művészetek erősítésére fordítja. A kötelező foglalkozásokon – fenntartó támogatásával – a minél alacsonyabb csoportlétszámra törekszik és az előző tanévtől kísérleti jelleggel 8. évfolyamban bevezette a matematika illetve magyar nyelv és irodalom tantárgyak tekintetében a párhuzamos osztályok nívócsoportos bontását a tanulók képességeinek minél optimálisabb fejlesztése érdekében.

A Győri SZC Bolyai János Általános Iskola tanulmányi átlaga a 2020/2021. tanév II. félév végén: 4,26 (Alsó tagozat: 4,42 / Felső tagozat: 4,14) volt. A bukások száma II. félévében: Alsó tagozaton: 1 fő, visszamarat első osztályban 6 fő; Felső tagozaton: 9 fő volt. A bukások száma mindkét félévben a felső tagozaton magasabb, sajnálatos tény, hogy itt több diák több tantárgyból sem érte el az elégséges szintet. Igaz, hogy a tanulói összlétszámnak csak kis hányadát teszi ki a bukottak száma, de a tantestület fontos célkitűzése a lemaradó, gyenge képességű gyermekek folyamatos felzárkóztatása, segítése. Minden érintett pedagógus tanórákon kívüli egyéni korrepetálásokkal, differenciált feladatsorokkal, célirányos külön fejlesztéssel igyekszik e diákoknak segítséget nyújtani. A tapasztalat az, hogy a bukásoknak legtöbb esetben a tanulási motiváció teljes hiánya, a tanév jelenléti oktatásának huzamos idejű kimaradása (covid időszak), gyakran a tanulói és szülői nagyfokú érdektelenség, ritkábban a nem megfelelő családi háttér az oka.

Az egyes intézményekben a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya eltérő, de köszönhetően az intézmények lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók arányának csökkentésére tett intézkedéseinek (beavatkozások számának és tematikájának bővítése) valamint a POK által nyújtott támogatásnak (támogató szolgáltatás kínálása különösen igazolatlan mulasztás visszaszorítása érdekében) a mutatók csökkenő vagy stagnáló tendenciát mutatnak.

A Győri Tankerületi Központ fenntartásában lévő két mosonmagyaróvári általános iskola és az EGYMI általános iskolai egysége esetében a 2021/2022-es tanévben a középfokú felvételi eljárás során a tanulók 24%-a gimnáziumba, 49%-a szakgimnáziumba és technikumba, 19%-a szakközépiskolába, 8%-a szakiskolába és készségfejlesztő iskolába nyert felvételt. Az előző tanévhez viszonyítva a gimnáziumi, szakgimnáziumi és technikumi képzést választók száma növekvő tendenciát mutat.

A Győri Szakképzési Centrum 2021/2022-es tanévről szóló összegző beszámolója szerint az új szakképzési rendszer beváltotta a hozzá fűzött reményeket, a megújult iskolatípusok közül különösen a technikumok iránt nőtt meg az érdeklődés. Nagy jelentőségű tény, hogy a szakképzésben minden tanuló ösztöndíjban részesül, a duális képzésben tanuló diákok pedig szakképzési munkaszerződéssel és jövedelemmel rendelkeznek. A mosonmagyaróvári iskolákban folyó pályaaorientációs munka eredményességét mutatja, hogy a mosonmagyaróvári szakképző intézményeknek a beiskolázási adatait összességében tekintve 76 fővel nőtt a tanulói létszáma.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A Tankerületi Központ folyamatosan biztosítja az esélyteremtést segítő kiegészítő programok intézményi alkalmazásának feltételeit. Sikeresen működik az Arany János Tehetségprogram, az Egésznapos Iskola program, az Arizona program, a Boldog Iskola program, Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztési program. A Tankerület ösztönzi és segíti az intézmények pályázati tevékenységét. Az elmúlt tanévben huszonkettő hazai és tizennégy európai uniós projekt zajlott a köznevelési intézményekben. Az uniós projektek közül esélyegyenlőségi szempontból kiemelkedő az EFOP-3.2.5. projekt pályaaorientációs tevékenysége (gyengén

teljesítő tanulók felzárkóztatását és sikeres középiskolai felvételét segítő programok, foglalkozások). A projekt célja a későbbi sikeres munkaerőpiaci részvétel megalapozása, a szükséges készségek elsajátítása, ezzel a köznevelés eredményességének, hatékonyságának és hátránykompenzációs szerepének javítása. Az EFOP-3.2.3. projekt a digitális környezet fejlesztése által segíti a hátrányos helyzetű tanulók oktatását, továbbtanulási, hosszú távon pedig elhelyezkedési lehetőségeit. A választott szövegértési-fejlesztési módszertani csomag implementációjában a sajátos nevelési igényű tanulókkal külön gyógypedagógus foglalkozik. Az EFOP-3.1.6. pályázat célja a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket ellátó intézmények szakmai fejlesztésének támogatása, a családok kompetenciáinak erősítése, a társadalmi elfogadás elősegítése, valamint a pedagógiai szakszolgálati intézmények és utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok fejlesztése. Az EFOP-3.3.5-19 pályázat célja a konstruktív és értékközpontú nevelés, az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása, az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése, a köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése és az Európai Unió ifjúságpolitikai, fejlesztési területével összhangban az iskolai lemorzsolódás csökkentése.

Magyarország Kormánya 2023. évben határozatot hozott a gyermekek jogainak garanciáit biztosító nemzeti cselekvési terv 2030 elfogadásáról és a cselekvési terv végrehajtásához szükséges egyes intézkedésekről:

- Létre kell hozni egy szakértőkből álló munkacsoportot a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet minősítése kapcsán felmerült kihívások feltárására és a hatályos szabályozás – beleértve a jogosultság megállapításának feltételeire, a jogosultaknak nyújtott kedvezmények körére vonatkozó rendelkezések – szükség szerinti felülvizsgálatára.
- A Cselekvési Tervvel összefüggésben – építve a már létező eszközökre, így különösen a területi célzás során és a hátrányos helyzet meghatározásában használt jogszabályi fogalmakra – ki kell dolgozni egy, a Cselekvési Tervben szereplő intézkedések vizsgálatát elősegítő egységes szempontrendszert. A szempontrendszer használatával meg kell vizsgálni, hogy a Cselekvési Tervben szereplő beavatkozások elérik-e a szegénységben élő gyermekeket és az azon belüli alcsoportokat, mint a fogyatékossgal élő, a mentális egészségi problémával küzdő, az alternatív gondozásban részesülő és a harmadik országokból származó, kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekeket.
- A hátrányos helyzetű gyermekeket nagy arányban nevelő, így különösen a felzárkózó településeken működő óvodák és iskolák bevonásának előmozdítása révén növelni kell a szegénységben élő gyermekek részvételét az OkosÓvoda 2.0 Programban és a Kortárs NETMENTOR Programban.
- A Köznevelési stratégia 2021–2030. kiemelt céljával összhangban a végzettség nélküli iskolaelhagyás arányának részletesebb vizsgálata alapján egyes térségek, tanulói csoportok esetében a felmenő rendszerű információs és kommunikációs technológiai eszközbiztosítás eredményeként az 5–12. évfolyamos tanulók 85%-ának és minden pedagógusnak biztosítani kell a korszerű, személyes használatba is adható eszközt. Az eszközök kiosztása során a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak elsőbbséget kell élvezniük, és lehetőség szerint figyelmet kell fordítani a fogyatékossgal élő gyermekek szempontjaira. Emellett az esélyteremtés érdekében a tanulói eredményesség javítása és a kulcskompetenciák fejlesztése is szükséges. Ennek érdekében a tanulói lemorzsolódás mérséklését támogató komplex intézményfejlesztési programba 700 feladatellátási hely bevonása szükséges.
- Legalább 45 000 sajátos nevelési igényű vagy a pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő gyermek, tanuló bevonásával fejleszteni kell a pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő, illetve az inkluzív nevelési-oktatási formában ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését szolgáló módszereket. A gyógypedagógiai intézmények támogató szerepének, valamint a pedagógiai szakszolgálati intézmények szakmai munkájának erősítése és a minőségi pedagógiai szakszolgáltatásokhoz való hozzáférés

javítása érdekében támogatni kell a szakmai munka minőségbiztosítását és hozzáférhetővé tételét.

- Támogatni kell a gyermekek családban történő nevelkedését. A gyermekvédelmi szakellátásba kerülés megelőzése érdekében erősíteni kell a szülőkre irányuló figyelmet. A családi válsághelyzetek, a családban lévő működési zavarok kezelése, csökkentése érdekében támogatni kell a szülői kompetenciafejlesztésre, a szülők edukációjára irányuló programok megvalósítását és a megelőző közösségi alapú kezdeményezéseket, figyelemmel a fogyatékossgal élő gyermekek szempontjaira is. Továbbá elő kell segíteni a saját családjukat nélkülözni kényszerülő, örökbefogadható kisgyermekek örökbefogadó családba kerülését.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
SNI és BTMN gyermekek és fiatalok növekvő száma	Napközbeni ellátás fejlesztése; Érintett családok körében közösségépítés;

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

1. az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, a nők és férfiak egyenjogúak.
2. A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
3. a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
4. a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról

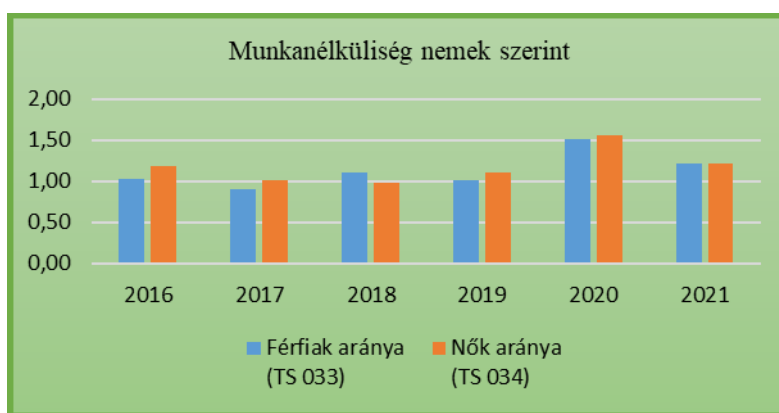
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az ágazatok, foglalkozások, munkakörök nemek szerinti szegregációja a világ minden országára jellemző, jellegzetességei az eltérő gazdasági társadalmi, kulturális környezet ellenére gyakran nagyon hasonlítanak egymásra. Szakírók, politikai döntéshozók intézkedésekkel tartják javíthatónak a nők munkaerő-piaci pozícióját, a nemek közötti bérkülönbségek felszámolását. A követelmények és következtetések több szempontból sem helytállóak.

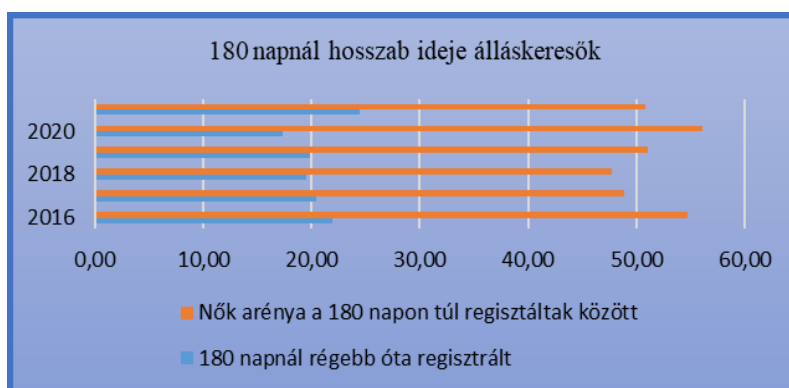
A nők és férfiak biológiai és társadalmi okokból eltérő kompetenciái, az ebből következő hatékonysági követelmények miatt a nemek szerinti elkülönülés a foglalkoztatás természetes következménye. Nem a szegregáció okozza a társadalmi egyenlőtlenségeket, hanem azok a munkaerő-piaci mechanizmusok, amelyek társadalmi hátránnyá formálják a foglalkozási struktúrában való elhelyezkedést. A beavatkozás csak ezeken keresztül lehetséges, ami azonban kockázatos, és amelynek tere meglehetősen szűk. A piaci erők önkényes korlátozása

nem vezet a kívánatos eredményre, terelése csak egymással koherens társadalom-, népesség- és foglalkoztatási célrendszer megfogalmazása esetén lehet eredményes.⁶

A nemek szerinti munkaerő-piaci elkülönülést gazdasági és társadalmi mechanizmusok tartják fenn és termelik újra, amiből ezért a kikerülés esélye kicsi. A szakirodalom az elkülönülés kettős metszetét – a horizontális és a vertikális szegregációt – vizsgálja. A horizontális szegregáció a nemek részvételét méri az egyes ágazatokban, foglalkozásokban, munkakörökben. A vertikális szegregáció a nemek elhelyezkedését a foglalkozási, beosztási hierarchia különböző szintjein jeleníti meg. A vertikális szegregáció részének tekinthető a standard és az atipikus foglalkozások szerinti elkülönülés. A nemzetközi szakirodalom a vertikális szegregáció következményeként főként a nemek szerinti bérkülönbséget és a karrierlehetőségek korlátozottságát jelöli. Általában a nők vagy kizárólagosan, vagy a kereső munka mellett végzik a családi háztartási munka nagyobb részét, ami munkaerő-piaci versenyképességüket gyengíti. A kereső nőket a kettős feladat túlzottan megterheli. A kétfajta – önmagában is teljes embert igénylő feladat – csak társadalmi segítséggel és a családon belüli feladatok megosztásával látható el eredményesen. A jóléti állam növelheti vagy gyengítheti a családon belüli tradicionális munkamegosztást szociálpolitikával, adópolitikával, családpolitikával. A technikai, gazdasági, társadalmi fejlődést a munkahelyi és a foglalkozási struktúra folytonos átalakulása kíséri. Ebben a rendszeresen megújuló folyamatban új szakmák, új foglalkozások születnek, régiek átalakulnak, vagy elhalnak. Módosul a foglalkozások presztízsrangsora, amely több tényező együttes hatását tükrözi, így az elérhető béreket, mellékjövedelmeket, illetve ezek viszonyát a kifejtett munkához; a szervezeti előmeneteli lehetőségeket és a perspektívát, a munkakörülményeket, a munka érdekességét, alkotó vagy rutin jellegét, a társadalmi folyamatok erőterében ható tradicionális és újonnan születő értékeket, normákat, presztízjszeleket.⁷

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső

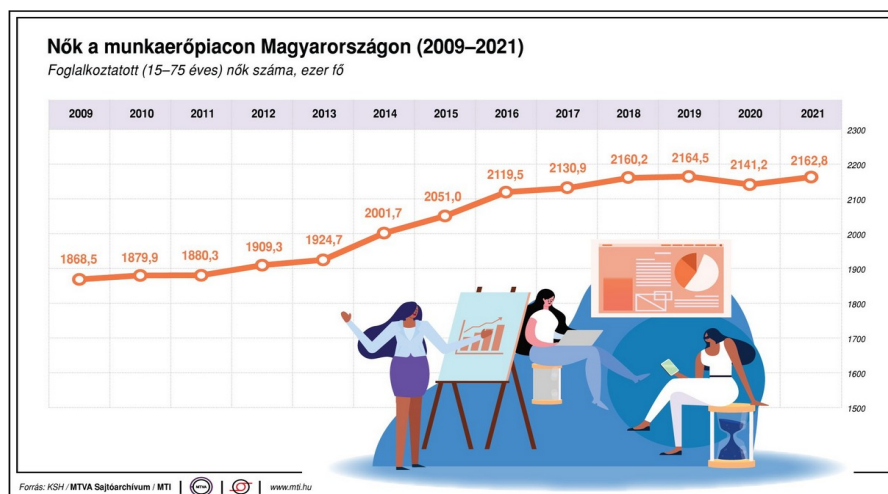
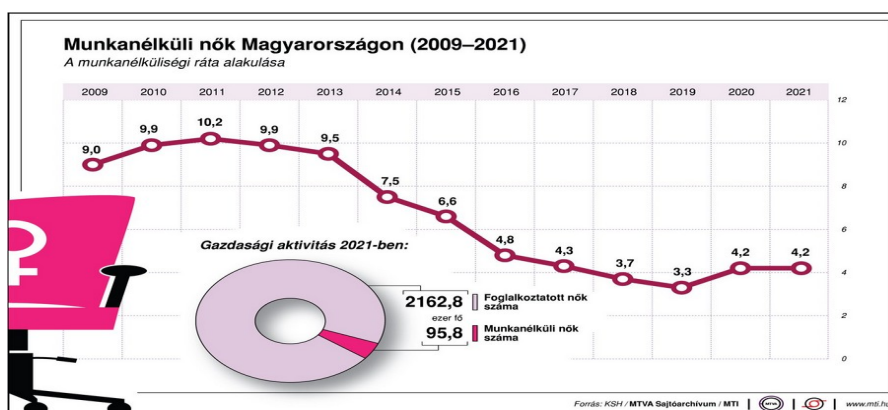
⁶ Forrás : Journal of Economic Literature

⁷ Forrás :Konczi Katalin A munkaerőpiac nemek szerinti szegregációjának jellemzői, mechanizmusa és következményei

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	242	4
2017	211	4
2018	226	10
2019	227	3
2020	328	3
2021	258	4

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A kisgyermekes nők munkaerőpiaci helyzetéről, az őket segítő támogatásokról, valamint a magyar családpolitika eredményeiről nőnap alkalmából közzétett Kopp Mária Intézet közleménye szerint Magyarországon az elmúlt évtizedben egyre több segítséget kaptak a nők annak érdekében, hogy össze tudják egyeztetni a családi és a munkahelyi feladataikat. A 2010-et megelőző időszakban a 20 és 64 év közötti nőknek csak valamivel több mint a fele dolgozott, és a munkanélküliségi rátájuk két és félszer magasabb volt a mostaninál. 2021-re már háromnegyedük foglalkoztatott volt, meghaladva az uniós átlagot.

A közlemény kiemelte, hogy az utóbbi tíz évben legnagyobb mértékben a három vagy több gyermeket nevelő nők foglalkoztatása nőtt, és jelentős volt az emelkedés a hat év alatti

gyermeket nevelő nők körében is. Az iskolás gyermeket nevelők foglalkoztatottsága pedig ma már a 90 százalékhoz közelít. A kisgyermekes nőknek a munka és a család összeegyeztetésében jelentős támogatást nyújt a gyermekgondozási ellátások rugalmas rendszere, a Gyed extra, amely lehetővé teszi a gyermekgondozás melletti munkavállalást. A csecsemőgondozási díj, a Csed ma már a fizetés száz százaléka, nettó összege magasabb, mint a korábbi fizetés. A gyermekgondozási díj, a Gyed maximális összege 2010 óta a minimálbér emelésének következtében több mint két és félszeresére nőtt. Három éves kortól minden gyermek számára biztosított óvodai nevelés, valamint a bölcsődék megújult és egyre bővülő hálózata is segíti a nők munkavállalását.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei.

A hátrányos helyzet egyik meghatározó tényezője az alacsony iskolai végzettség, amelynek szintje szorosan összefügg a munkavállalási esélyekkel, hiszen a képzetebbek lehetőségei sokkal jobbak iskolázatlan társaikénál. Ezzel összefüggésben, az alacsony végzettségűek körében nagyobb a szegénységi kockázat, ez pedig hatással van a következő generációra is, mivel a hátrányos helyzet az esetek döntő részében tovább öröklődik. Az alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei általában már az alapfokú oktatás alsó évfolyamai során hátrányba kerülnek a kortársaikhoz képest, amely visszahat későbbi iskolai teljesítményükre. Az iskolázottság növelése segíti a társadalmi kohézió megteremtését és az életesélyek javulását, ezért erősíteni kell az iskola esélykiegyenlítő szerepét, iskolarendszerünk erősen szelektáló jellegét pedig oldani. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia is célként jelöli meg az oktatásban eltöltött idő növelését, valamint az oktatási rendszer szelektivitásának csökkentését. Az oktatási expanzió és a generációcserének köszönhetően az elmúlt 20–30 évben az alacsony iskolai végzettségűek száma gyorsabb ütemben csökkent, mint a 15–74 éves népességé, ami a legfeljebb 8 osztályt végzettek népességén belüli arányának erőteljes csökkenését eredményezte. 1992-ben a 15–74 évesek közel fele tartozott az alacsony iskolai végzettségűek közé, a 2000-es évek közepén mintegy egyharmaduk, 2020-ban pedig a vizsgált korcsoport egyötöde (20,2%) rendelkezett legfeljebb alapfokú végzettséggel. A vizsgált három évtizedben a fiatal és a középső korosztály iskolai végzettségének szintje – az oktatási expanzió eredményeként – fokozatosan emelkedett. A legfeljebb 8 évfolyamot végzettek esetében a nők vannak többségben: 2020-ban 55,4%-uk volt nő. Ennek oka, hogy az idős korcsoportokban jóval magasabb az alacsony iskolai végzettségűek aránya a nők között, és ezt a fiatal (35 év alatti) korcsoportok férfi többsége nem tudja ellensúlyozni. A nők a 45 év alatti alacsony iskolai végzettségűek körében már alulreprezentáltak, ami hosszabb távon a nemi arány megfordulásához vezethet.⁸

Az Együtt a Nőkért a családban és a munkahelyen Mosonmagyaróvár térségben” című sikeres pályázat eredményeként létrehozott mosonmagyaróvári Család és KarrierPont a Flesch Központban működött, a térségben élő nők családi, társadalmi és munkaerőpiaci szerepeinek segítésén és javításán. A CSAKPONT elősegítette az atipikus foglalkoztatási formák megismerését és elterjesztését. A projekttel együttműködési megállapodást aláíróknak ingyenes mentálhigiénés, jogi és HR tanácsadást biztosított. A fejlesztés eredményeként több mint 1000 főt sikerült elérni kommunikációs és szemléletformáló rendezvényeken, ahol megismerkedhettek az atipikus foglalkoztatási formákkal és a család és munka összeegyeztethetőségének fontosságával. A társadalmi és gazdasági sztereotípiák megszüntetése érdekében megtartott képzéseket 552 fő végezte el. Az atipikus foglalkoztatás és a családbarát munkahelyek népszerűsítése során 24 munkaadóval sikerült együttműködési megállapodást kötni. A munkaerő-piaci integráló programokba 444 fő hátrányos helyzetű személyt sikerült bevonni és a projekt végére 25 főnek segített a munkaerő-piacra, vagy munkaerő-piaci programba lépni. A működés során 55 fő szolgáltatás nyújtóval sikerült együttműködési megállapodást kötni, akik gyerekfelügyelet, és egyéb szolgáltatások nyújtásában segítettek. A segítő szolgáltatásokban 615 fő részesült.

⁸ Forrás: [Iskolai végzettség – Fenntartható fejlődési célok \(ksh.hu\)](https://www.ksh.hu)

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Eurostat közelmúltban közzétett publikációja szerint a nemek közti bérkülönbség a legtöbb országban még mindig szabad szemmel jól látható mértékű a nők hátrányára, a jó hír viszont az, hogy a legtöbb országban, köztük Magyarországon is fokozatosan csökken.

Magyarországon 2018-ban 11,2 százalékkal volt több az átlagos férfi órabér, mint az átlagos női, ezzel jobbak vagyunk, mint az EU 15,9 százalék átlaga. Az uniós statisztikai hivatal részletes elemzéséből az is kiderül, hogy a fiatal munkavállalókat már kevésbé érinti a fizetéskülönbség problémája, ami arról is tanúskodik, hogy ebből a szempontból egyértelmű a fejlődés a munkaerőpiacon.

Magyarországon a mérések szerint a 45-54 éveseknél 12,1 százalék, a 35-44 éveseknél 16,4 százalék, a 25-34 éveseknél 9 százalék, 25 év alatt pedig már csak 7,6 százalék az eltérés a férfiak javára. Szektorok szerinti bontásban is jelentős különbségek láthatók: ami a fizetéseket illeti, a legnagyobb hátrányban a pénzügyi és biztosítási tevékenységekben vannak a női munkavállalók, az állami illetve magánszektor összevetéséből pedig az állami jön ki jobban átlagban.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az Önkormányzat öt telephelyből álló bölcsődei intézményegyüttest (MEBI) valamint hét óvodát (nyolc telephellyel) működtet a városban. Egyházi fenntartásban működik további egy óvoda, valamint egy magánóvoda is részt vesz az óvodai ellátásban.

Mosonmagyaróvár Egyesített Bölcsődék Intézménye (MEBI) 304 férőhelyen, öt telephelyen - melyek elhelyezkedése lefedi a város egész területét - 20 hetes kortól 3 éves korig biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését és gondozását. Az intézmények nyitvatartási ideje igazodik a szülők munkarendjéhez (munkanapokon 5.30-17.30 óráig). A bölcsődei egységek azonos gazdasági és szakmai program, illetve egységes vezetés alatt üzemelnek. A MEBI a három éven aluli gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátásként, a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan biztosít szolgáltatásokat. A bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást. A gyermekvédelmi törvény alapján előnyben kell részesíteni a felvételi eljárás során azon kisgyermeket, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás. A bölcsődei nevelés-gondozás akkor lehet sikeres, ha a család és a bölcsőde kapcsolata jó. Egyenrangú partnerként közös a cél, a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése. Fontos a napi kapcsolattartás, a felmerülő nehézségek megbeszélése. Amennyiben a szülő igényli lehetősége van nevelési tanácsadásra.

A MEBI az alapellátáson túl szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelettel, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segíti a családokat térítési díj ellenében: időszakos gyermekfelügyelet (Napsugár Bölcsőde 10 fő, Micimackó Bölcsőde 10 fő, Margaréta Bölcsőde 8 fő, Napraforgó Bölcsőde 8 fő); baba-mama játszóház (Gólyahír Bölcsőde 20 fő); sószoza használat (bölcsődéseknek és külső igénylőnek egyaránt).

Napjainkban a gyermekek napközbeni ellátása reflektorfénybe került, kiemelt prioritást élvez. Folyamatosan emelkedik a bölcsődei ellátást igénybe vevők száma, erre az emelkedő tendenciára pedig készülni kell: a férőhelyek növelésével, a megfelelő tárgyi környezet kialakításával; a bölcsődei szakemberek megfelelő felkészítésével, a képzési, továbbképzési átképzési lehetőségek biztosításával; szülők bevonásával; az ellátások, tevékenységek programjának kialakításával; a szakmai standardok elkészítésével, alkalmazásával biztosítani lehet az egységes szakmai elvárásokat. (4.3.3.a.)számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma)

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. Az önkormányzati óvodákban 44 csoportban történik az óvodai nevelés. A városi átlag a 2022/2023-as nevelési évben 21,84 gyermek/csoport.

A családbarát munkahelyi megoldások tekintetében illetve a rugalmas munkaidő beosztásra vonatkozóan tapasztalattal csak a közszféra tekintetében rendelkezünk, a versenyszférában jellemzőkről nem.

Hazánkban 2000 óta van lehetőség a Családbarát Munkahely díjra pályázni, melynek célja a jó gyakorlatot felmutató munkahelyek elismerése. Az állami elismerés évente kerül kiosztásra és ezzel a díjjal a kormány nem titkolt módon reflektorfénybe kívánja helyezni azokat a munkaadókat, akik a foglalkoztatás növelésével hozzá kívánnak járulni a demográfiai egyensúly megőrzéséhez, vagyis a nemzetgazdaság stabilitásához. A Családbarát Munkahely Díj elnyerése nagymértékben segíti megőrizni a munkáltató versenyképességéhez, és a családi élet munkával való összehangolásának támogatásával növeli a dolgozói elégedettséget, a motivált, elkötelezett munkaerő pedig a legjobb befektetés egy szervezet számára mondhatni, a hosszú távú nyereségesség záloga.

A Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatal 2022.évben pályázott Családbarát Munkahely kategóriában és sikeresen elérte a Családbarát Munkahely tanúsító védjegymínősítést. A Térségi Társulás fenntartásában működő Család-és Gyermekegészségügyi Központ is rendelkezik Családbarát Munkahely minősítéssel, továbbá 2009. óta a Bababarát terület címet is viseli.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A Védőnői szolgálat célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzése, segítségére irányuló megelőző /preventív/ tevékenység, valamint a betegségek kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, ill. 0-7 éves korú gyermek él, valamint az általános iskolában és a középfokú nappali tagozaton oktatási intézményekben tanuló gyermekek fiatalok.

Védőnői feladatok: nővédelem, várandós anyák gondozása, gyermekágyas anyák gondozása, 0-7 éves gyermekek szűrése, gondozása, iskolás korosztály szűrő vizsgálatainak elvégzése, orvosi vizsgálatainak és a kötelező oltások megszervezése, egészségnevelés. A védőnői feladatot a 49/2004.(V.21.) ESZCSM rendelet a területi és iskolavédőnői feladatokra választotta szét. Mosonmagyaróváron 11 területi védőnői, és 6 iskolavédőnői státuszban foglalkoztat védőnőket.(4.3.1.számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma)

A területi védőnők munkájukat a városban két telephelyen végzik, a Mosoni városrészben a Szent István király u. 86. alatt található védőnői tanácsadóban, mely a gyermekgyógyászati szakrendelővel és tanácsadóval egy épületben, de időben elkülöníthetően működik. Ezen a munkahelyen három védőnő és egy gyermekorvos dolgozik. A várandós kismamák az előkészítő vizsgálatok után keresik fel a szakorvost.

Ezek a vizsgálatok a következők: súly, vérnyomás ellenőrzés, magzati szívhanghallgatás, a protokoll szerinti vizsgálatok megbeszélése, rendszeres vizeletellenőrzés, vérvizsgálatok és eredményeinek rögzítése a várandósok dokumentációjában, a gondozási terv szerinti események nyomon követése, a vizsgálatok eredményeinek megbeszélése, szükség esetén orvoshoz irányítás.

Az önálló védőnői tanácsadások forgalma évről évre emelkedik, hiszen a védőnői tanácsadást előzetes bejelentkezés nélkül is felkereshetik a gondozottak, míg az orvosi tanácsadásokra előjegyzés szükséges. A gondozottak magas száma miatt a védőnők főleg a kismamákat előzetes időpont egyeztetéssel hívják tanácsadásra.

A csecsemő tanácsadásokat a gondozott korosztály fele látogatja havi rendszerességgel átlagosan, míg a várandósok minden hónapban legalább egyszer, de szükség és igény esetén többször is felkeresik a védőnőt.

A védőnői munka másik fontos színtere a családlátogatás, mely elősegíti a gondozottak és életkörülményeik jobb megismerését. Célja az egészség megőrzésére, a betegségek megelőzésére szolgáló ismeretek átadása, segítségnyújtás a felmerülő ápolási feladatok megoldásában, valamint a szociális és mentális problémák esetén segítségnyújtás vagy a társszakmák bevonása a segítségnyújtásba.

A védőnői szolgálat napi kapcsolatban áll a Család-és Gyermejköléti Központ munkatársaival, de a jelzések a központ részéről a védőnők felé esetenként hiányoznak.

A program készítésének időszakában az egészségügyi rendszer reformja van folyamatban, amelynek egyik eredménye, hogy 2023. júliustól a védőnő feladatok ellátása állami irányítással történik.

A család és nővédelmi gondozásban a civil szervezetek is kiveszik részüket, elsősorban szűrőprogramok szervezésével segítik a nők egészségének védelmét. Az elmúlt években pályázati alapokon keresztül nyújtott támogatást az Önkormányzat a civil szervezetek számára, programjaik megvalósításához. (Moson Megyei Nők Egyesülete „Program a nők és a férfiak egészségért” szűrőnapok évente; Nők a Városért Egyesület szervezésében évente megrendezett „Lajta hídi séta Mosonmagyaróváron” az „Összefogás az egészségért, a mellrák ellen” országos programhoz csatlakozva).

A Mosonmagyaróvári Nagycsaládosok Életfa Egyesülete a család tiszteletére nevelés, a házasságért, a gyermekért érzett felelősség erősítését tekinti fő feladatának. A harmincnégy éve alakult civil szervezet százötven tagcsaládból álló egymást ismerő és segítő közösség. Évente 18-20 közösségépítő programmal (családi sport- egészségnapok, közös kirándulások, főzések, színházlátogatások, kézműves foglalkozások) kínál lehetőséget a családok számára az együttlétre, a szabadidő hasznos eltöltésére. Rendszeresen tartanak kerekasztal beszélgetéseket a háztartásvezetésről, megtakarítási lehetőségekről, kertészkedésről. Az egyesület fogad adományokat, melyek (bútor, műszaki cikk, egyéb tárgyak) a rászoruló családok számára juttatnak el.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Család- és Gyermejköléti Központ kiemelt feladatának tekinti a kötelező jelzőrendszeri tagok folyamatos érzékenyítését a bántalmazás felismerésével kapcsolatban is. A családon belüli bántalmazást még mindig nagyfokú látencia jellemez, azonban azt mindenképpen fontos hangsúlyozni, hogy az ezzel kapcsolatos jelzések száma nőtt, ami nagyon nagy lépés a gyermekek védelme szempontjából is.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2. §-a alapján intézménynek jelzési kötelezettsége van a családvédelmi koordinációért felelős szerv felé hozzátartozók közötti erőszak megelőzése érdekében. Ebben az esetben a Család- és Gyermejköléti Központ jelzőrendszeri felelőse és tanácsadója teszi meg a jelzést a családvédelmi koordinációért felelős szerv felé.

Probléma típusa	2020(fő)	2021 (fő)	2022 (fő)
Családon belüli bántalmazás	0	4	3

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyatthon, családok átmeneti otthona)

Mosonmagyaróváron 40 férőhelyes Családok Átmeneti Otthona működik a szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált családok számára. Az Otthon megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként biztosítja a gyermek és szülője, illetve várandós anya számára az átmeneti gondozást. Az Otthon pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés segítséget nyújt, különösen a fiatal szülő, a családi krízis miatt bekerülő családok számára. A családok gondozási ideje maximálisan 12 hónap lehet, ami indokolt esetben fél évvel hosszabbítható. 2022-ben 8 család részesült átmeneti gondozásban, ami összesen 26 főt jelent, ebből 16 kiskorú gyermek. A családokkal folytatott segítő munka során jól kirajzolódott, hogy a családok összetett probléma halmazzal rendelkeznek. A lakhatás elégtelensége mellett a nem megfelelő pénzgazdálkodás, az alacsony iskolai végzettség, valamint a szociokulturális különbözőségek is megjelentek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának 15 fős képviselő-testületéből csupán két nő van. Az öt évvel ezelőtti helyzethez képest nincs változás. A képviselő-testület négy bizottságában a nők által betöltött szerepeket az alábbi táblázat foglalja össze:

Bizottság neve	Bizottság létszáma	Elnöknő vezeti-e	Nők száma	Női képviselők	Női nem képviselő
Gazdasági és Városüzemeltetési B.	9	nem	0	0	0
Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság	9	nem	1	0	1
Szociális és Esélyegyenlőségi B.	9	nem	5	2	3
Társadalmi Kapcsolatok Bizottság	8	igen	3	2	1

Mindössze egy bizottságban tölt be elnöki szerepet nő, és a legtöbb nő azokban a bizottságokban található, ahol a nők létszáma amúgy is felülprezentált (oktatás, kultúra, szociális, egészségügy).

Az Önkormányzat fenntartásában működő intézményekre illetve önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságokra vonatkozó adatokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Intézmény neve	Női Vezető
Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatal	igen
MEBI	igen
Hat óvoda	igen
Önkormányzati Rendészet	nem
Aqua Szolgáltató Kft.	nem
Flesch Nonprofit Kft.	nem
Movinnov Befektetési, Innovációs és Szolgáltató Kft.	nem
Szociális Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit kft.	nem
Városüzemeltető és Fenntartó Kft.	nem

A Térségi Társulás fenntartásában működő szociális (KESZI) valamint gyermekjóléti (CSGYK) intézmények vezetői nők.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Összességében a nőket helyi szinten fokozottan érintik a következő társadalmi problémák:

- A női álláskeresők száma magasabb, mint a férfiaké;
- Atipikus foglalkoztatási formák hiánya, alacsony száma;
- Látsen, nehezen tetten érhető diszkrimináció a női bérezéssel kapcsolatosan;

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nők elhelyezkedésének nehézségei	Munkaerőpiaci programokban speciális beavatkozási terv készítése; A programok összehangolása és a cél jobb meghatározása

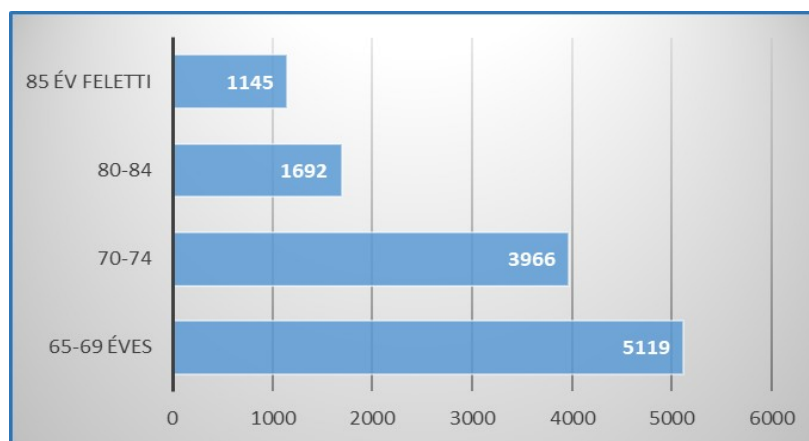
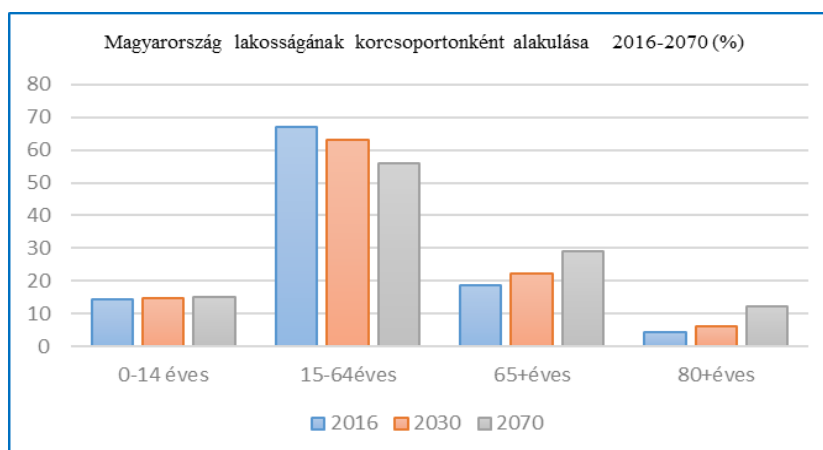
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Köztudott, hogy Magyarország népessége fogy, korösszetételében változik - idősödik. A legoptimistább előrejelzések is csökkenőként írják le: 2040-re 9,5 millió alá, 2070-re várhatóan 9 millió alá csökken a populáció. A három meghatározó tényező – fertilitási ráta, migráció, várható élettartam – eredőjeként születik meg a lakosságszámra vonatkozó becslés. Bár a fertilitásiráta határozott növekedésével számolnak, de az így sem fogja várhatóan elérni azt a szintet, amely a populáció szinten tartásához minimálisan szükséges lenne. A migrációból eredő népességnövekedést hazánkban csekély mértékűnek prognosztizálják. A várható élettartam emelkedése jelentősnek becsült: az elkövetkező fél évszázad alatt, 2070-ig a férfiak a születésükkor várható élettartamban mintegy 11 éves, a nők kilenc év növekedést remélhetnek.

Külön az idősebbek várható élettartamára is kitérnek, és megvizsgálták, hogy a 65 évesek mennyi életévre számíthatnak még. Ezen a téren is kifejezett növekedés várható, mivel míg napjainkban egy nyugdíjkorhatárt elérő férfi még 14,9 évnyi egy nő pedig 18,7 évnyi további élettartamra számíthat, addig 2070-ben már további 22, illetve több mint 25 évet élnek majd átlagosan az érintett korosztály tagjai. A valódi demográfiai kihívást tehát Magyarországon is

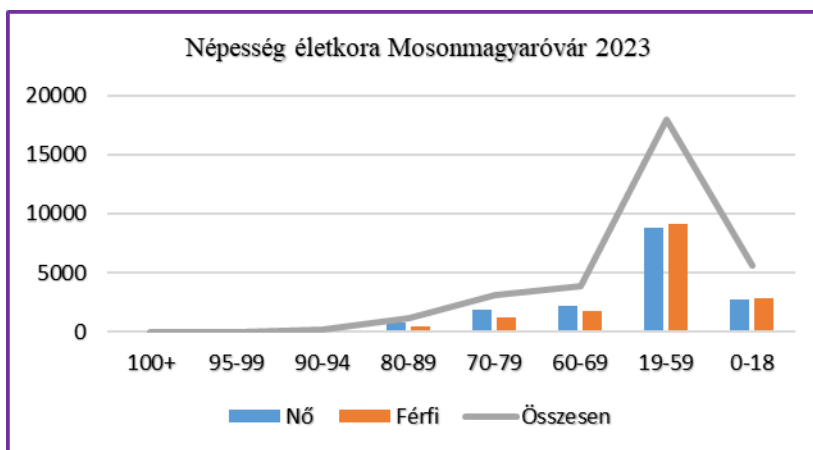
– az Európai Unió több országához hasonlóan – a koreloszlás jelentős megváltozása okozza majd, melyet az alábbi táblázat szemléltet.⁹

Táblázat: Társégi Társulás 65 év feletti lakosság korcsoportonként megoszlása 2022.

A településünk népességének kormegoszlása is az előregedő társadalomra jellemző képet mutat. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százszal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen, és a település előregedő. Mosonmagyaróváron az öregedési index 2016-ban 122,24% volt, ami 2021-re 148,16%-ra emelkedett. Az állandó népességből a 65 év felettek aránya 19,48%, melyből a nők aránya 11,81%. Az élettartam hosszabbodásával egyre több az idős ember. A születéskor várható átlagos élettartam 2001-ben férfiak tekintetében 69,48 év, nők esetében 78,04 év volt, 2019-ben ez az érték férfiak esetében 74,24 évre illetve nők esetében 80,94 évre emelkedett. A népességen belüli arány növekedése általános jelenség, aminek következtében egyre nagyobb teher nehezedik a társadalmi ellátórendszerekre.

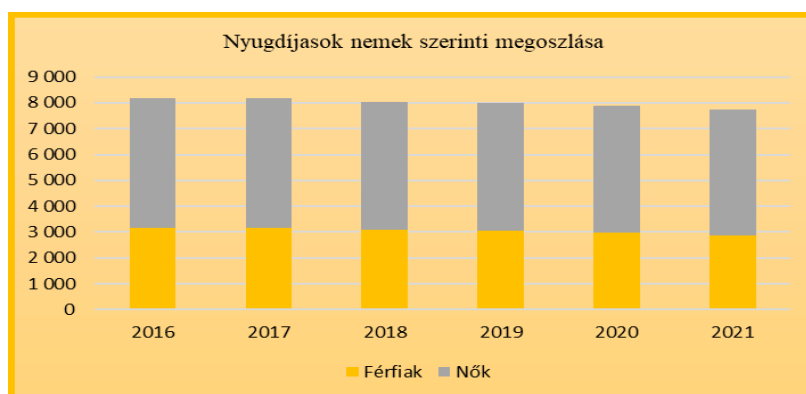
⁹ Forrás: Fekete Márta Demencia és társadalmi fenntarthatóság Tanulmány

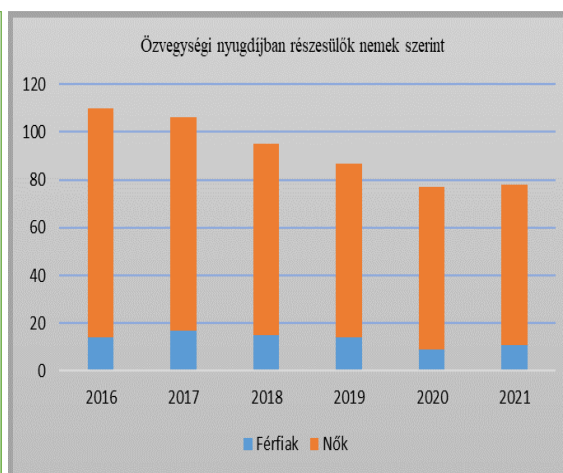
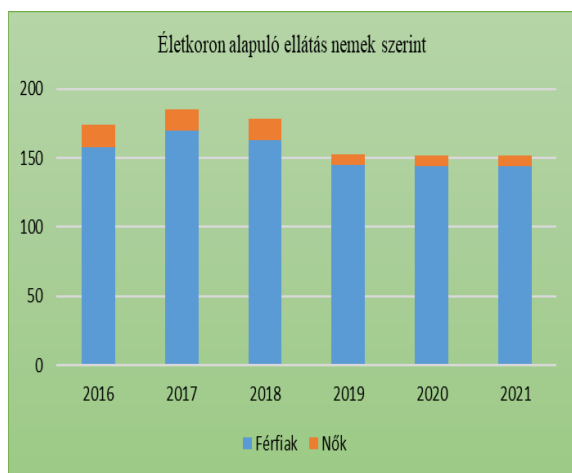

A kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer működtetése és fejlesztése az állam feladata. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó saját jogú nyugellátás az öregségi nyugdíj. Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki a születési évének megfelelő öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik. Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik. Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátások, az özvegyi járadék.

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	3 171	5 013	8184
2017	3 168	5 019	8187
2018	3 078	4 972	8050
2019	3 053	4 959	8012
2020	2 966	4 914	7880
2021	2 885	4 850	7735

Az öregségi nyugdíjban részesülők az összes nyugdíjszerű ellátásban részesülők 96%-át tették ki 2021-ben. Az időskorú népességben belül a nemi arányok nem mutatnak elmozdulást, a 60 év feletti népesség 59,7 %-a nő. Ez az arány tükröződik vissza a nyugdíjasok nemek szerinti megoszlásában is.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A korbetöltött nyugdíjasok foglalkoztatását jelenleg a versenyszférában semmi sem tiltja vagy korlátozza. Annyit dolgozhatnak és kereshetnek, amennyit csak tudnak. A keresetük járuléktmentes, vagyis nem kell fizetniük a 18,5% mértékű társadalombiztosítási járulékot, miközben a foglalkoztató is mentesül a nyugdíjas keresete után a 2022. január 1-jétől változatlanul 13% szociális hozzájárulási adó alól. Így változatlan bruttó keresetet feltételezve a nyugdíjas munkavállaló nettó keresete 18,5%-kal magasabb, míg a foglalkoztató bérköltsége 13%-kal kevesebb lehet. Ha a nők kedvezményes nyugdíjában részesülő hölgy szeretne dolgozni az ellátása mellett, akkor a munkával szerzett keresete tekintetében 2020. július 1-jétől megszűnt az éves összeghatár kereseti korlátozása, vagyis az érintett hölgy is annyit kereshet a versenyszférában, amennyit csak tud. A nők kedvezményes nyugdíja - amely egyébként saját jogú teljes öregségi nyugdíj - mellett szerzett kereset is természetesen járuléktmentes és szociális hozzájárulási adómentes.

2013. július 1-jén lépett hatályba a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló kormányhatározat, amely szerint a nyugdíjkorhatárt elért közalkalmazottaknak, közszoigálati tisztviselőknek választaniuk kell a nyugdíj vagy a munka között. A kormányhatározat nyomán az országgyűlés módosította a nyugdíjtörvényt, amely szerint az öregségi nyugdíj folyósítását szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közszoigálati jellegű foglalkoztatási jogviszonyban áll. Emiatt a nyugdíjas közszoigálati a szünetelés időtartama alatt végzett keresőtevékenységével szolgálati időt nem szerezhethet és keresete az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset kiszámítása során pótlólagosan nem vehető figyelembe, vagyis a nyugdíj újraszámítása nem

kérhető. A 2022-ben történt módosítás értelmében a Kormány véleményének kikérése nélkül foglalkoztatható (ideértve a megbízási jogviszonyt is) az a személy, aki az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, ha a foglalkoztatásra vagy megbízására

- szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózatonál,
- köznevelési vagy szakképző intézményben vagy
- érettségi vizsgák és az országos középiskolai tanulmányi versenyek szervezése érdekében az Oktatási Hivatalnál vagy a fővárosi és vármegyei kormányhivatalnál kerül sor.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A 60 év feletti korosztályok többféle minőségben hordoznak különbözőségeket. Az idősödés, az időskori szerepek megnyilvánulása kultúra, társadalom és személyiségfüggő. Ezért fontos a demográfiai tényezőknél túl az idős kor társadalmi heterogenitásának, jellegzetességeinek a szemügyre vétele. Az életút, a betöltött szerepek jellemzőit megfigyelve az idősödés folyamatának két jellegzetes ciklusa írható le.

- A „társadalmi öregség”: a gazdasági aktivitás utáni időszak, amikor az egyén testi és szellemi erejének teljesen vagy nagyrészt birtokában van. Ez az életciklus egyre hosszabb időtartamot jelent és a jövőben még nagyobb szerepet fog játszani az emberek életében.

- A „biológiai öregség” kísérőjelensége a tevékenységek korlátozottsága, a testi és szellemi hanyatlás egyre erőteljesebb megjelenése, a betegségek kialakulása, azok tartósságának meghatározóvá válása. Az életszakasz gyakran jár együtt fizikai hanyatlással, az érzelmi, anyagi vagy fizikai biztonság fenyegetettségével, méltóságvesztéssel, a kirekesztettség érzékelésével, az öngondoskodásra való képesség egyre alacsonyabb fokával. Az életkor, az idős korosztályok biológiai állapota ugyan nem hagyható figyelmen kívül, mégis azt szükséges hangsúlyozni és tudatosítani, hogy a részvétel, a tevékenység, a szociális kapcsolatok alapvetően határozzák meg az emberek életminőségét, legyenek akárhány évesek is. Az élet minőségének fenntarthatósága aktív időskort feltételez annak érdekében, hogy az időskorúak egyaránt képesek legyenek megőrizni egészségüket és megújítani feladatvállalási és munkavégzési képességüket.

A korábbi felfogásban az egyik legelterjedtebb, diszkriminatív sztereotípiává vált, hogy az idősök sokféle tehertételt jelentenek. A Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa kezdeményezésére elkészített tanulmány új szemléletű, generációk együttműködésén alapuló időspolitika szükségességét tárja fel.

Az új szemlélet arra fókuszál, hogyan járulhatnak hozzá az idősebbek a társadalom „jólétének”, valamint „jól-létének” megteremtéséhez. A társadalmi-gazdasági igény az idősödők tapasztalati tőkéjének egyéni és társadalmi hasznosítása iránt, az aktivitás lehetőségeinek és a generációk közti kooperáció szélesítése iránt.¹⁰

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata, a Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Karának illetve jogelődjének, valamint a Kisalföld Szerkesztőség közös rendezvénye a Nyugdíjas Egyetem elnevezésű, nagysikerű kurzus. A hagyományokhoz híven, minden évben havi egy alkalommal neves előadók tartanak tudományos jellegű előadásokat, melyek érdekes témákat dolgoznak fel az élet és a tudomány különböző területeiről, a közel 400 fős hallgatóság számára. 2022/2023-as tanévvel a XII. Mosonmagyaróvári Nyugdíjas Egyetem vette kezdetét. 131 fő regisztrált. 9 előadásra és egy „diplomaosztó” ünnepségre került sor. Az élő előadások a meghirdetett időpontokban és helyszínen megtekinthetők, az online előadások pedig a Nyugdíjas Egyetem, Mosonmagyaróvár Facebook oldalon valamint a Mosonmagyaróvári Városi Televízió műsorán. Az előadással kapcsolatban a nyugdíjas korosztály számára online játékot is hirdetnek a szervezők.

¹⁰Forrás : Javaslat egy új szemléletű időspolitikára és idősügyi törvényre Ruth Edit, Talyigás Katalin

Városunkban 5 nyugdíjas szervezet működik, akik a város civil életében aktívan kiveszik részüket. Működésük támogatására az önkormányzati költségvetés biztosít forrást.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

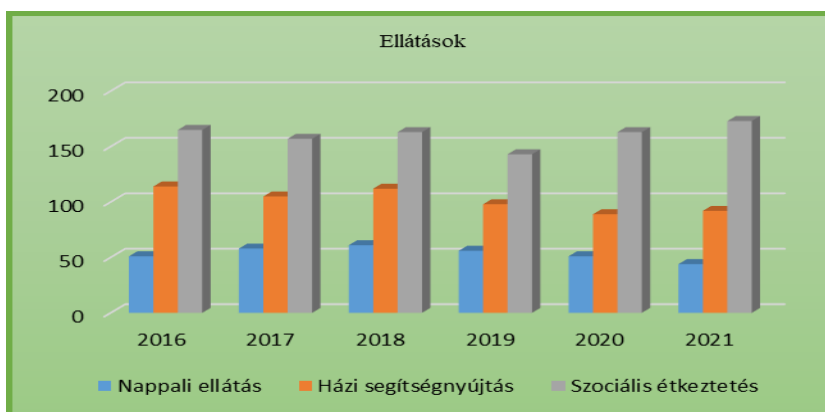
Az idősokkal való törődés, az idősödésről való gondolkodás több európai uniós dokumentumban is megjelenik, de leggyakrabban az idős munkavállalók munkaerőpiaci helyzete és diszkriminációja kapcsán kerül előtérbe. Fontos előrelépés az idős kor újra definiálása, melynek eredményeként a deficit-orientált szemléletből az aktivitás megőrzésének igénye irányába, illetve az idős korú emberek erőforrás-szempontrú megközelítésének irányába mozdult el a közpolitikai gondolkodás. Az Európai Bizottság 2015-ben kiadott „Az európai ezüstgazdaság növekedése” című dokumentumban az ezüstgazdaságot úgy határozza meg, hogy alatta azon gazdasági lehetőségeket érti, amelyek az idősödő társadalomhoz és az 50 éven túli lakosság speciális szükségletéhez kötődő közkiadásokból és fogyasztói kiadásból keletkeznek.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		242	211	226	227	328
41-45 év (TS 042)	Fő	30	24	26	36	43	30
	%	12,40%	11,37%	11,50%	15,86%	13,11%	11,63%
46-50 év (TS 043)	Fő	31	29	24	22	33	24
	%	12,81%	13,74%	10,62%	9,69%	10,06%	9,30%
51-55 év (TS 044)	Fő	16	16	15	22	34	28
	%	6,61%	7,58%	6,64%	9,69%	10,37%	10,85%
56-60 év (TS 045)	Fő	27	23	25	22	31	18
	%	11,16%	10,90%	11,06%	9,69%	9,45%	6,98%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	26	31	38	32	43	56
	%	10,74%	14,69%	16,81%	14,10%	13,11%	21,71%

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

A Szociális Jogok Európai Pillére 20 alapelve a jobb életkörülményekre vonatkozó, életkortól függetlenül minden emberre kiterjedő elveket tartalmaz. Az időskorúakra tekintettel különösen: az oktatáshoz, képzéshez és az egész életen át tanuláshoz való jog, a megfelelő szociális védelemhez való jog, a megfelelő minimum-jövedelem juttatásokhoz való jog, egyenlő esélyek biztosítása a nők és a férfiak számára a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, a méltósággal élhető élethez szükséges erőforrásokhoz való jog, a kellő időben megfizethető és jó minőségű megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz való jog, valamint a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz, többek között a digitális távközléshez való jog.¹¹

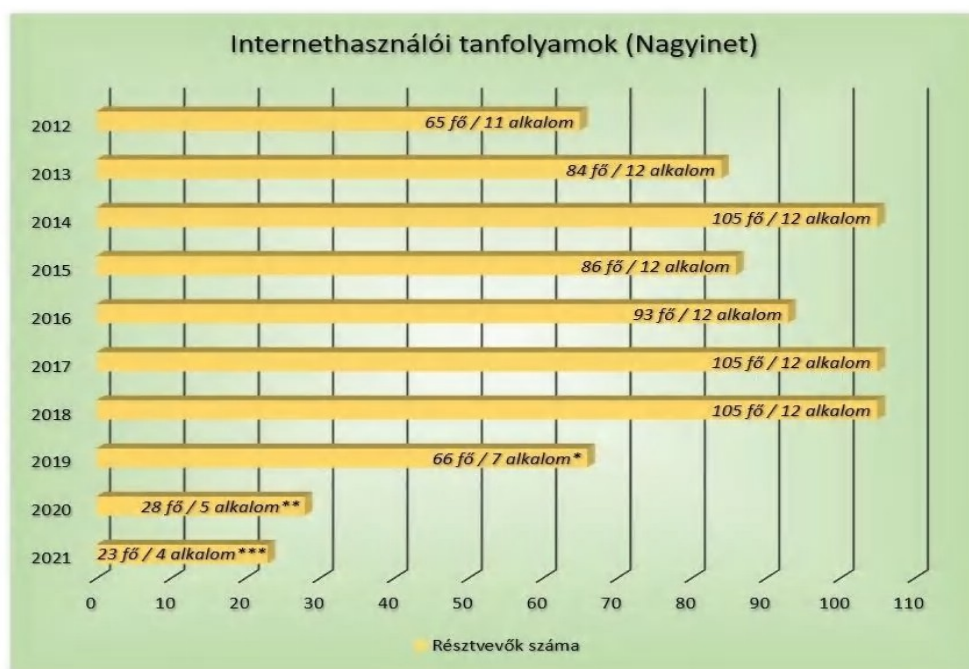
Folyamatban van az egészségügyi ellátórendszer reformja, melynek helyi szinten egyelőre kedvezőtlen hatásai érződnek a tekintetben, hogy az idősök egészségügyi elsősorban szakellátáshoz, kórházi ellátáshoz való hozzáférése a Karolina Kórház és Rendelőintézet humánerőforrás hiánya miatt az eddig megszokotthoz képest nagyon lecsökkent vagy teljesen megszűnt. A csökkenés a szociális ellátásokhoz való hozzáférésre is jellemző, hiszen a szektor óriási a humánerőforrás-hiánnyal küzd. A szociális ellátások anyagi- társadalmi megbecsültsége nagyon gyenge. A szociális területen dolgozók rendkívül leterheltek és frusztráltak.

- b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
- c) idősök informatikai jártassága;

A települési könyvtár a Huszár Gál Városi Könyvtár nem csak a hetven év feletti (1997.évi CXL. törvény alapján) számára, hanem a tartós betegek illetve fogyatékkal élők számára is térítésmentesen biztosítja a könyvtári szolgáltatást. Ezen felül kedvezményes tagság (50%) illeti meg a hetven év alatti nyugdíjasokat is.

Hagyománnyá vált internet-használói „Nagyinet” programját a könyvtár a nyugdíjas korosztály számára szervezi nagy sikerrel.

Az informatika alapismereteit és az internet használatát oktató 20 órás tanfolyamok a digitális írástudás, az internetes tájékozódás és a mindennapokat megkönnyítő internethasználat mellett a szociális funkciót is betölt a résztvevők számára. Az elmúlt tíz év internet-használói tanfolyamok alakulását mutatja az alábbi grafikon:

¹¹ Forrás : Javaslat egy új szemléletű időspolitika és idősügyi törvényre Ruth Edit, Talyigás Katalin

2019-ben TOP-os energetikai korszerűsítés miatt volt az intézmény időlegesen zárva, 2020. évben a járványügyi intézkedések miatt időszakos látogatási tilalom volt érvényben illetve 2020-2021 évben további felújítások miatt időszakosan zárva tartott a könyvtár, ami az érintett két év látogatói létszámában is tükröződik.

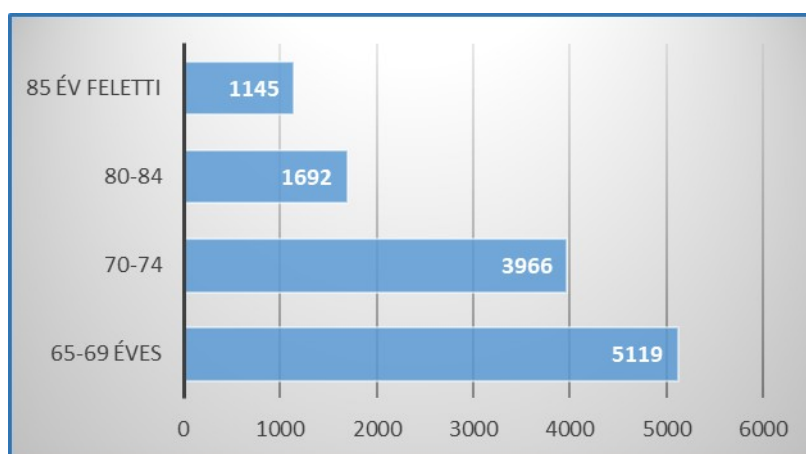
Könyvet házhoz szolgáltatás: Az idős, beteg, mozgásukban korlátozott olvasóknak e szolgáltatás keretében házhoz szállítja a könyvtár (könyv, CD, DVD, hangoskönyv). Ezt a szolgáltatást az elmúlt évben összesen 5 olvasó vette igénybe összesen 342 alkalommal.

d) a generációk közötti programok.

Minden évben sor kerül a nyugalmazott pedagógusok arany, gyémánt, vas, rubin és gránit diplomáinak ünnepélyes keretek között történő átadására, melynek hagyomány szerint a Haller Általános Iskola ad otthont és diákjai színvonalas műsorával tiszteleg az ünnepelek előtt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A demográfiai folyamatok gazdasági és társadalmi következményeinek egyik látványos előre vetítője a különböző életkori csoportok nagyságának egymáshoz viszonyulása. Az idős népesség függőségi vagy eltartottsági rátája a 65 évesek és idősebbek, illetve az „öket eltartó” úgynevezett aktív vagy munkaképes korúak (15–64 éves) arányát mutatja meg. Fontos információt nyújt ez az arányszám arról, hogy a társadalmi ellátó rendszerek működése fenntartható-e, mekkora terhet ró az időskorúak „eltartása” a potenciálisan munkát vállaló korosztályra. Az Európai Bizottság előrejelzése alapján Magyarország vonatkozásában ez a függés 27,5 százalékról 52 százalékra nő, azaz közel megduplázódik. A nagyon idős (80 év feletti) népesség függőségi rátája – azaz arányuk az aktív korúakhoz (15–64 éves) képest – rávilágít arra, hogy a még inkább gondoskodásra szoruló, még több formális és informális ápolási-gondozási szükséglettel bíró korosztály milyen arányú lesz az ezt leginkább biztosítani képes korosztályhoz képest. Igen elgondolkodtató, hogy a 2016-os helyzetet jellemző 6,4 százalékos arány 2070-re előre vetítetten 22-re fog nőni.

Mosonmagyaróvár Térségi Társulás települési összesített adatok 65 év feletti korcsoport megoszlás

A demencia megjelenésére az életkor növekedésével egyre nagyobb esély van, így az öregedő társadalmaknak – így hazánknak is – a demenciával élők számának emelkedésével kell számolnia.

A kognitív funkció zavarával járó állapot az időskorúak egyéb funkcionális – érzékelési és mozgásbeli – korlátozottságaival szemben segédeszközökkel nem korrigálható, ezért a kieső, pótlásra vagy legalábbis támogatásra szoruló funkciók a gondozási igény fokozatos

növekedéséhez vezetnek. Mindez komoly kihívás a társadalmi fenntarthatóság szempontjából, mivel mind a demenciával élők, mind az őket gondozó családtagok – informális ápolók – életminőségének megőrzése jelentős nehézségekbe ütközik.

A demencia problémája felől szemlélve a korszerkezet megújuló változását, a „függőség” vonatkozásában tehát két szempontból is lehet ezt vizsgálni. Egyrészt a betegséggel érintett személy nem lesz aktív jövedelemtermelő még akkor sem, ha életkorát tekintve az aktív korúak csoportjába tartozik. Az így kieső jövedelemtermelés azonban gyakran nem csupán a betegséggel érintett részéről jelentkezik, hanem az ő ellátásában résztvevő aktívkorú hozzátartozó – férj, feleség vagy felnőtt gyermek – munkavállalási képességének nehézsége miatt is, tekintettel arra, hogy a korosztály számára az állapotuk alapján is többnyire a legjobb ellátási forma – demenciával élők nappali ellátása – elérhetősége szórványos, így a családtagok kényszerülnek megoldást találni a felügyeletre, gondoskodásra.¹²

A településen élő idősök száma egyre nő, mellyel együtt jár a demenciával élő idősök számának növekedése is. 2010 óta működik demens személyek nappali ellátása két telephelyen Mosonmagyaróváron. A nappali ellátásban az enyhe és középsúlyos demenciával élő idősöknek tud a város szociális szolgáltatást biztosítani. A kihasználtsága ennek a két szolgáltatásnak maximális. A betegség az egész családot érinti, és a 2015-ben létrejött Alzheimer Café a betegeket gondozó családtagok támogatását hivatott szolgálni. Az Alzheimer Cafét Mosonmagyaróváron a Gondoskodás Alapítvány kuratóriuma működteti. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok ezen belül demenciával élők és az őket gondozó családtagok segítése az alapítvány számára fontos célkitűzés volt, ezért indult el a Demenciabarát Mosonmagyaróvár Projekt is. 2023-ban a Mosoni Idősök Klubjában az alapítvánnyal karöltve elindul a demencia tanácsadás, mely szintén a gondozó családtagoknak kíván segíteni, információnyújtással, meghallgatással, ápolási-gondozási segítséggel. A város vezetése 2015 óta támogatja a Gondoskodás alapítvány munkáját a demencia területén végzett tevékenysége során.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
demenciával élők számának növekedése	eü. ellátások fejlesztése, eü. programok, szűrések biztosítása
szociális ellátások fejlesztésének hiánya, humánerőforrás hiánya	pályázati lehetőségek, társadalmi és anyagi megbecsültség

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élőket a világ legnagyobb kisebbségeként szokás emlegetni, más kisebbségektől eltérően azonban ez a csoport „nyitott”: bármelyikünk bármikor bekerülhet

¹² Forrás Fekete Márta Demencia és társadalmi fenntarthatóság Tanulmány

baleset, betegség vagy akár az öregedés miatt. Következésképp a fogyatékos az emberi lét egyik velejárója. Feltételezések szerint az esetek többségében a fogyatékos társadalmi, gazdasági vagy politikai tényezők, baleset vagy fegyveres konfliktus következményeként alakul ki. Napjainkban más szempontok is szerepet játszhatnak az egészségkárosodás kialakulásában, például a környezetszennyezés, a HIV/AIDS vagy a kábítószer-függőség. A fogyatékos fejlesztéspolitikai kérdés is, hiszen könnyen kialakul az ördögi kör: a fogyatékos növelheti a szegénység kockázatát, a szegénység pedig növelheti a fogyatékos kialakulásának veszélyét. Az esetek 50%-ában a fogyatékos megelőzhető, és kialakulása közvetlen összefüggésben áll a szegénységgel. A fogyatékosokkal élők egyes csoportjai rendelkezhetnek saját társadalmi-kulturális múlttal. Esetleg közös nyelvet használnak, például az amerikai vagy francia jelnyelvet, vagy a Braille-írást, vagy akár olyan, csak rájuk jellemző kifejezéseket, amelyekkel a fogyatékosokra vagy saját magukra utalnak. Lehetnek szokásaik és hagyományaik, mint például a fogyatékos-öntudat és -büszkeség ünneplése. Manapság a fogyatékosokkal élőkre gyakran a sokszínű társadalom sajátos kulturális csoportjaként tekintenek. A fogyatékosokat tiszteletben tartó kultúrában a fogyatékosokkal élők léte elfogadott és megbecsült, és az emberek tisztában vannak azzal, hogy a fogyatékosok élete nem feltétlenül tragikus, és nem kevésbé értékes, mint bárki másé.¹³

A fogyatékos személyeket két csoportba sorolhatjuk a sérülés fennállása alapján:

- veleszületett, születéstől fennálló fogyatékosokkal rendelkezők,
- későbbi életkorban bekövetkezett, szerzett károsodással rendelkezők

A fogyatékosoknak több típusa van:

Mozgássérültség

A mozgássérültség vagy mozgáskorlátozottság fiziológiai fogyatékos, amit nehéz egységes kategóriaként kezelni, mivel kiterjedtsége és súlyossága eltérő lehet. Főbb típusai: agykárosodás utáni rendellenességek, petyhüdt bénulások, ortopédiai elváltozások, amputáció, végtaghiányos fejlődési rendellenességek. A mozgássérült személy, viselkedési lehetőségei jelentősen beszűkülhetnek a mozgásszervi sérülés, illetve más járulékos szervi károsodások vagy krónikus betegségek miatt.

Látássérültség

A látássérültség vagy látászavar az éleslátásnál rosszabb látást jelent, elsősorban gyengébb látásélességet, de érintheti a látóteret és a tér- vagy a színlátást is. Bármely terület károsodása esetén látászavar tapasztalható, amit a szerint értékelnek, hogy gondot okoz-e az olvasásban, tájékozódásban, vagy a cselekvésekben. Súlyosabb esetekben teljes vagy részleges (csak fényérzékelés) vakságról, illetve gyengén-látásról beszélhetünk.

Hallássérültség

A halláskárosodás a hangok iránti érzékenység csökkenését jelenti, aminek a mértékét a beszédfrekvencia alapján vizsgálják, erősségét pedig decibelben mérik, külön-külön mindkét fülön. Ha ennek erőssége mindkét fülön legalább 30 decibel, akkor nagyothallásról, ha mindkét fülön legalább 90 decibel, akkor siketségről beszélünk.

Siketvakság

Siketvakságról akkor beszélünk, amikor a látás és a hallás is annyira sérült, hogy az egyik érzék sérülése a másikkal nem kompenzálható megfelelően.

Beszéd fogyatékos

Beszédhibán nem csak a beszéd különféle rendellenességeit értik, hanem a vele összefüggő írás-olvasási hibákat is. Súlyosság szerint beszédhibákat, beszédzavarokat és beszéd fogyatékosokat különböztetnek meg. A beszédre való tartós képtelenséget némaságnak hívjuk.

Értelmi fogyatékos

Az értelmi fogyatékos - idegen szóval oligofrénia - olyan állapotot takar, amelyben az értelmi képességek jelentősen az átlagos szint alatt maradnak. Az orvosi szemlélet szerint

¹³ <https://www.coe.int/hu/web/compass/disability-and-disablism>

akkor beszélhetünk intelligenciacsökkenésről, ha az IQ mutató nem éri el a 70 pontot. Az IQ mutató alapján hagyományosan három súlyossági fokot különböztetünk meg: enyhe, középsúlyos és súlyos.

Autizmus

Az autizmus egy olyan idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű szociális kapcsolatokban és kommunikációs képességekben, illetve abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban mutatkozik meg.

Többszörös fogyatékoság

Többszörös fogyatékoság esetében több fogyatékoság együttes jelenlétéről van szó, amelyek lehetnek függetlenek, vagy egymás következményei. Abban az esetben, ha a fogyatékoságok egymástól függetlenek, halmozott fogyatékoságról beszélünk, míg ha az egyik a másik következménye, megkülönböztetjük az elsődleges és a másodlagos fogyatékoságot.¹⁴

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

A fogyatékosági támogatásban részesülő mosonmagyaróvári fogyatékkal élő személyek számára és a fogyatékoság jellege szerinti megoszlására adatkérés történt az illetékes kormányhivatal felé, ahonnan az alábbi válasz érkezett: „A fogyatékosági támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása – jogszabályi kötelezettség alapján – kizárólag a Magyar Államkincstár által üzemeltetett TÉBA szakrendszerben, elektronikus ügyintézés keretében történik. A TÉBA szakrendszerből az Önkormányzat által a tárgyi adatigénylésében kért adatok nem hívhatók le, mivel onnan legyűjthető adatok az adott hónapban folyósításban részesülők havi bontását tartalmazzák. Ennek okán a Kormányhivatalnak a közérdekű adatigényléssel érintett időintervallum vonatkozásában pontos adat nem áll rendelkezésre, így a Kormányhivatalnak nem áll módjában a közérdekű adatigénylés teljesítése. {...} A Kormányhivatal tájékoztatja továbbá, hogy a Központi Statisztikai Hivatal honlapján, az alábbi internetes felületen: http://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0024.html található éves adat a fogyatékosági támogatásban részesülőkkel kapcsolatosan (kor, nem és fogyatékoság szerinti bontásban) országos szinten, mely adatforrásként szintén a Magyar Államkincstár van feltüntetve:”

- a) fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Mosonmagyaróváron az önkormányzat által alapított Szociális Foglalkoztató Szolgáltató és Kereskedelmi Közhasznú Nonprofit Kft. (továbbiakban Szociális Foglalkoztató) működik a megváltozott munkaképességű illetve fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának elősegítésére.

A Szociális Foglalkoztató célja elsősorban az esélyegyenlőség megteremtése, a megváltozott munkaképességű valamint a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása, részükre kiegészítő jövedelem biztosítása. Kiemelten fontosak tartja, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók a munkaképesség-változás mértékét figyelembe vevő munkaköri feladatok

¹⁴ Rekreáció III.Dr.Balogh László,Kiss Gábor,Orbán Komélia, Vári Beáta,Dr.Bóka Ferenc,Meszlényi-Lenhart Emese, Dr.Mikulán Rita

ellátásával értéket teremtő tevékenységet végezzenek. Tartós foglalkoztatásuk kedvezően befolyásolja a társadalomba történő beilleszkedésük folyamatát, a társadalomba betöltött aktív szerepük növelését.

Átlagosan 30 fő részvételével kisebb szerelési munkákat végeznek a szereldében: autó biztonsági alkatrészek szerelése, autó tartozékok összerakása, csomagolása. Csavar csomagok előkészítése, radiátor tartozékok csomagolása, műanyag válogatás. A varroda elsősorban saját termékeket (ágynemű garnitúrák, lepedők, óvodai ágynemű huzatok valamint lepedők, háztartási textíliák) állít elő, mellyel Mosonmagyaróvár lakóit, üzleteit, valamint a környező települések igényeit szolgálja ki.

A Szociális Foglalkoztatóban a személyek szociális foglalkoztatása az egyéni adottságokat figyelembe vevő foglalkoztatási terv alapján történik. A foglalkoztatási tervet a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot végző szakértő bizottság szakvéleményének figyelembevételével, a foglalkoztatásban részt vevő személynek, illetve törvényes képviselőjének egyetértésével készítik el. Az egyéni gondozási terv, a fejlesztési terv, a rehabilitációs terv az intézményben a foglalkoztatástól függetlenül személyre vonatkozó tervek, amelyek egyrészt önálló, másrészt egymásra épülő, egymást kiegészítő tervek.

A munka-rehabilitáció célja a szociális intézményben ellátott személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése, továbbá a fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásra való felkészítés. Munka-rehabilitációnak minősül különösen az intézmény környezetében végzett kiegészítő, kiegészítő jellegű, karbantartással, a külső-belső környezet rendben tartásával összefüggő feladatok ellátása. A munka-rehabilitáció időbeosztását az ellátott állapotának, képességeinek figyelembevételével egyénileg kell meghatározni az egyéni gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben úgy, hogy a foglalkoztatás időtartama nem haladhatja meg a napi 6 és a heti 30 órát, de el kell érnie a napi 4 és a heti 20 órát.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek; településre vonatkozó adattal nem rendelkezünk.
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Ma a legtöbb, fogyatékossgal kapcsolatos emberi jogi probléma a hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódik. Noha a fogyatékossgal élők pontosan ugyanazok az emberi jogok illetik meg, mint bárki mást, az élet szinte minden területén közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést és kirekesztést tapasztalnak. Ennek okai közt megtalálhatók a társadalmi előítéletek, a társadalom strukturális problémái, illetve saját egészségkárosodásuk. Ezért ahhoz, hogy egyenlő esélyük legyen a részvételre, gyakran a társadalom részéről külön erőfeszítésre van szükség. Ez főként olyan területekre érvényes, mint az információhoz, az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés. Az ilyen megerősítő vagy esélykiegyenlítő intézkedések célja, hogy előmozdítsák azon konkrét csoportok képviseletét, amelyek hagyományosan hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, és ily módon növeljék a társadalmi egyenlőséget. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata intézményeiben foglalkoztatott fogyatékkal élőkkel szemben hátrányos megkülönböztetés nincs.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Mosonmagyaróvár Térségi Társulás fenntartásában működő Kistérségi Egyesített Szociális Intézményben (KESZI) külön szakmai egységként működik a Fogyatékossgal Élők Nappali Intézménye (FÉNI). Ez a szakmai egység biztosítja a családban élő autista és fogyatékkal élő személyek nappali ellátását (Naposház, Autista Ház-Égyszíntér).

Az intézménybe járók közül jelenleg 14 fő Mosonmagyaróvárról, 20 fő pedig a térségből érkezik. A szolgáltatás fő célja: a sérült embert minél tovább a *gondoskodó családjában tartva*, a legtöbb lehetőséghez juttatni. Az intézmény kapuin belül, biztonságos környezetben

történik a mentális és fizikai egészségmegőrzés, a társas kapcsolatok ápolása, a személyes szeparáció megelőzése. A *Fűben, fában, fazékban*, hosszú távú projekt, konyha-szakkörrel és háztáji feladatokkal az öngondoskodást, a várható gazdasági válságra történő felkészülést támogatja komplex terápiás programként, továbbá felkészítés súlyos betegségek, halálesetek feldolgozására, a tartós bentlakásra.

	Naposház	Égyszintér
Engedélyezett férőhely szám	30	8
Igénybevétel éves alakulása	29	1
Mosonmagyaróvár	12	2

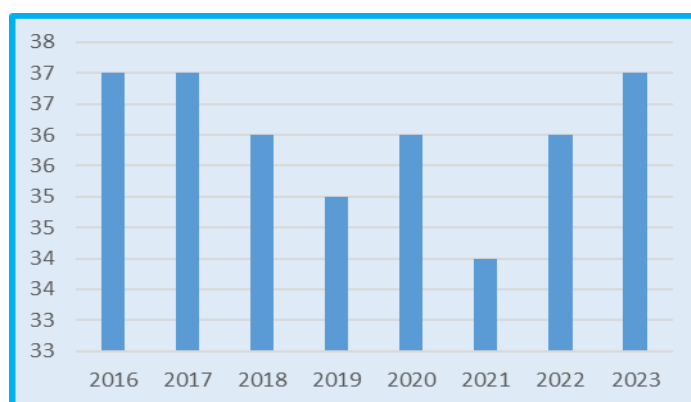
Intézményi kihasználtság 2021.08.01-2022.07.31

A szolgáltatás igénybevételének feltétele, az intézményi- vagy szolgáltatási jogviszony, így minden fogyatékos nappali ellátásra váró kérelmező, potenciális várakozónak tekinthető – képességei függvényében. Az intézményi ellátást egyre inkább a középsúlyos és halmozottan sérült emberek kérelmezik. A foglalkoztatás szolgáltatásba történő bevonásuk lassabb, kevésbé eredményes, mint az enyhe értelmi sérült személyek esetében.

Az igénylők sérültségi fok szerinti állapotuk (fő)			
	Enyhe fokban	Középsúlyos fokban	Súlyos-halmozottan sérült fokban
Naposház	2	12	23
Égyszintér	0	0	5

A Naposházba települési szinten jelenleg 8 fő, az Égyszintér-Autista házba 2 fő várakozik. A *fejlesztő foglalkoztatás* célja az egyén korának, egészségi, fizikai és mentális állapotának megfelelő fejlesztő, szinten tartó, produktív *munka-, munkajellegű tevékenység* biztosítása. Kizárólag törvényben meghatározott szolgáltatási/intézményi jogviszonnal vehető igénybe, ezért kliensköre a fogyatékos személyek nappali ellátásából, a Hajléktalanok Átmeneti Szállójáról érkeznek. A munkatevékenységek eredményes elvégzéséhez érdemi gondozás és felügyelet szükséges, a nappali ellátott személy azonos a foglalkoztatást igénybe vevő személlyel – szükségletei adottak. Cél, hogy a sérült embereket, érdemi munkát végző személyekként, a szolgáltatást pedig piacképesként ismerjék meg a térségben.

Szakmai programok: a személyes gondoskodás alapvető elemei mellett, az intézményi munka három típusú tevékenységen nyugszik: *szabadiős-, fejlesztő-, és szemléletformáló* programokon. A szolgáltatás sajátossága, hogy a családban élő sérült embereknek nyújt ellátást és nem a magányos, segítség nélkül maradottaknak.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban résztvevő fogyatékkal élők száma

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

- A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló 2011. évi CXCI. tv., a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011.(XII. 29.) Korm. rendelet, a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet; A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően rehabilitációs ellátás, vagy rokkantsági ellátás.
- a rokkantsági járadékról szóló 83/1987. évi (XII. 27.) MT rendelet; Rokkantsági járadékra jogosult az a 18. életévét betöltött személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 százalékos mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadék havi összege 2023. január 1-jétől 53 830 forint. A rokkantsági járadékban részesülő személy kiegészítő támogatásként közgyógyellátásra, valamint a helyi közlekedésben - a közforgalmú járműveken - kedvezményes utazásra jogosult; a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény alapján személyi kedvezmény (29/E. §) és családi kedvezmény (29/A. §) illeti meg. A jogosultság alapvető feltétele a legalább 70 százalékos mértékű egészségkárosodás, amely az igénylő 25 éves korának betöltését megelőzően keletkezett.
- A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény, valamint a törvény végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet, továbbá a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 33-34. §-a, 37-37/B. §-a, a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 15-19. §-a. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult személyek lehetnek
  1. egészségkárosodott személyek vagy
  2. 14 éven aluli gyermeket nevelő személyek,

mindkét esetben akkor, ha megélhetésük más módon nem biztosított, kereső tevékenységet nem folytatnak, vagyonuk nincsen.
- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 40-44. §-a, a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III.27.) Korm. rendelet 25-33. §-a; A kiemelt ápolási díjra való jogosultságot megalapozó körülményekről szóló 82/2013. (XII. 29.) EMMI rendelet. Ápolási díj illeti meg a súlyosan fogyatékos vagy a 18 év alatti, tartósan beteg hozzátartozó tartós és állandó otthoni ápolását, gondozását végző nagykorú személyt. Az ápolási díj alap-, emelt vagy kiemelt összegű lehet, az ápolási, gondozási szükséglet mértékétől függően.
- A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény – különösen a 38-39/C. §; A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III.27.) Korm. rendelet – különösen a 20-24. § és az 1. számú melléklet.

A gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a szülő, aki *önellátásra képtelen*

  - súlyosan fogyatékos vagy
  - tartósan beteg

gyermek- vagy felnőttkorú gyermekéről gondoskodik.
- 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet a lakáscélú állami támogatásokról; Akadálymentesítési támogatás igényelhető legfeljebb 300 000 Ft összegben

A támogatás mozgásszervi fogyatékos vagy súlyos mozgáskorlátozott személy által vagy rá tekintettel vehető igénybe.

- A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet; A közlekedési kedvezmény a súlyos mozgáskorlátozott és az egyéb fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségének javítását célzó támogatás, melynek két típusa van:
  - személygépkocsi szerzési támogatás a vásárláshoz, valamint
  - személygépkocsi átalakítási támogatás a speciális igényeknek megfelelő átalakításhoz.
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22-23/F. §, a súlyos fogyatékossgal minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgal támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) ; Fogyatékossgal támogatásra az a 18. életévét betöltött, súlyosan fogyatékos személy jogosult, akinek állapota *tartósan* vagy véglegesen fennáll, *önálló életvitelre nem képes*, vagy mások állandó segítségére szorul.
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22-23/F. §, 29/A § (1) bekezdése; a súlyos fogyatékossgal minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgal támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet ; A vakok személyi járadéka "kifutó" ellátás: ilyen ellátást 2001. július 1-jétől nem állapítanak meg.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A diszkriminációmentességhez hozzátartozik a fogyatékossgal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodás. Az észszerű alkalmazkodás azokat az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem okoznak aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben ahhoz szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását. Ilyennek minősülnek például az információhoz, közlekedéshez, munkahelyhez, létesítményekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosító egyedi megoldások, amelyek általános célja a fogyatékossgal élők közösségi életben való részvételének elősegítése.

Az Európai Unió szintjén az Európai Fogyatékosügyi Fórum (EDF) más szervezetekkel együttműködve lobbizik a fogyatékossgal élők jogainak elismeréséért. Tevékenységük eredményeként az Amszterdami Szerződés külön említi a fogyatékossgal alapján történő hátrányos megkülönböztetést, továbbá megszületett a Foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló európai uniós irányelv, amely megtiltja a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás terén, és ösztönöz az észszerű alkalmazkodáshoz szükséges intézkedésekre. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (2000) 26. cikke „elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékossgal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.”

Ha megkérdeznék, az emberek többsége azt mondaná, hogy nincs semmilyen ellenérzése a fogyatékossgal élőkkel szemben, és ez akár igaz is lehet. Ugyanakkor a többség még mindig nem tartja a fogyatékossgal élőket magával egyenlőnek, és nem képes érzékelt azokat a korlátokat, amelyekkel a társadalom meggátolja, hogy a fogyatékossgal élő „normális” életet éljenek. Például néhány ember a mozgáskorlátozottaknak kijelölt parkolóhelyet használja, nem is gondolva arra, hogy emiatt azok esetleg kénytelenek dolguk végezetlenül visszafordulni. A fogyatékossgal-alapú társadalmi megkülönböztetés a

társadalom minden rétegét áthatja. Noha a gazdasági életben sűrűn tapasztalható a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni tudatos megkülönböztetés (például munkaerő-felvételkor), a súlyosabb problémát mégis az ennek nem tudatos – a tudatlanságból, az ismeretek és a megértés általános hiányából fakadó – előfordulása jelenti. Ez megnyilvánulhat kirekesztő hozzáállásban is, például amikor az az általános felfogás, hogy nem kell az inkluzív tervezésre odafigyelni, hiszen a mozgásszervi károsodással élőknek vannak saját épületeik, intézményeik és közlekedési eszközeik. Fogyatékossg-alapú társadalmi elnyomás fejeződik ki abban az elterjedt gyakorlatban is, hogy a középületekben különálló és eltérő méretű és mennyiségű bejáratot alakítanak ki a fogyatékossgal élők részére. Egy valóban egyenjogú környezetben az idősek, a kisgyerekes anyák és az ideiglenes vagy végleges egészségkárosodástól szenvedő személyek a többséggel egyenlő módon és mértékben közelíthetnék meg a bevásárlóközpontokat és más középületeket.¹⁵

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése; nem áll rendelkezésre adat
- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Mosonmagyaróvár Város Településfejlesztési Konceptiója kimondja, a társadalmi igazságosság jegyében a városnak külön gondot kell fordítani azon rétegek és egyének segítésére és felkarolására, akik valamilyen oknál fogva hátrányban vannak. Az esélyegyenlőség elve megköveteli, hogy a település lehetőségeihez mérten mindent megtegyen a mozgáskorlátozottak közlekedéséért, eljutásáért. Az intézmények, közterületek akadálymentesítésére van szükség. Az önkormányzati fenntartású intézmények akadálymentesítése (óvodák, bölcsődék, önkormányzat hivatali épülete, Flesch Központ, Huszár Gál Városi Könyvtár stb.) a pályázati lehetőségek (EFOP 4.1., TOP 4.1., TOP 4.2.) révén sikeresen végbement.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A Huszár Gál Városi Könyvtárban beszélő számítógép és hangoskönyvek széles választéka áll a vakok és gyengén látók rendelkezésére és elkészült a mozgásukban korlátozottak számára igénybe vehető személyfelvonó is, mellyel nem csak a könyvtárat, hanem a kulturális központot is el tudják érni. Mindkét intézményben mozgáskorlátozott mosdókat alakítottak ki és vezető sávot a vakok és gyengén látók részére.

Észrevételként felmerült, hogy az Önkormányzattal egy épületben található a kormányhivatal fenntartásában működő Kormányablak megközelítése ugyan teljesen akadálymentesített és van vakvezető sáv is, de egy látássérült ember nem tud sorszámot húzni, és nem látja a kijelzőn megjelenő hívószámot sem, és az ügyintézők segítőkészsége ellenére is a hozzájuk kerülés nagyon nehézkes.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A munkahelyek nagyon kis számban akadálymentesítettek. Kevés a fogyatékossgal élőket foglalkoztató munkáltató (pl. Nolato, Család-és Gyermekjóléti Központ). Az akkreditált és védett foglalkoztatásban elhelyezkedők száma nagyon alacsony. A nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedés pedig csak néhány cégnél biztosított. Nagy hangsúlyt kellene fektetni a munkáltatói szemléletformálásra. A munkáltatók félnek alkalmazni fogyatékossgal élő személyt, inkább kifizetik a rehabilitációs hozzájárulást. Jobban kellene segíteni a kis és nagyvállalkozásokat abban, hogy kialakíthassák a fogyatékossg-barát munkaköröket. Ehhez akár fogyatékos koordinátort vagy mentort is lehetne biztosítani.

¹⁵ <https://www.coe.int/hu/web/compass/disability-and-disablism>

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A buszközlekedés terén sajnálatos tapasztalat, hogy hiába vannak hangos információs bemondók a sofőrök ezeket annyira alacsony hangerőre állítják, hogy annak akinek szüksége lenne rá, nem hallja. Javaslat, hogy a közlekedési vállalatok működjenek együtt abban, hogy legalább akkor működjön a hangos információs rendszer, ha látássérült száll fel a buszra. A buszvégállomáson van ugyan hangos tájékoztatás, de a városban elhelyezett buszmegállóknak nincs, így nehézkes megállapítani az éppen beérkező buszjáratot. Kevés az alacsonypadlós buszjárat, ami a mozgáskorlátozott utasok számára könnyítené meg a közlekedést. A helyi, helyközi buszjáratok és a vonatközlekedés nincs összehangolva, gyakran néhány perc áll rendelkezésre az átszállásra, ami egy lassúbb fogyatékkal élőknek nem elegendő (mozgássérült nem ér oda, látássérült nem találja meg). A város járdái meglehetősen rossz állapotban vannak, látássérült szempontból olykor balesetveszélyesek. Gyakoriak a behajló faágak, melyek szintén veszélyforrást jelentenek a látássérülteknek.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Speciális közlekedési megoldást talán kizárólag a Máltai Szeretetszolgálat biztosít, ami nagyon kevés férőhelyes kapacitással működik. Tekintettel arra, hogy a helyi buszjáratok szinte óránként közlekednek kizárólag a legfőbb útvonalakon, a város kevésbé frekvenciált részeire nagyon nehéz az eljutni, ha nincs a környezetben személygépjármű.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások). lsd.7.2. pontban igénybe vehető kedvezmények, 7.3.c) pontban könyvtári szolgáltatás, f) pontban speciális közlekedés biztosítása.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

- Lélekmozgató Nap: Magyar Paralimpiai Bizottság(MPB) és a Fogyatékosok Országos Diák- és Szabadidősport Szövetsége (FODISZ) felhívása önkormányzatok számára- óvodák iskolák rendszeresen közreműködnek benne.

- Kék Séta - Autizmus Világnapja alkalmából az autizmussal élő emberekért

-Színes Majális – Az Elfogadás Napján a rendezvény mottója: Az elfogadást is tanulni kell!

-Országos Ergométeres Verseny: szintén az Elfogadás Napjához kötődő rendezvény

-Lions Sportnap- kerékpárral, futva a barátság és az esélyegyenlőség jegyében

- Vakvezető kutyák világnapján rendezett közös séta

- Fehérbot Fesztivál- Főzőverseny (első alkalommal került megrendezésre 2023-ban)

Támogatók:

Gondoskodás Alapítvány; Reménység Alapítvány; Katolikus Karitás; Szociális Foglalkoztató; Máltai Szeretetszolgálat; Lions Club; Egészségfejlesztési Iroda; Baráti Kör a Művészetért Alapítvány; Mosoni-Duna Hajós Egyesület; Mosonmagyaróvári Vízisport Egyesület; Mosonmagyaróvári Útóegyüttes; Belvárosi Üzletkör; Látássérültek helyi szervezete; SINOSZ helyi szervezete; Életfa Nagycsaládosok Egyesülete; Nők a Városért Egyesület;

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

- Hiányosságok az integrált oktatás területén

- Nyílt munkaerőpiacon nehézkes elhelyezkedés.
- Nagyon kevés a fogyatékosbarát munkahely.
- A fogyatékkal élők egészségügyi ellátása során szükséges önálló ügyintézés nem megoldott, általában kísérő szükséges
- A fogyatékkal élők akadálymentes sportolási, kikapcsolódási lehetősége nem megoldott. Egyedül az evezősöknek van para szakosztálya.
- Akadálymentes tömegközlekedés nem megoldott. Több alacsonypadlós buszra, sűrűbb járatokra, buszokon és megállóknál elhelyezett hangos tájékoztatókra lenne szükség.
- Akadálymentes gyalogos közlekedés nem biztosított. Járdák minősége néhol életveszélyes, behajló ágak veszélyesek, hangos jelzőlámpák száma kevés, útburkolat akadálymentesítése taktilis jelzések elhelyezése nem megoldott.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
családok átmeneti mentesítésének hiánya (bentlakás)	piaci/félpiacon alapú szolgáltatások
információ hiány-aktuális juttatások/ akadálymentesítés az élet minden területén	célzott, kiscsoportos tájékoztatás programsorozat-fogy.ü.tan.a. (felnőttkor, Éltes) pályázati lehetőségek felkutatása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Mosonmagyaróváron széles spektrumú civilélet zajlik, valamennyi célcsoportot képviselő önszerveződő egyesületi formától az alapítványig:

http://mosonmagyarovar.hu/websites/www.mosonmagyarovar.hu/files/Civilek_adatai

http://mosonmagyarovar.hu/websites/www.mosonmagyarovar.hu/files/Sportegyesuletek_adatai

http://mosonmagyarovar.hu/websites/www.mosonmagyarovar.hu/files/Nyugdijas_Klubok

<http://mosonmagyarovar.hu/websites/www.mosonmagyarovar.hu/files/Alapitvanyok>

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

[Mosonmagyaróvár Információs Portál Egyházak \(mosonmagyarovar.hu\)](http://mosonmagyarovar.hu)

A gazdasági szektor szereplői általánosságban szponzorként vannak jelen a partnerségben. Az egyházi szektor tekintettel arra, hogy van köznevelési intézmény fenntartó is közöttük, aktívan részt vesz a város közéletében.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Mosonmagyaróvár térsége az ország azon területei közé tartozik, melynek gazdasági adottságai jók. A települések a rendelkezésükre álló lehetőségeket teljes mértékben kihasználják, teret adnak a számukra előnyös, jó kezdeményezéseknek. A Társulás megalapításakor minden tag felfedezte a települési szolgáltatások koordinálásában rejlő lehetőségeket, az együttműködés előnyeit, melyek a területi feladatok közös tervezése, megvalósítása során jelentkeznek. A Társulás munkájában az önkormányzatokon kívül számítunk a civil szervezetek, a gazdálkodó egységek és az állami intézmények aktív együttműködésére, annak érdekében, hogy közös összefogással élhetőbbé tegyük az itt lakó 76 ezer ember mindennapjait és vonzóvá térségünket az idelátogató vendégek számára. Részletek: [Mosonmagyaróvár Kistérségi Társulás \(mosonmagyarovarterseg.hu\)](http://mosonmagyarovarterseg.hu)

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Mosonmagyaróváron négy nemzetiségi önkormányzat működik, kulturális identitásuk megőrzésének céljával:

- Mosonmagyaróvári Horváth Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat

A roma nemzetiségi önkormányzat kapcsolatot tart a roma nemzetiség területi és országos szervezeteivel, a megyei önkormányzattal és más társadalmi és civil szervezetekkel, alapítványokkal. A célcsoport tekintetében beazonosított problémák kezelésében aktív szerep jut a nemzetiségi önkormányzatnak.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Karitatív, önkéntes tevékenységben nyilvánul meg elsősorban. Minden évben munkájuk elismeréseként három fő részesül az Önkéntes Szociális Munkáért Díj városi elismerésben. ([Mosonmagyaróvár Információs Portál Városi elismerések / Önkéntes Szociális Munkáért díj \(mosonmagyarovar.hu\)](http://mosonmagyarovar.hu))

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Mosonmagyaróváron konzorciumi partnerség (TOP-5.1.2-15-GM1-2016-00001projekt) jött létre azzal a céllal, hogy a Mosonmagyaróvári térségi foglalkoztatási együttműködés megalakításával hozzájáruljon a térség foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez, a vállalkozások szakképzett munkaerő-hiányának csökkentéséhez, ezáltal elősegítve a térség gazdasági fejlődését. A Konzorcium tagjai, mint kezdeményezők és a velük együttműködő szervezetek az együttműködési megállapodás aláírásával Győr-Moson-Sopron Vármegye Foglalkoztatási Paktuma elnevezéssel foglalkoztatási partnerséget hozott létre. A Paktum célkitűzései az Európai Unió elvárásaihoz, az országos és vármegyei foglalkoztatáspolitikai célokhoz igazodnak, többek között:

- A hátrányos helyzetű és a munkaerőpiacról kiszorult rétegek integrációjának elősegítése, az esélyegyenlőség erősítése.
- A közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő reintegrálása oktatással, tudásuk fejlesztésével.
- Állást keresők és munkaadók egymásra találásának elősegítése.
- A munkaerő-piaci szereplők közötti partnerség erősítése.
- Nemek közötti esélyegyenlőség érvényesítése a munkaerő-piacon.

A Paktumhoz csatlakozott a Mosonmagyaróvár és Vidéke Ipartestület; SMR Hungary Bt.; BOS Automotive Products Magyarország Bt.; VNT Metal Hungary Kft.; Greiner Bio-One

Hungary Kft.; Movinnov Kft.; Winkler Tüzép Kft.; Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara; Rekultív Magyarország Kft; AQUA Szolgáltató Kft;

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civilszervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett Roma Nemzetiségi Önkormányzat a nemzetiségi koordinátor közreműködésével áll kapcsolatban a HEP Fórummal, illetve a célcsoport képviselőjében a HEP Fórum tagja részvétele útján. Az állami fenntartású intézmények éves beszámolóik alapján, valamint az Antiszegregációs Munkacsoport havi tanuló létszám jelentésének elkészítésével a kapcsolattartás folyamatos. Az önkormányzat fenntartásában működő óvodák tekintetében a kapcsolat az óvodavezetői munkaközösségen keresztül napi szintű. A civil szervezetek az önszerveződés céljához igazodva vesznek részt a város civil életében, az önkormányzattal szoros kapcsolatot tartva. A HEP Fórum ülései nyilvánosak, az egyes témákhoz kapcsolódó szakember meghívásával.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A HEP Fórum a harmadik öt éves programciklusánál tart, jól működő csapatként koordinálja a célterületeket, együttműködik, az aktuális kérdésekre aktívan reagál, tartva az elérhető város jövőkép elérését, mely hosszú távú célként egymásra épülő programciklusokon keresztül valósul meg, ezért az előző két HEP-hez hasonlóan az irányvonal azonos, az elért eredmények számának emelkedése mellett.

A HEP Fórum 2013 óta működik, meghatározott ügyrend alapján, évente legalább kétszer ülésezik. A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórum került összehívásra.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére.

A TEF a települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Az információ nem jut el megfelelő módon a célcsoporthoz; Egészségtudatosság alacsony szintje	Könnyen érthető nyelven eljuttatni az információt a célcsoport számára a nemzetiségi önkormányzat közreműködésével; Prevenció fontosságának hangsúlyozása, a szűrőprogramokon való részvétel ösztönzése a RNÖ példamutatásával
Gyermekek	SNI és BTMN gyermekek és fiatalok növekvő száma	Napközbeni ellátás fejlesztése; Érintett családok körében közösségépítés;
Nők	Nők elhelyezkedésének nehézségei	Munkaerőpiaci programokban speciális beavatkozási terv készítése A programok összehangolása és a cél jobb meghatározása
Idősek	Információnyújtás, szociális és egészségügyi ágazat fejlesztése, szociális terület bérrendezése	Szűrőprogramok, tájékoztató anyagok, információs pontok biztosítása. Az egészségügy és a szociális terület összehangolása. A szociális intézmények épületeinek korszerűsítése
Fogyatékkal élők	Élethosszig tartó gondoskodás alternatíváinak hiánya, szűkössége (edukációs programok és szolgáltatások) akadálymentesítés az élet minden területén	támogatott és piaci alapú, monitorizált szolgáltatások (hétvégi, esti asszisztencia, rövid átmeneti bentlakás-új szabályok) Pályázati források felkutatása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a közösség értékteremtő részévé tudnak válni. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára biztosított legyen a helyzetükből való kitörés lehetősége.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek szociális háttéréből adódó hátrányainak megszüntetését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek valós problémáira, a szociális és egészségügyi hálózat megfelelő színvonalú és elérhető szolgáltatása rendelkezésükre álljon.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a diszkrimináció csökkentését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők speciális és lokális igényeire, hogy minél önállóbbak lehessenek.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

A	Intézkedés címe:	Az információ érthető módon történő közlése; Egészségtudatosság ösztönzése;
B	Feltárt probléma megnevezése	Az információ nem jut el megfelelő módon a célcsoporthoz; Egészségtudatosság alacsony szintje; A prevenció fontosságának hangsúlyozása, a szűrőprogramokon való részvétel ösztönzése az RNÖ példamutatásával;
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Könnyen érthető megfogalmazással eljuttatni az információt a célcsoporthoz az RNÖ aktív közreműködésével; Ösztönözni annak megértését, hogy az egészség megőrzése az egyén személyes felelőssége és érdeke.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felmérni azokat a helyzeteket, amelyben a közlés módja jelenti a megértés akadályát; Megvizsgálni milyen ösztönzési lehetőségek alkalmazása eredményes;
G	Az intézkedés felelőse	Szociális területen dolgozó ügyintézők, Család- és Gyermekjóléti Központ, RNÖ; Védőnők;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Statisztika vezetése az F) pontban körülírt probléma esetszámáról, és az akadály elhárításából fakadó eredményességről; Statisztika készítése a szűrőprogramokon részt vevők számáról az RNÖ bevonásával;
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Az erőforrások rendelkezésre állnak, az eredményességet az együttműködő partnerek és résztvevők aktivitása nagymértékben befolyásolja. Az esetlegesen felmerülő költségek az RNÖ költségvetésében rendelkezésre állnak
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A felkutatott és/vagy ismertté vált esetekben az információ ismerete elősegíti a tájékozottságot és ezzel emelkedik az alacsony érdekérvényesítési képesség szintje. A pozitív változások eléréséhez nagyfokú szemléletváltásra és aktivitásra van szükség, aminek érzékelhető eredményeihez öt év vagy azt meghaladó időre van szükség.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	SNI ellátás fejlesztése
B	Feltárt probléma megnevezése	SNI és BTMN gyermekek, fiatalok növekvő száma, fejlesztést gondozást segítő szakemberek hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Napközbeni ellátás fejlesztése és az érintett családok körében közösségépítés támogatása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet) 11/2021.(VI.24.) Kt. határozat
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	1092/2007. (XI. 29.) Korm. határozat a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007- 2032 sz. 47/2007. (V. 31.) OGY határozat végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról (2007-2010.) A gyermekek jogainak garanciáit biztosító nemzeti cselekvési terv 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szorgalmazni a szakember ellátottság biztosítását; Megragadni minden olyan lehetőséget, amelynek során a probléma kezelését hathatós megoldással orvosolni tudó döntéshozókhoz eljut az információ;
G	Az intézkedés felelőse	Köznevelési intézmények; Tankerület; Pedagógiai Szakszolgálat; Önkormányzat illetékes bizottsága;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rendszeres statisztika az SNI és BTMN gyermekek számáról, az ellátás típusa szerinti gyógypedagógiai szakemberellátottság helyzetéről;
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Az SNI és BTMN gyermekek ellátását az Önkormányzat saját költségvetése terhére biztosítja.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kötelező önkormányzati feladat az ellátás biztosítása, vonatkozó jogszabály hatályáig fennáll.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Nők

A	Intézkedés címe:	Nők munkaerőpiaci helyzetének javítása
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők elhelyezkedésének nehézségei
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A család és a munkahely közötti arányos összhang megteremtésének elősegítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Településfejlesztési koncepció jövőképe;
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Munkaerőpiaci programokban speciális beavatkozási terv készítése A programok összehangolása és a cél jobb meghatározása;
G	Az intézkedés felelőse	Projektekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; Járási Hivatal Munkaügyi Osztály; CsGYK; KarrierPont;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Munkaügyi statisztikai adatok, kimutatások.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati források és önkormányzati önerő
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A probléma összetettségéből adódóan az eredmény hosszútávon, társadalmi szinten megjelenő pozitív változás, melynek fenntartásához és lendületben tartásához pályázati erőforrásokra van szükség
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	„Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések Győr-Moson-Sopron megyében” című, TOP_PLUSZ-3.1.1-21-GM1-2022-00001 azonosító számú pályázat

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Idősek

A	Intézkedés címe:	Egészségügyi ellátások fejlesztése, egészségügyi programok, szűrések biztosítása; pályázati lehetőségek, társadalmi és anyagi megbecsültség növelése;
B	Feltárt probléma megnevezése	A demenciával élők számának növekedése, a szociális ellátások fejlesztésének hiánya, humánerőforrás hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A demencia kialakulását elősegítő életmódról információátadás; a már kialakult helyzet tekintetében a családok számára nyújtott szolgáltatásokról információs pontok biztosítása; Szűrőprogramok, az egészségügy és a szociális terület összehangolása. A szociális intézmények épületeinek korszerűsítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Gazdasági Program (2020-2025)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Nappali ellátóközpont biztosítása
G	Az intézkedés felelőse	Projektekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; KESZI, Térségi Társulás Tanács;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A rendelkezésre álló erőforrások alapján elért eredmények fenntartása, az infrastrukturális fejlesztések számának növelése, az elért eredmények statisztikai kimutatása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati források és önkormányzati önerő
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A pozitív változáshoz a jogi szabályozók kialakítása mellett, pénzügyi és humán erőforrás biztosítására van szükség, melynek eléréséhez minimum öt év szükséges.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Mosonmagyaróvár Térségi Társulás eddigi működése, eredményei a jelenlegi magyar önkormányzati-társulási rendszerben jógyakorlatnak tekinthető.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	Támogatott és piaci alapú monitorizált szolgáltatások (hétvégi, esti asszisztencia, rövid átmeneti bentlakás- új szabályozás); Akadálymentesítés az élet minden területén.
B	Feltárt probléma megnevezése	Élethosszig tartó gondoskodás alternatíváinak hiánya, szűkössége (edukációs programok és szolgáltatások). Pályázati források hiánya;
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az esélyegyenlőség megvalósulásához a biztosítékok megteremtése, mind a szolgáltatások, mind az akadálymentesítés területén.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Gazdasági Program (2020-2025)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázatok felkutatása az infrastruktúra fejlesztésére, az ágazatban dolgozók anyagi megbecsültségének megteremtése, a társadalmi érzékenyítő programok alkalmazása, terjesztése, a fogyatékoság-alapú társadalmi elnyomás visszaszorítása érdekében; Foglalkoztatást ösztönző jó gyakorlatok terjesztése.
G	Az intézkedés felelőse	Projektekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; KESZI, Térségi Társulás Tanács;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A célcsoport közreműködésével statisztika készítése;
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati források és önkormányzati önerő
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az eredmény hosszútávon, társadalmi szinten megjelenő pozitív változás, melynek fenntartásához és lendületben tartásához pályázati erőforrásokra van szükség.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Mosonmagyaróvár Térségi Társulás eddigi működése, eredményei a jelenlegi magyar önkormányzati-társulási rendszerben jógyakorlatnak tekinthető.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
Településszintű probléma												
1.	A Városközpont csapadékelvezetésének korszerűsítésével a biztonságos közlekedés megteremtése.											
2.	Gyermekek napközbeni ellátása humánszolgáltatás fejlesztése a megnövekedett igényekkel összhangban.											
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Az információ érthető módon történő közzlése.	Az információ nem jut el megfelelő módon a célcsoporthoz;	A célcsoport valamennyi tagja számára érthető legyen a közvetíteni kívánt információ	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet)	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Felmérni azokat a helyzeteket, amelyben a közzlés módja jelenti a megértés akadályát.	Szociális területen dolgozó ügyintézők, Család- és Gyermejjóléti Központ RNÖ	Folyamatos legkésőbb 2028. XII.31.	Statisztika vezetése az F) pontban körülírt problémákról és az akadály elhárításából fakadó eredményességről.	Az erőforrás rendelkezésre áll, az eredményességet az együttműködő partnerek, résztvevők aktivitása nagy mértékben befolyásolja. Az esetlegesen felmerülő költségek az RNÖ költségvetésében rendelkezésre állnak.	A felkutatott és/vagy ismertté vált esetekben az információ ismerete elősegíti a tájékozottságot és ezzel emelkedik az alacsony érdekérvényesítési képesség szintje.	

2	Egészségügyi adatosság ösztönzése	Egészségügyi adatosság alacsony szintje	Ösztönözni annak megértését, hogy az egészség megőrzése az egyén személyes felelőssége és érdeke.	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet)	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Megvizsgálni, milyen ösztönzési lehetőségek alkalmazása eredményes.	Szociális területen dolgozó ügyintézők, Család- és Gyermekjóléti Központ RNÖ; Védőnők	Folyamatos- legkésőbb 2028.XII.31.	Statisztika készítése a szűrőprogramokon résztvevők számáról az RNÖ bevonásával.	Az erőforrás rendelkezésre áll, az eredményességet az együttműködő partnerek, résztvevők aktivitása nagy mértékben befolyásolja. Az esetlegesen felmerülő költségek az RNÖ költségvetésében rendelkezésre állnak.	A pozitív változások eléréséhez nagyfokú szemléletváltásra és aktivitásra van szükség, aminek érzékelhető eredményeihez öt év vagy azt meghaladó időre van szükség.
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	SNI ellátás fejlesztése	SNI és BTMN gyermekek és fiatalok növekvő száma	Napközbeni ellátás fejlesztése és az érintett családok körében közösségépítés;	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet) 11/2021. (VI.24.) Kt. határozat	1092/2007. (XI.29.) Korm. határozat „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032 sz. 47/2007. (V. 31.) OGY határozat végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról (2007-2010.) A gyermekek jogainak garanciáit biztosító nemzeti cselekvési terv 2030	Szorgalmazni a szakember ellátottság biztosítását; Megragadni minden olyan lehetőséget, amelynek során a probléma kezelését hatékony megoldással orvosolni tudó döntéshozókhoz eljut az információ;	Köznevelési intézmények; Tankerület; Pedagógiai Szakszolgálat; Önkormányzati bizottsága	Folyamatos- legkésőbb 2028.XII.31.	Rendszeres statisztika az SNI és BTMN gyermekek számáról, az ellátás típusa szerinti gyógypedagógiai szakemberellátottság helyzetéről;	Az SNI és BTMN gyermekek ellátását az Önkormányzat saját költségvetése terhére biztosítja.	Kötelező önkormányzati feladat az ellátás biztosítása, vonatkozó jogszabály hatályáig fennáll.

III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők munkaerőpiaci helyzetének javítása	Nők elhelyezkedésének nehézségei	A család és a munkahely közötti arányos összhang megteremtésének elősegítése	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Településfejlesztési koncepció jövőképe;	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Munkaerőpiaci programokban speciális beavatkozási terv készítése; A programok összehangolása és a cél jobb meghatározása;	Projektalapot, foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; Járási Hivatal Munkaügyi Osztály; Család- és Gyermekejélési Központ; KarrierPont;	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.	Munkaügyi statisztikai adatok, kimutatások.	Pályázati források és önkormányzati önerő	A probléma összetettségéből adódóan az eredmény hosszútávon, társadalmi szinten megjelenő pozitív változás, melynek fenntartásához és lendületben tartásához pályázati erőforrásokra van szükség	„Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések Győr-Moson-Sopron megyében” című, TOP_PLUSZ-3.1.1-21-GM1-2022-00001 azonosító számú pályázat
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Egészségügyi ellátások fejlesztése, egészségügyi programok, szűrések biztosítása	A demenciával élők számának növekedése	A demencia kialakulását elősegítő életmódról információadás; a már kialakult helyzet tekintetében a családok számára nyújtott szolgáltatásokról információk biztosítása;	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Gazdasági Program (2020-2025)	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Nappali ellátóközpont biztosítása	Projekttekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; KESZI, Térségi Társulás Tanács;	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.	A rendelkezésre álló erőforrások alapján elért eredmények fenntartása, az infrastrukturális fejlesztések számának növelése, az elért eredmények statisztikai kimutatása.	Pályázati források és önkormányzati önerő	A pozitív változáshoz a jogi szabályozók kialakítása mellett, pénzügyi és humán erőforrás biztosítására van szükség, melynek eléréséhez minimum öt év szükséges.	Mosonmagyaróvár Térségi Társulás eddigi működése, eredményei a jelenlegi magyar önkormányzati-társulási rendszerben jógyakorlatnak tekinthető.

2	Pályázati lehetőségek, társadalmi és anyagi megbecsültség	Szociális ellátások fejlesztésének hiánya, humánerőforrás hiánya	Szűrőprogramok, az egészségügy és a szociális terület összehangolása. A szociális intézmények épületeinek korszerűsítése.	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Gazdasági Program (2020-2025)	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Nappali ellátóközpont biztosítása	Projektekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; KESZI, Térségi Társulás Tanács;	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.	A rendelkezésre álló erőforrások alapján elért eredmények fenntartása, az infrastrukturális fejlesztések számának növelése, az elért eredmények statisztikai kimutatása.	Pályázati források és önkormányzati önerő	A pozitív változashoz a jogi szabályozók kialakítás mellett, pénzügyi és humán erőforrás biztosítására van szükség, melynek eléréséhez minimum öt év szükséges.	Mosonmagyaróvár Térségi Társulás eddigi működése, eredményei a jelenlegi magyar önkormányzati-társulási rendszerben jógyakorlatnak tekinthető.
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Támogatott és piaci alapú monitorizált szolgáltatások (hétvégi, esti asszisztencia, rövid átmeneti bentlakás-új szabályozás); Akadálymentesítés az élet minden területén.	Élethosszig tartó gondoskodás alternatíváinak hiánya, szűkössége (edukációs programok és szolgáltatások). Pályázati források hiánya;	Az esélyegyenlőség megvalósulásához a biztosítékok megteremtése, mind a szolgáltatások, mind az akadálymentesítés területén.	Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia (Integrált településfejlesztési stratégia III. kötet); Gazdasági Program (2020-2025)	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Pályázatok felkutatása az infrastruktúra fejlesztésére, az ágazatban dolgozók anyagi megbecsült ségének megteremtése, a társadalmi érzékenyítő programok alkalmazása, terjesztése, a fogyatékos	Projektekkel foglalkozó ügyintézők; szociális ügyekkel foglalkozó ügyintézők; KESZI, Térségi Társulás Tanács;	Folyamatos, legkésőbb 2028. december 31.	A célcsoport közreműködésével statisztika készítése;	Pályázati források és önkormányzati önerő	Az eredmény hosszútávon, társadalmi szinten megjelenő pozitív változás, melynek fenntartásához és lendületben tartásához pályázati erőforrásokra van szükség.	Mosonmagyaróvár Térségi Társulás eddigi működése, eredményei a jelenlegi magyar önkormányzati-társulási rendszerben jógyakorlatnak tekinthető.

						ság-alapú társadalmi elnyomás visszaszorít ása érdekében; Foglalkozta tást ösztönző jó gyakorlato k terjesztése.							
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és

toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Mosonmagyaróvár város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mosonmagyaróvár város Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 207/2023. (XI.16.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata Képviselő-testülete a 265/2024.(XII.12.) Kt. határozat alapján a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési tervét módosította.

Csatolt melléklet:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata
- képviselő-testület módosító határozatának kivonata

Mosonmagyaróvár, 2024. december 16.

Szabó Miklós
polgármester

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat
Képviselő-testülete
12/2024. Kt.

K i v o n a t

A Képviselő-testület 2024. december 12-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Tárgy: Mosonmagyaróvár Város Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terv (HEP IT) módosítása

265/2024.(XII.12.) Kt. határozat

1. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 207/2023.(XI.23.) Kt. határozattal elfogadott 2024-2028 év közötti időszakra vonatkozó, Mosonmagyaróvár Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját áttekintette és annak Intézkedési Tervét a melléklet szerint tartalommal módosítja.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a döntésről írásban értesítse a Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedéseinek végrehajtásában résztvevő és közreműködő partnereket.
3. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az 1./-2./ pontban foglalt döntés végrehajtása érdekében a szükséges intézkedést tegye meg.

Felelős: Szabó Miklós polgármester

Határidő: 2025. január 31.

Szabó Miklós s.k.
polgármester

Fehérné dr. Bodó Mariann s.k.
címetes főjegyző

Kivonat hitelül:

dr. Kiss Mónika Edina
jegyzőkönyvvezető